

Godište XI. • broj 1 • siječanj 2016.

2,5 KM / 10 kn / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

Glasnik mira

ISSN 1840-1414

Marija – Majka milosrđa

Čemu se možemo nadati?

Ne živi se od prošle slave

Gospina škola

Plodovi Međugorja

Godina milosrđa

Kršćanska obitelj pred
suvremenim izazovima

Duhovnost prirode

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Znanost i vjera

I ne ulijeva se novo vino u stare mješine. Inače se mješine proderu, vino prolije, a mješine propadnu. Nego, novo se vino ulijeva u nove mješine pa se oboje sačuva. (Mt 9,17)

GLASNIK MIRA
Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323

Služba pretplate
Lidija Paris
e-mail: lidija_paris@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 342

Lektura
Ana Vulelija

Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar

Tisak
FramZiral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.

Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATE
Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352
Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22
Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich – Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2
Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044
Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)
Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput “ukazanja, čudesa, poruke” i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Fotografiju na naslovnici snimio Josip Vasilj

Marija - Majka milosrđa, FRA T. PERVAN
Čemu se možemo nadati?, FRA I. DUGANDŽIĆ
Ne živi se od prošle slave, FRA. M. KNEZOVIĆ

Naravne, parapsihološke i nadnaravne pojave, FRA I. DUGANDŽIĆ

Plodovi Međugorja
S Marijom do svečeništva, FRA D. PAVIĆ
Međugorje – magnet koji privlači, S. HWANG
Povezani malenošću, P. TOMIĆ

Međugorje je postaja milosrđa...., M. KRAJINA

Godina milosrđa
Cijena milosrđa, FRA T. PERVAN
Osvetiti se ili oprostiti, FRA M. ŠAKOTA
S fra Slavkom u Godini milosrđa

Ikona - 'treći put' vjere, FRA B. ŠKUNCA

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima
Tko su uzori našoj djeci?, R. RUKAVINA
Jesmo li zaboravili na krunicu?, M. MILETIĆ
Uzor današnjim majkama, N. NAKIĆ
Kako učinkovito upravljati vremenom?, K. MILETIĆ
Poslijeblagdanska depresija, B. SKOKO

Istina o Stepincu, D. PAVIČIĆ

Putopis Svetom zemljom
Betlehemska slavlja kroz...., FRA A. ŠAKOTA

Duhovnost prirode
Od Apokalipse natrag Knjizi Postanka, FRA B. VULETA
Sina Majke Božje cvijet, FRA M. CRVENKA

Marija, zagovornica Hrvata
Svetište Gospe na Vodici - Ilača, FRA K. LOVRIC

Hrvatsko kršćansko nazivlje
Što slavimo 6. siječnja?, M. MAMIĆ

Znanost i vjera
Uglednik s Olimpa ili plagijator bez parnjaka, I. MUSIĆ

Poticaj za lectio divina

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

GLAVNI UREDNIK
MARIO VASILJ
TOTIN

PROSLAVOM NOVE GODINE UŠLI SMO U 2016. GODINU. Zaželjeli smo jedni drugima sve najljepše što se poželjeti može. Zaista, lijepo je i čestitati i primati čestitke. Nisu to samo formalnosti. Sve te želje izlaze iz srca. Svatko od nas, bez iznimke, nada se i želi da godina koja slijedi bude bolja nego prethodna. I čini nam se nekako da će se baš u ovoj, 2016., i na socijalnom i na gospodarskom području stvari nekako posložiti i da će krenuti na bolje. Političke će se elite, nadamo se, u vremenu koje slijedi konačno dozvati pameti i ovom napaćenom i nemirnom svijetu donijeti mir. I tako se nadamo i vjerujemo da će vrijeme koje dolazi ispuniti naša očekivanja.

No, ostaje pitanje kako očekivanja i ostvariti? Što je i nama samima činiti da nova godina bude drukčija od proleke? I još jedno nezgodnije pitanje: Što ako se naše želje ne ostvare? Čuvajmo se razočaranja, jer ona nastaju zbog prevelikih očekivanja i idealiziranja.

Nadalje, pripazimo kako gledamo. Očekujući da će se dogoditi čuda, reagiramo samo na čuda. Pogled nam se gubi tamo gdje se gubi horizont, a sve što je ispred naših očiju kao da nikad ni postojalo nije. Sve nam postane bezbojno i monotono, a mi sami beživotni, nezadovoljni i statični. Zbog čega? Jer smo postali slijepi za čuda oko sebe. „Često se čuje prihvaćeno mišljenje: Ništa novo pod suncem! To može biti istina, ali i ne mora. Ako je to istina za nečiji život i odnose s ljudima i stvarima, onda to znači zapravo prestanak života, smrt. Čovjek kojemu više ništa nije novo, mrtav je čovjek, a život mu je postao težak, ako ne i nemoću.“ (fra Slavko Barbarić)

Novu godinu započinjemo svetkovinom *Marija Bogorođica*. Pogledamo li Marijin život, uvjerit ćemo se da nije bez razloga to što ta jednostavna službenica Božja otvara vrata nove godine. Iz svake situacije u koju ulazi rađa se nešto novo, neočekivano, jer vjeruje, otvorena je Bogu koji je uvijek nov i koji sve čini novo. Ne zna što će se sve dogoditi u budućnosti, ali vjeruje da će sve biti dobro. I bude dobro.

Međugorje je glasnik novoga u današnjem svijetu. Doduše, ne donosi ono ništa novo, nikakav novi nauk, niti će nam ispuniti sve želje i sva očekivanja. Snaga Međugorja je u obnavljanju srca. U Međugorju nam se otvaraju oči za stvarnost koja je uvijek nova. Međugorje nas uči da se svakim danom trebamo obnavljati. Privilegirano mjesto za obnovu je molitva. Srce treba postati novo. To je ključ za stvaranje novoga u novoj godini. A ljubav je ta koja srce čini novim. Kad se srce osvježi, tada se oči otvore i mi otkrivamo novo u ljudima oko nas, u svim stvarima i događajima. I onda se otvore nove perspektive i šanse.

Diljem cijele Katoličke Crkve širom se otvaraju u crkvama i prvostolnicama Sveta vrata milosrđa. Papa je to učinio već za pohoda Africi, a onda je uslijedilo otvaranje Svetih vrata u Rimu, a potom u cijeloj Crkvi, na svetkovinu Bezgrješne ili neposredno nakon svetkovine, u došašću. Znakovit je nadnevak početka izvanrednoga Jubileja, svetkovina Bezgrješnoga začeca Djevice Marije. Nju je arkandeo Gabrijel za navještaja nazvao Keharitomene – Milosna, punom milosti, tumačeći kako je upravo ona, Marija, našla milost u Boga (usp. Lk 1,30). U svome Veliča, u nazočnosti tetke Elizabete, ponovno Marija ističe kako je Gospodin milosrdno pogledao na svoju neznatnu sluškinju (1,48) te kako se Svevišnji sjeća milosrđa svoga (1,54). Milosrđe je Božje crvena nit u Bibliji i Marijinu životu. Iz milosti i milosrđa živi, ona milosrđe posređuje. U Salve Regina – Zdravo, Kraljice, zazivamo je kao Majku milosrđa i od nje prosimo da svrne na nas svoje milosrdne oči. Isto molimo i u Marijinim litanijama, ona je Majka milosti, Majka milosrđa.

FRA TOMISLAV
PERVAN

ZA GOTOVO SVIH SVOJIH UKAZANJA TIJEKOM POVIJESTI MARIJA SE OČITOVALA KAO MAJKA MILOSRĐA. Prisjetimo se samo početaka evangelizacije Novoga svijeta, god. 1531., ukazanja domo-rodcu Juanu Diegu u Guadalupi, gdje mu je Marija izrijekom rekla: „Maleni moj ljubljene sine! Ja sam prečista Djevica Marija, Majka pravoga Boga. Željela bih da mi se na ovome

mjestu sagradi crkva. Tu, na tom mjestu, očitovat ću tebi i tvojima kao milosrdna Majka svu svoju ljubaznu dobrotu i sućut koju osjećam prema domorodcima te prema svima koji me ljube i traže. Otrt ću suze svih onih koji mi se utječu i koji me u svojim brigama i trudovima zazi-vaju. Uslišat ću njihove molitve te ću im podariti utjehu i olakšanje.“ Iz povijesnih izvora znamo da je aztečka religija bila sotonistička, koja je prinosila godišnje desetke tisuća ljudskih žrtava svojim božanstvima. Možda najokrutniji i najnemilosrdniji kult Sotone u povijesti čovječanstva. Marija je svojim ukazanjima privela za kojih deset godina oko deset milijuna Azteka u krilo Crkve.

Isto se dogodilo i za ukazanja u La Saletteu gdje je Marija plakala zbog

grijeha puka, a ukazanja u Lourdesu očituju njezinu majčinsku skrb za bolesnike i poziv na molitvu krunice. Napose je u tijeku Prvoga svjetskog rata pred fatimskim vidiocima razotkrila svijetu svekoliku strahotu rata, ubijanja, grijeha, pakla. Na drastičan način prikazala je stanje u paklu, a stravične su slike doživjeli u svojim viđenjima i vidioci u Kibehu u Ru-andi 1984., gdje se ukazanja Gospina gotovo preklapaju s ukazanjima u Međugorju. I ondje su vidioci bili u viđenjima svjedocima stravičnih prizora koji su se potom obistinili u strašnom genocidu 1994., kad je za dva mjeseca oko milijun ljudi postalo žrtvom mržnje, nemilosrđa i ubijanja. Svoj život i opstojnost možemo zahvaliti samo jednomu, Božjem milosrđu, Milosrdnom Isusu, koji će na kraju dana suditi svijetu i svakomu pojedincu.

MOLITVA KOJA JE POTEKLA IZRIJEKOM IZ MARIJINIH USTA

Vjernici običavaju moliti mnoštvo molitava. Sabrane su one u molitvenicima. Neke su službeno odobrene, mnoštvo ih je privatnih koje su nam ostavili pojedinci, nadahnuti Duhom Božjim, sveci, mistici. Jedna je molitva gotovo sveopća, a to je Gospodnja molitva, molitva Očenaša, koju nam je ostavio sam Gospodin. Naučio nas je kako nam je moliti. Imamo je u dvije inačice, kod evangelista Mateja i Luke. Matejeva inačica općeprihvaćena je i ta je molitva zacijelo najčešće izgovorena molitva upućena Ocu nebeskom i za sve ono što nam treba. Na završetku te molitve molimo za oprost i smilovanje. Jasni Isusov nalog: Budite milosrdni kao što je to Otac vaš nebeski (usp. Lk 6,36). Među tolikim molitvama koje znamo i molimo jednu je molitvu izgovorila Gospodinova Majka Marija, osobno. Nije zabilježena u svetim spisima, nisu je zabilježili ni apostolski oci ni crkvena predaja. Marija ju je izgovorila pred troje nedužne, siromašne, nepismene djece, fatimskih vidjelaca, za trećega ukazanja, 13. srpnja 1917., na njihovu, materinskom jeziku, a u prijevodu glasi: O Isuse moj! Oprosti nam naše grijehе, sačuvaj nas od paklenoga ognja! Privedi u raj sve duše, a napose one kojima je najpotrebnije tvoje milosrđe! Marija ih je poučila da to mole nakon svake izmoljene desetice ružarija-krunice. Njih troje, Lucia, Jacinta i Francisco, kojima je Marija prenijela tu molitvu, nisu imali pojma što je ta Prelijepa

MARIJA - MAJKA MILOSRĐA

Gospođa htjela s time poručiti. Ali im je gotovo oštrim tonom rekla da to mole kao dodatak svakomu otajstvu krunice. Prisjetimo se povijesnoga surječja. Bjesni Prvi svjetski rat, svjetska veleklauca. Do ukazanja u Fatimi svijet i svjetske sile prošle su pakao Verduna gdje je palo više od dva milijuna vojnika, ubijanje se nastavilo nemilice; Nijemci su 1917. upotrijebili bojne otrove protiv Britanaca kao moćno oružje, u Rusiji je Lenjin sa svojim bezbožnim komunistima pripremao prevratnički puč, svrgavanje cara i krvavi Oktobar koji je pomeo i odveo u smrt milijune ljudi. Marija, nebeski glasnik, ne obraća se saveznicima ni silama osovine, ne upućuje pozive za prestanak rata predsjednicima država (ni Amerike ni ostalih), nego se ukazuje malenima u Portugalu, koji nisu znali tko je taj Lik u bijelome, sav u svjetlu, koji im se sada, 13. srpnja, treći put ukazuje. Naime, prethodno im je poručila da će se ukazivati svakoga 13. u susljednim mjesecima. Ovoga puta, u srpnju, sabralo se s vidiocima kojih pet tisuća duša iz Fatime i okolice. Portugalske su novine pisale o događaju. Lucija je upitala Gospođu u bijelome što želi od njih. Rekla im je da želi da dolaze 13. sljedećeg mjeseca na to mjesto, da i nadalje svaki dan mole krunicu za mir u svijetu i za okončanje rata. „Pa možete li nam barem reći, tko sve Vi?“ – nastavila je Lucija. „I možete li, molim Vas, učiniti neko čudo kako bi svi povjerovali da nam se ukazuju?“ Odgovor je glasio: „Dolazite i nadalje svakoga mjeseca na ovo mjesto. I za tri mjeseca učinit ću čudo kako bi svi povjerovali.“

Domalo nakon toga Gospa je otvorila svoje ruke iz kojih je najednom zasjala svjetlost i činilo se da prodire kroz zemljinu koru, prisjeća se Lucija. Potom su djeca vidjela ognjeno more u dubini zemlje, a u moru Sotona i duše u paklu. Duše su izgledale kao prozirno, užareno ugljevlje u ljudskom obličju. Oganj ih je vitlao na sve strane, plamenovi su ih bacali u visinu, posvuda se širio nesnošljivi dim i smrad. Padale su na sve strane te duše u ljudskom obličju, poput varnica, u bestežinskom stanju, bez ravnoteže, sa strašnim jaucima i očajničkim krikovima od kojih se vidiocima ledila krv u žilama. Tresli su se kao u groznici. Videnje pakla trajalo je kratko vrijeme. Djeca su bila

nasmrt preplašena. Bijaše to strašna lekcija za malene. Nikakva umilna nebeska pedagogija. Danas bismo rekli, loša odgojna metoda. Međutim, nekada nam treba šok-terapija da nas uspavane i lijene osvijesti. Pa tako i ovdje u Međugorju.

Nakon toga u svome izvještaju biskupu iz Leirije Lucija je napisala: „Vidjeli ste pakao u koji srljaju duše siromašnih grješnika“ – rekla nam je Blažena Djevica Marija, prožeta krajnjom ljubavlju, ali i žalošću. Osim toga, Marija je stavila malenima na srce daleku nepoznatu zemlju imenom Rusija, koja se upravo spremala „proširiti svoje zablude cijelim svijetom, prizivati ratove, uz strahovite progone Crkve. Mnogi će narodi nestati sa zemlje“. Nakon tih riječi Marija je zašutjela nekoliko trenutaka, a onda nastavila: „Kad molite krunicu, onda nakon svakoga otajstva molite: ‘O Isuse moj, oprosti nam naše grijeh...’“

Krunica je zacijelo najraširenija molitva među katolicima, a sv. Ivan Pavao II. dodao je i Otajstva svjetla pa će po tome biti zapamćen u potonjim stoljećima. Upravo je Blažena Djevica Marija nadodala toj najraširenijoj molitvi krajnje osobni dodatak: O Isuse moj... Ukazanja u kolovozu i rujnu 1917. privukla su još veća mnoštva vjernika i radoznalaca, a 13. listopada nazvala je sebe Kraljicom Krunice. U Kibehu se nazvala Majkom Riječi, a ovdje u nas Kraljicom Mira. Svoja ukazanja i sve svoje riječi ovjerovila je u Fatimi tzv. čudom na suncu, pri čemu se otprilike deset minuta u nazočnosti više od sedamdeset tisuća sudionika odvijao čudesni kozmički prizor, sunčev ples. Najprije se na sve izlio silni pljusak iz tmastih oblaka, a onda se promolilo sunce, srebrnaste boje mjeseca, te se počelo okretati kružno i isijavati zrake duginih boja. Potom se pretvorilo u boju krvi i približavalo prema užasnutim nazočnicima koji su premirali od straha. Nakon prestanka te kozmičke igre na svima se kišom namočena odjeća u trenu osušila. Od toga trenutka, za toga neviđenoga čuda, kad se Marija proglasila „Kraljicom Krunice“, milijuni svakodneвно mole Marijin osobni dodatak otajstvima ružarija. Marijine vlastite, osobne riječi, nje, Kraljice neba i zemlje.

JUBILEJ U ZNAKU MILOSRĐA

U svjetlu jubilejske Godine milosrđa te su riječi snažna poruka svima. Od Isusa imamo zapovijed ljubavi prema Bogu i bližnjemu, a ovdje kao da se to nadmašuje. Milosrđe je snažnije od pravde i pravednosti koja treba vladati svijetom. Ne molimo za one koji ne znaju što čine, nego molimo da svi budu otkupljeni i spašeni, da svi dođu u raj, napose oni kojima je Božje milosrđe najpotrebnije. Tko su ti? Možemo izriječkom potvrditi, doslovce neprijatelji Božji. Molimo da u raj dođu i masovni ubojice, koji iza sebe ostaviše milijune ili čak desetke milijuna nevinih žrtava, stvarni neprijatelji ljudskoga roda. Molimo da svi oni ubojice, pa i ovi krvnici na Bliskom istoku, iskuse Božje milosrđe, ubojice, prevaranti, pedofili, kojima bi bolje pristajao, prema Isusovim riječima, mlinski kamen i morska dubina, nego da zavedu jednoga malenoga. Po pravednosti i pravdi trebali bi svršiti u paklu. A Marija moli da svi dođu u raj, a ne da dospiju u mjesto koje su vidjeli fatimski vidioci u videnju pakla. Gdje svršavaju oni kojima je najpotrebnije Božje milosrđe? Logično, u paklu. I tko je Mariju ovlastio da te riječi izgovori, da onako moli? Za cijelo Svevišnji, Milosrdni. Upravo kao i u slučaju sestre

Faustine. Isuse, uzdam se u tebe! Svi mi možda negdje u dubini svoje duše priželjkujemo da se Bog osveti onima koji nam nanose zlo, koji su nas tlačili i ubijali, da ih sustigne Božja pravda i kazna. Marijina molitva poručuje da Božjemu milosrđu ne možemo stavljati granice, da molimo za one kojima je milosrđe upravo najpotrebnije. Pa bili to zlikovci poput Lenjina, Staljina, Maoa, Hitlera, Tita, Pol Pota i slične družine.

ISUS – LICE BOŽJEGA MILOSRĐA

Stoga je Papa proglasio izvanrednu Svetu godinu milosrđa. Sv. Ivan Pavao II. uveo je u kalendar Nedjelju Božanskoga milosrđa, a sam je unišao u Očev dvor kroz dveri nebeske na uočnicu te nedjelje, 2. travnja 2005. Sam pojam milosrđa nije nov. Milosrđe igra značajnu, zapravo temeljnu ulogu u židovstvu, islamu i kršćanstvu. U Kuranu to je najčešće Božje svojstvo – Bog je milosrdan, svemilosrdan. Naći ćemo ga na početku svake sure. Stoga su danas mnogi istinski muslimani gotovo očajni, ostaju bez riječi, na koji način muslimanski monstrumi na Bliskom istoku ili u Africi zlorabe i preziru to Božje svojstvo, rugajući se ne samo svojoj religiji nego i Bogu. Nema pravoga tumača kako

je do toga došlo. Možda je upravo zbog toga Papa i proglasio Godinu milosrđa jer je Božje ime upravo milosrđe, milo-srce. Od samih početaka kršćani su molili i zazivali Božje milosrđe: Kyrie eleison – Gospodine, smiluj se!

Jasno, ljudi će i dalje grijesiti. Godinom milosrđa ne dokida se pakao. Božje milosrđe nije ona kozmička spužva kojom se brišu grijesi svijeta. Tomu nas uči i fatimska Djevica. Ona nam zorno uprizzoruje ili pak skreće pozornost da postoje grijeh i pakao, da postoji sud i vječni život. Grijeh je svjesni prekršaj Božje zapovijedi i (na)čin kako čovjek stvoren da bude sretno biće promašuje grijehom svoju sreću i cilj (to doslovce i znači grčka riječ 'hamartia-promašaj cilja!'). Grijeh nikoga nije usrećio. Znamo to svi iz ispovijedi. Preljub može biti u jednom trenutku zamaman, ali povlači za

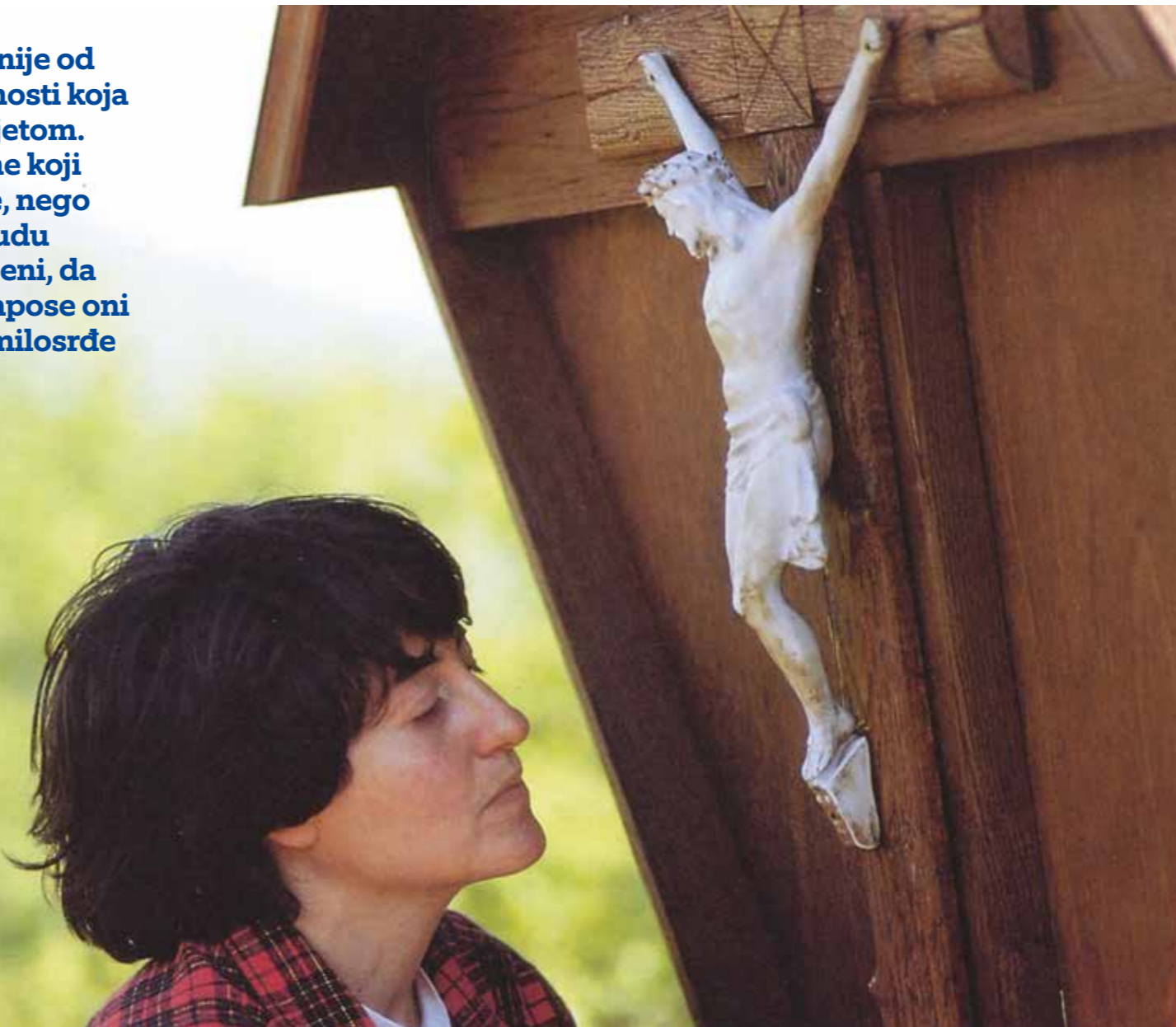
sobom strašne posljedice. Svaki je srušeni brak katastrofa, trauma. Isto je i s pobačajem, ubojstvom, otimačinom. Nikomu to nije pomoglo, nikoga usrećilo niti smirilo, ma koliko pojedinci suprotno mislili. Stoga je milosrđe one svete dveri kroz koje prolazimo i spoznajemo da je grijeh kazna, a krjepost nagrada. Grijeh škodi svima, a krjepost je od koristi svima. To je svagdanje životno iskustvo.

CILJ – RAZLIKOVATI DOBRO I ZLO, MILOSRĐE I GRIJEH

Zato je ova godina milosrđa poziv na razlikovanje između laži i istine, dobra i zla, prijevare i razočaranja koja grijeh sa sobom nosi. Papa poziva sve biskupe da se trude oko ponovnoga otkrića sakramenta pomirenja i ispovijedi koji je gotovo iščeznuo na Zapadu. Na svu sreću, Međugorje se već desetljećima otkriva ili je otkriveno kao svjetska ispovjedaonica. Crkva jasno imenuje grijeh grijehom, tu je ona nepopustljiva. U praksi je Crkva vrlo tolerantna jer ljubi grješnika, ali ne i grijeh. Neprijatelji Crkve su u odnosu na načela tolerantni, popustljivi, jer nisu vjernici, ali su u praksi krajnje netolerantni, jer ne znaju ljubiti. Isus nije bacio kamen na preljubnicu makar se nalazio okružen sudcima koji su je željeli kamenovati, dok je sam i jedini među njima bio bez grijeha. Stoga je i mogao reći: Ni ja te ne osuđujem! Idi i odsada ne griješi više! – makar je znao da je i nadalje ostala grješnom osobom, kao uostalom i svi mi. Milosrđe, istina i pravednost nisu u protuslovlju. Oni se dopunjuju. Milosrđe mi je milo, ne žrtve – Isusove su riječi 'pravednicima' koji su ga osuđivali što se družili s carinicima i grješnicima. Milosrđe vrijedi za nas, grješnike, ne za pravednike. A tko su oni kojima je milosrđe – prema Marijinim riječima – najpotrebnije? Gdje je granica Božjega milosrđa? Ne znamo. Pojasnit će nam to ne pogled u pakao nego pogled u lice Raspetoga, Spasitelja i Otkupitelja. Najljepši božićni dar nije pod drvetom ili božićnim drvčetom, nego na drvu križa. To je Raspeti. On je Očev dar nama. Pogled na Raspetoga bijaše odlučni obrat u životu sv. Terezije Avilske i tu je doživjela svoje životno obraćenje. Možda pomogne i nama na našem putu. Oče, oprosti im jer ne znaju što čine. A što ako znamo, ako svjesno ili s preuzetnošću srljamo u grijeh ili pak živimo u grijehu? Molimo za mogućnost iskrene pokore i obraćenja.

Milosrđe je snažnije od pravde i pravednosti koja treba vladati svijetom. Ne molimo za one koji ne znaju što čine, nego molimo da svi budu otkupljeni i spašeni, da svi dođu u raj, napose oni kojima je Božje milosrđe najpotrebnije.

Arhiv ICMM

Snimio Josip Vasilj

ČEMU SE MOŽEMO NADATI?

NEIZVJESNA BUDUĆNOST SVIJETA

Uz početak svake građanske godine vezana su naša lijepa očekivanja i plemenite želje. Kad bi se moglo vjerovati željama i čestitkama izraženim uz doček i ove godine, svijet bi morao živjeti spokojno i plivati u obilju, radosti i sreći. No znademo da su te želje pomućene strepnjama što ih rađaju negativna iskustva koja nam u baštinu ostavlja svaka godina na odlasku. Zato nije bez razloga rečeno da „pesimist nije ništa drugo već optimist s iskustvom“.

Unatoč svemu, čini se da su ljudi u većini nepopravljivi optimisti. Bez obzira što su ih politika i političari toliko puta razočarali, sa svakim izborima očekuju zaokret i bolju budućnost. Iako su toliko puta bili prevareni od poslodavaca, radnici ipak očekuju bolje uvjete rada, sigurnija radna mjesta i pravedniju plaću. Premda priroda sve češće šalje svoje račune za bezdušno iskorištavanje njezinih bogatstava, u obliku velikih suša praćenih neukrotivim požarima, poplava apokaliptičkih razmjera što nose sve pred sobom, a političari se još uvijek ne mogu složiti što bi trebalo poduzeti da se barem ublaže posljedice klimatskih promjena, svi se ipak nadaju boljoj budućnosti.

Dok smo posredstvom medija trajno svjedoci terora, ratova i strahota što ih prate, političari trče od sastanka do sastanka u potrazi za mirom, pokušavajući nemušto uvjeriti mase kako nema razloga za strah od budućnosti koja dolazi. A strah se sve više širi i zahvaća ljude, čineći ih beznadnim i depresivnim. S razlogom neki ovo vrije-

FRA IVAN DUGANDŽIĆ

UZ POČETAK SVAKE GRAĐANSKE GODINE VEZANA SU NAŠA LIJEPA OČEKIVANJA I PLEMENITE ŽELJE. KAD BI SE MOGLO VJEROVATI ŽELJAMA I ČESTITKAMA IZRAŽENIM UZ DOČEK I OVE GODINE, SVIJET BI MORAO ŽIVJETI SPOKOJNO I PLIVATI U OBILJU, RADOSTI I SREĆI.

me definiraju „vremenom straha“. Nije teško uočiti da i oni koji šire jeftin optimizam kao i proroci Apokalipse ne računaju s jednim čimbenikom, s Bogom. Otkako je on izgubio mjesto u ustavima zapadnih zemalja i u životima velike većine njihovih žitelja, umjesto raja na zemlji koji čovjek bez Boga nastoji stvoriti, sve više se širi pakao.

BOG I(LI) BOGOVI?

U današnjem svijetu relativizma i subjektivizma, kad se ne priznaju nikakve vječne istine niti moralne norme koje bi sve obvezivale, kad se oko istine može praviti kompromis, a moralnost čina određuje čovjekova ugoda, nije lako biti nepotkupljiv svjedok i branitelj istine i moralnosti, kako ih je kršćanstvo oduvijek shvaćalo. Jedan od tih svjedoka je u posljednje vrijeme sve poznatiji afrički kardinal Robert Sarah koji je nedavno pozornost privukao svojom knjigom izazovna naslova „Bog ili ništa“. Već samim naslovom autor je najavio rat suvremenoj bezbožnoj svijesti Zapada i novom poganstvu kao proizvodu te svijesti.

U rat s tom bezbožnom misli Sarah ne ide nikakvom oholom umišljenošću nekoga tko sve bolje zna, ili arogantnošću onih koji iza sebe imaju moć i utjecaj, već samo snagom svjedoka evanđelja kojemu je ono sve, nadahnuće života, snaga u mučnoj svakodnevnici i radosna vijest koju je poslan prenijeti drugima. Knjiga je pisana u obliku dijaloga. Francuski publicist koji razgovara s Kardinalom, Nicolas Diat u uvodu za svoga uglednog sugovornika kaže: „Kardinal Robert Sarah izvanredan je

duhovni učitelj. Čovjek koji je velik svojom poniznošću, blag i odlučan savjetnik, svećenik koji nikad ne prestaje govoriti o Bogu kojega ljubi... Kardinal Sarah Božji je suputnik, čovjek milosrđa i praštanja, čovjek šutnje, dobar čovjek.“

I kao što se autor ne razbacuje velikim riječima da bi izrazio veličinu svoga sugovornika, tako se ni Sarah ne razmeće riječima kad govori o današnjem svijetu. Svaka njegova riječ dobro je promišljena i zato pogađa bit stvari. Činjenicu da je vrijeme takozvanog borbenog ateizma prošlo i da većina ljudi takozvanog kršćanskog Zapada živi kao da Boga nema, on objašnjava riječima: „Čovjek ne želi razmišljati o svome odnosu s Bogom, budući da nastoji sam postati bogom.“ Jasno je da time čovjek na sebe preuzima i odgovornost za sve što se događa u svijetu, iako on toga najčešće nije svjestan.

Činjenica je da čovjek koji se odrekao Boga stoji nemoćan pred činjenicom zla koje poprima sve ružnije i ružnije oblike. Ne samo da nije ostvario raj na zemlji već se sve više suočava s paklenim silama i postaje im žrtva. Ne želeći priznati zlo u sebi, mora ga tražiti u drugom po logici: „pakao - to su drugi“ (A. Camus). Kardinal Sarah bez mnogo riječi otkriva pravu istinu kad kaže: „Ako tvrdimo da smo pokopali Boga, zašto se onda čudimo što je svijet bez Božje nazočnosti postao pakao? Moral, ljubav, sloboda, tehnika i znanosti bez Boga su ništa.“ Tu imamo i odgovor, zašto onakav naslov knjige: „Bog ili ništa“.

ZABORAVLJENI BOG MILOSRĐA

Isus je upozoravao učenike kako je važno znati čitati znakove vremena (usp. Mt 16,3). Ne treba puno pronicljivosti da se prepoznaju znakovi današnjeg vremena: nezasitnost bogataša koja stvara sve veći broj siromašnih, hedonizam što rađa sve teže oblike ovisnosti, mržnja koja se hrani nepravednim odnosima, teror kao oruđe te mržnje, ratovi kao posljedice jednog i drugog, poremećeni klimatski procesi u prirodi kao posljedica bezdušnog korištenja prirodnih bogatstava, što ugrožava opstanak čovječanstva i svijeta općenito...

Dok bezbožni političari još uvijek misle da sve te probleme mogu sami riješiti, ljudi kojima materijalizam

nije posve zamračio razum uvjereni su, zajedno s kardinalom Sarahom, da je budućnost svijeta moguća samo s Bogom. Ugledni austrijski mislilac Konrad Paul Liessmann u svojoj knjizi „Budućnost dolazi“ otvoreno kritizira sekularnu misao bez Boga koja očekuje budućnost bez ikakva spasitelja, pa kaže: „Bez židovsko-kršćanske ideje spasenja koje će se dogoditi, koje će ljudi primiti i za koje se ljudi moraju držati spremnima, bez Mesije, bez očekivanja Kristova povratka... bez apokalipse i sudnjeg dana, bez očekivanja spasa i spirale nadanja nema nikakve moderne predodžbe o budućnosti, ni katastrofalne niti trijumfirajuće, nema ni pesimizma ni optimizma spram budućnosti.“

Upravo potaknut tako drastičnim znakovima vremena i potrebom svijeta za Bogom, papa Franjo se odlučio proglasiti izvanredni Jubilej milosrđa. Započinjući svoju bulu proglašenja tog jubileja rečenicom: „Isus Krist je lice Očeva milosrđa“, on želi našem vremenu ponuditi pravu biblijsku, nažalost pomalo zaboravljenu sliku milosrdnog Boga i istovremeno današnjeg čovjeka pozvati da oponaša Božje milosrđe. Dok nas Isus poziva da ozbiljno shvatimo znakove vremena, ti znakovi nam istovremeno pomažu da pažljivije čitamo Bibliju i dublje u nju poniremo. Upravo to čini papa Franjo podsjećajući nas na jednu „neoprostivo zanemarenu temu“ (W. Kasper), milosrđe, kao glavnu Božju odliku u odnosu na čovjeka.

ŠTO JE MILOSRĐE?

Oni nešto stariji još se sjećaju kako su komunisti bili ponosni na svoje ideologe koji su na građanskim sudovima znali prkositi: „Niti očekujem milosrđe, niti bih vam ga dao.“ Taj nemilosrdni prijezir drugog i drukčijeg od sebe hranio je njihovu revoluciju koja se s klasnim neprijateljem nemilosrdno obračunavala, bez pravedna suda i presude. Zato je za sobom ostavila nebrojene masovne grobnice, dok napokon nije „proždrla i vlastitu djecu“. Žaloso je da je današnji svijet suočen s pojavom vjerskog fanatizma koji misli da u ime Boga smije ubijati svakoga tko drukčije misli i ponaša se.

Toj nakaradnoj slici Boga Biblija suprotstavlja sliku milosrdnog Boga, koji je „vidio jade svoga naroda u Egiptu... i čuo mu tužbu na tlačitelje njegove“ (Izl 3,7) te mu se smilovao i

izabrao ga da preko njega svoje milosrđe iskaže svim narodima. Prigodom obnove saveza Bog se objavljuje Mojsiju riječima koje će ubuduće snažno živjeti u narodu: „Jahve! Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću.“ (Izl 34,6) Za proroka Joela Bog „je nježnost sama i milosrđe“ (Jl 2,13). U mudrog Siraha ta glavna Božja osobina može zamijeniti i njegovo ime ako ga on jednostavno zove Milosrdni (Sir 50,19).

A Isus, nakon što je čitavim svojim životom i u mnogim svojim prisodobama pokazao lice Očeva milosrđa, traži od svojih ni manje ni više nego:

U današnjem svijetu relativizma i subjektivizma, kad se ne priznaju nikakve vječne istine niti moralne norme koje bi sve obvezivale, kad se oko istine može praviti kompromis, a moralnost čina određuje čovjekova ugoda, nije lako biti nepotkupljiv svjedok i branitelj istine i moralnosti, kako ih je kršćanstvo oduvijek shvaćalo.

„Budite milosrdni kao što je milosrdan Otac vaš.“ (Lk 6,36) Zanimljivo je da u Mateja stoji: „Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!“ (Mt 5,48). I jedna i druga rečenica temelje se na riječi koju je Jahve uputio Mojsiju: „Sveti budite! Jer sam svet ja, Jahve, Bog vaš!“ (Lev 19,2) Svetost je temeljna odlika Božjeg bića, a u odnosu prema ljudima očituje se kao savršenost i milosrdnost. Luka se za razliku od Mateja opredijelio za milosrdnost, jer to je glavna crta njegova evanđelja u kojemu poganskom svijetu želi pokazati milosrdno Božje lice u Kristu.

I u današnjem svijetu nemilosrdnih ljudskih odnosa nema ništa potrebnije. Ako se na tuđu okrutnost odgovara još većom okrutnošću, spirala zla samo se dalje širi. Zar katkad i pojedini kršćanin u svom bezumlju ne zna reći: Da mi je samo pet minuta biti Bog! Hvala Bogu što nijedan čovjek u svojoj nemilosrdnosti nije svemoguć, a još više: Hvala Bogu što svoju svemogućnost najviše očituje milosrdem i praštanjem! Zato ga je dobro slijediti na dobro svih!

FRA MARIO
KNEŽEVIĆ

POČELA JE JOŠ JEDNA KALENDARSKA GODINA. Stariji smo. Možda iskusniji i mudriji. No možda smo i, okrznuti zubom vremena, ranjiviji i umorniji. Gotovo svi nam govore, osobito u javnim čestitkama, kako trebamo započeti ispočetka. Izriču se brojne želje, ali je malo onih koji nude i put da te želje i ostvarimo. Čestitke postaju protokolarna i uhodana obmana suvremene uljudbe. Pristojno je čestitati, reći će se. Kao da se pretpostavlja čovjekova mogućnost izvršiti sveti poziv Franje asiškoga, koji svojoj braći reče da počnu ispočetka jer, kako on smatra, do tada nisu učinili ništa premda su se, što je istina, neumorno trudili. Početi ispočetka. Što to znači? Znači li to prekriziti prošlost, zaboraviti učinjeno, ignorirati zasluge, zanemariti prošlu slavu, pokopati priznanja i odlikovanja? Smatram da ne bi trebalo radikalno ukloniti zasluge iz prošlosti, ali ne bi trebalo ni stati na njima i početi uživati ili životariti na onome što je već postignuto. Pomisao na duhovnu mirovinu ne bi trebala postojati. Sportaši bi rekli da se ne živi od prošle slave. Treba zakoračiti u nove pobjede.

Znakovito mi je i duhovno prodorno ono što nam je evanđelist Luka donio pišući o susretu svetoga Ivana Krstitelja s ljudima. Oni su ga konkretno pitali: „Što nam je dakle činiti?“ (Lk 3,10.) Ljudi vole konkretnost. Dragi su nam govori koji udaraju „u glavu“. Takvi govori, doduše, povremeno bole i izazivaju pobunu jer traže promjene, prozivaju grijeh i zahtijevaju kajanje. Kao što je Ivanu pitanje bilo konkretno upućeno, on daje i konkretne odgovore. On nalaže da se drugome dađe jedna haljina ako imamo dvije, u koga ima hrane neka podijeli s onim koji nema. Ivanov poziv cilja na djela ljubavi čiji su plodovi milosrđe. Danas ćemo svjetovnim rječnikom to milosrđe nazvati solidarnost. Možda bi s tom sviješću mogli započeti ispočetka. Dijeliti svoje s potrebnima. To je pozvana činiti i Crkva. Papa Franjo hoće Crkvu

NE ŽIVI SE OD PROŠLE SLAVE

siromašnih, a ne Crkvu moćnih i nedodirljivih. Trebamo Crkvu navještaja i svjedočanstva, a ne Crkvu uljuljanu u osjećaj sigurnosti i samodopadnosti.

Drugo što je Ivan naglasio u svome odgovoru upućeno je carinicima. Njima je rekao da ne zahtijevaju više nego što im je određeno. Ivan proziva korupciju, mito, nepotizam, lihvarjenje, kamatarjenje itd. Zar ne bi nova kalendarska godina mogla za kršćane početi s tim mjerama

koje sveti Ivan propisuje? Započeti ispočetka znači upravo to: Ostaviti dosadašnje načine postupanja i mentalitet stjecanja mimo zakona i pravičnosti. Boli i vrijeđa činjenica kako su kršćani postali moralno kvarljiva „roba“. Prigoda čini lopova, mnogi će u narodnome izričaju konstatirati. Ali zar ne bismo trebali postaviti stvari na drugačiji način? Primjerice da te prigode čine ljude drugačijima, svetima, onima koji će iskoračiti iz kaljuže i pokazati obrise čestitosti. Sveci i hrabri ljudi upravo su u izazovnim situacijama potvrđivali svoju vjeru. Grješna prigoda ne smije biti ispričnica nego šansa da u takvome ozračju iznjedrmo sposobnost opiranja zlu. Da u toj kušnji, kako Sveto pismo kaže, nadmoćno izobiluje milost.

Usudujem se u ovome tekstu, potaknut primjerom svetoga Ivana, iznijeti kroz jednu priču sljedeći savjet. Taj savjet se odnosi na odgovornost, dosljednost, poštenje, revnost, nepotkupljivost, pravednost. Dobro bi bilo o tome pomno razmisliti, pa čak i meditirati, da nam se ne dogodi epilog iz priče koju donosi Bruno Ferrero. Neki je majstor godinama radio za veliku građevinsku tvrtku. Jednoga dana dobi nalog da sagradi uzornu vilu prema nacrtima koje sam izabere. Mogao je izabrati mjesto koje se njemu najviše sviđa, a i novca je dobio više nego dovoljno. Radovi su ubrzo započeli. Iskoristivši toliko povjerenje, majstor je nabavljao najlošiji materijal, unajmljivao nestručne ljude i plaćao ih ispod cijene, kako bi što više uštedenog novca zgrnuo u svoj džep. Kad vila bijaše gotova, majstor u malom prigodnom slavju predsjedniku tvrtke uručio ključeve. Predsjednik mu ih vrati s osmijehom i pružajući ruku reče: „Ova je vila naš dar vama u znak zahvalnosti i poštovanja.“ Tako nam ta priča kaže. Svaki naš potez, naše djelo, naše riječi su građenje kuće, one vječne na nebesima. Ključevi su Gore spremni, postoje i vrata, a brava je s naše strane i mi je otvaramo. U novom razdoblju živimo svoje odluke i obećanja, a manje se oslanjamo na slatkorječivost tuđih čestitki i tzv. dobrih želja. Mudroslovac Horacije je iznio teoriju za lijep život. Neka nam vodilja bude njegova preporuka: „Najbolji način za spokojan život jeste ne biti toliko bogat da ti zavide, ni toliko siromašan da te sažalijevaju.“

Ukazanja, viđenja, objave – Teološka mogućnost i značenje (3/6)

NARAVNE, PARAPSIHOLOŠKE I NADNARAVNE POJAVE

FRA IVAN DUGANŽIĆ

TREBA SE OZBILJNO ZAPITATI, NE OGRANIČAVAMO LI MI BOGU PROSTOR NJEGOVA SLOBODNOG DJELOVANJA AKO KAO UVJET AUTENTIČNOSTI ZAHTIJEVAMO OČITU IZVANREDNOST POJAVE U SMISLU NADILAŽENJA ILI STAVLJANJA IZVAN SNAGE UOBIČAJENIH PRIRODNIH ZAKONA I TOKOVA ŽIVOTA? Polazeći od jednostavne činjenice da za Boga naše ljudske granice između naravne, parapsihološke i nadnaravne sfere ne predstavljaju nikakvu zaprjeku i da Bog djeluje u svakom dobrom djelu koje čovjek čini, K. Rahner upozorava da je formulacija 'ovo viđenje potječe od Boga' ustvari u sebi prilično neodređena i višeznačna. Budući da čovjek s gledišta svoga spasenja može u raznim zgodama, ili u događaju koji je moguće protumačiti posve prirodnim načinom, otkriti Božju milost i poticaj za svoje osobno spasenje, moglo bi se onda i „neko 'prirodnim putem protumačivo viđenje' ako je u granicama kršćanske vjere i morala, ako ne škodi duševnom zdravlju vidjelaca, nego ga moralno i religiozne podiže, prihvatiti kao 'od Boga učinjeno' i kao milost, premda to viđenje svoj neposredan, naravni temelj ima u psihičkim mehanizmima...“ (K. Rahner).

S teološkog gledišta nema nikakve zapreke da se Bog posluži sasvim prirodnim mogućnostima ljudske naravi za ostvarenje nekih izvanrednih ciljeva s obzirom na čovjekovo spasenje. Teško je, zapravo nemoguće odgovoriti na pitanje: Zašto bi se Bog morao služiti uvijek nekim izvanrednim putem za ono što može postići preko redovitih ljudskih sposobnosti i mogućnosti?

Nasuprot tendenciji da se sve parapsihološke pojave odmah strpaju u područje negativnog, K. Rahner se sasvim otvoreno pita: „Zašto se ne bi parapsihološke naravne sposobnosti telepatije, vidovnjaštva, psiometrije itd. kod religioznog čovjeka mogle usmjeriti isto onako kao i 'normalne' sposobnosti na objekte religiozne naravi i tako biti poticaj za religiozno relevantne čine, i zašto se takvi čini ne bi smjeli vrjednovati kao 'od Boga učinjeni', kao milost?“ (K. Rahner) Sve su ovo važne premise kako bi se i ono viđenje u pravom smislu, koje ima svoje ishodište u izvanrednom Božjem zahvatu, moglo vrjednovati na ispravan način. Takvo viđenje, koje je redovito popraćeno

nekim posebnim čudesnim znakom koji je sasvim spoznatljiv, nije dakle nipošto stvarno nameće pitanje: „Zašto ne bi npr. crkveno priznanje nekog viđenja moglo imati smisla i kad se ograničava samo na tvrdnju da je to viđenje po svom sadržaju i po svom djelovanju na vidioca i druge samo pozitivno, i u tom smislu da potječe od Boga, ili je legitiman eho stvarnog mističnog iskustva vidioca koje odgovara normama vjere i razuma, bez nužnosti da u oba slučaja Crkva mora pretpostaviti stvarni čudesni Božji zahvat?“ (K. Rahner)

Prema tome, ako u nekom viđenju i nema čudesnog znaka koji jasno nadilazi prirodne zakone i uobičajene tijekove događaja, nego se sve može protumačiti kao prirodna ili parapsihološka pojava, tu još nema nikakva teološkog razloga da se takvom viđenju zaniječe svaka mogućnost da potječe od Boga. Zapravo, najveća se pogriješka čini kada se sve kao cjelina bez ikakva razlikovanja prebrzo odredi kao moguće ili nemoguće, kao od Boga učinjeno ili kao đavolska varka, odnosno ljudska iluzija. Zato mnogi teolozi na čelu s Rahnerom zagovaraju određenu 'blagost' naprama vidjelačkim iskustvima i smatraju da se mogu prihvatiti kao od Boga prouzročena i onda kada ne možemo svaku pojedinost u njima prihvatiti. Isto tako valja imati na umu da i onda kada je njihova autentičnost priznata od Crkve (pogotovo na osnovi vanjskih kriterija, o kojima će još biti riječi), time nije rečeno da je svaka pojedinost u sadržaju ispravna i da je moramo prihvatiti. I u nekom autentičnom viđenju mogu se potkrasti zablude glede lika i poruke koju prenosi viđena osoba. Sve to može biti uvjetovano okolnostima sredine, vremena, teološkog znanja vidjelaca, kao i njihova temperamenta, što se posebice odražava na način prenošenja primljenih poruka (K. Rahner).

Tako npr. činjenicu da mali Franjo u Fatimi nije uvijek čuo sve što je Gospa govorila, nego je samo vidio micanje usana, Rahner ne smatra argumentom protiv, nego naprotiv dobrim znakom zavjerodostojnost malih vidjelaca.

Možda ovdje nije na odmet povući jednu paralelu s novozavjetnim izvještajem o ukazanju Uskrsloga. Viđenje koje su žene

imale na Isusovu grobu Marko opisuje kao „mladića u bijeloj dugoj haljini“ (Mk 16,5), Matej kao „anđela Gospodnjeg“ (Mt 28,2), a Luka govori o „dva čovjeka u blistavim odijelima“ (Lk24,4). Njemu je najbliži Ivan, koji opet spominje „dva anđela u bijelim haljinama“ (Iv20,12). Biblijska znanost je u međuvremenu na ovim mjestima otkrila različite teološke intencije pojedinih evanđelista i različite tradicije kojima se oni služe, ali pitamo se: Je li time uistinu sve protumačeno? Zašto svjedoci Uskrsloga u njemu odmah ne prepoznaju Isusa, zašto se on „ukazuje u drugom obličju“ (Mk 16,12), jednom kao suputnik kojeg ne mogu prepoznati jer je to „uskraćeno njihovim očima“ (Lk 24,16), drugi put kao „duh“ (Lk 24,37) ili opet kao „vrtlar“ (Iv20,15)? Redovito, učenici vide Isusa, ali ne znaju da je to on dok ne progovori (usp. Iv 21,4). Ali i tada, čim ga prepoznaju, on obično iščezava ispred njihovih očiju. Dakle, čak i ovdje u temeljima same Objave nije najvažnije precizno gledanje, nego poruka i vjera.

Ne govori li nam sve ovo kako su ukazanja i viđenja u sebi složeni i zapravo teško opisivi događaji, u kome je teško povući granicu između objektivnog događaja i subjektivnog doživljaja? Bog i onda kada se ljudima objavljuje na najopipljiviji način, ostaje inefabilis – neizreciv.

U objavi Bog se želi ljudima priopćiti i objaviti, ali ne i posve prepustiti u njihov posjed, dati se zarobiti od njih. Zato redovito, kada je u pitanju bilo kakva objava, ostaje uvijek dovoljno pitanja i nejasnoća. Drukčije ne može ni biti jer nikakvo znanje ne može nadomjestiti ulogu vjere. Ona je imala odlučujuću ulogu kod čudesa koja je Isus činio, kod prepoznavanja Uskrsloga kao i kod naviještanja poruke uskrsnuća. Takvu ulogu ona zadržava i kod svih kasnijih viđenja i objava, koje su vezane uz ta viđenja. Naravno, moramo se čuvati ekstrema i paziti da to značenje vjere ne shvatimo u smislu kako se to često kršćanstvu prigovara: „Čudo je najdraže dijete vjere!“ Dakle, ne vjera koja bi izmišljala čuda, nego kao bezuvjetna dispozicija za prepoznavanje i prihvaćanje nadnaravnih pojava. Samo ona pritom mora biti nadopunjena određenim objektivnim znacima koje ta pojava pruža, a koji nužno spadaju u kriteriologiju za prosuđivanje takvih pojava (L. Scheffczyk).

FRA DAMIR PAVIĆ

KASNE OSAMDESETE. Predvečerje strašnoga rata. Posvuda tjeskoba i neizvjesnost. U srcima pitanje: Što li donosi sutra? U narod se uvlači nemir. Sa svih strana glasine o budućim ratovima. Samo jedno mjesto uvijek odiše istim mirom. Mir teče s neba i ne remeti ga uznemirenost ovoga svijeta. Vraća nadu u bolje sutra i srce ispunja radošću: *Međugorje*. U tu oazu mira dolazim i sam. Vrlo često. Uvijek me nešto vuče Međugorju. Jer tamo gdje se osjećaš lijepo, uvijek se vraćaš.

taj duh mira u svijetu kojemu kao da ne pripadam. U utrobi neki crv koji grize i iznova postavlja pitanje: Gdje je tvoje mjesto pod nebom? U srcu osjećam da sam nesretan i da život nakon završetka moga školovanja nije istinski život. Izlasci malo priguše taj osjećaj, a onda opet provali još jače. Često bježim u samoću i mir Međugorja. Slutim da će se ondje nešto dogoditi i promijeniti moj život. Još ne znam što.

Počinjem predavati svoj život Majci. Molim je da mi prosvjetli

kad sam bio dijete. Snovi su snovi, ali ovaj mi se učinio posve stvaran. Veli da sam kao malo dijete bio jako bolestan. I u snu je vidjela Gospu. Bila je na volovskim kolima koja su vozila preko njiva u našem selu. A majka je išla za kolima držeći me u naručju. Tada ju je Marija upitala: *Zašto dijete plače?* Majka je odgovorila: *Bolestan je!* Tada je Marija sa smiješkom rekla mojoj majci: *Ne boj se – daj ga meni.* Marija me uzela u svoje ruke i poljubila. Nakon toga majka se probudila iz sna.

malog sjemena koje padne na zemlju. I odjednom sam osjetio kako je to sjeme počelo rasti. Na plodnoj zemlji. Raspršio se nemir i preda mnom se ukazao cilj – poslušati Mariju i služiti njezinom Sinu. U isto vrijeme javlja se i strah i nevjerica. Možda sam si to umislio? Ali opet majčinske riječi u srcu: *Ne boj se – bit ću s tobom!*

I uistinu je bila. Put do svećeništva bio je težak, mukotrpan, posut mnoštvom razočaranja, padova, sumnji i iskušenja. Toliko puta sam bio nevje-

neprestano su mi pred oči dolazile slike tih minulih dana. Trenutci kad je Marija u meni pokrenula ljubav prema svećeništvu. S nekom čežnjom u srcu vraćao sam se u te dane. Zahvalio sam joj na deset godina svoga svećeništva. Na svemu što je učinila za mene. Tisuću puta sam joj rekao hvala. Da budem iskren: u prisjećanju na te dane bilo je i neke sjete. Navrlo je sjećanje na jedno drago vrijeme ispunjeno molitvom srca. Zamolio sam Majku da mi udijeli milost da mogu i danas moliti prostodušno i s djeti-

Fra Slavko Barbarić U školi ljubavi

Knjiga *U školi ljubavi* nastala je na temelju poruka Kraljice Mira u Međugorju. Poziv je svima nama da se upišemo u tu neophodnu školu ljubavi. Moto knjige je: Ljubav nije dar za dobre, nego temeljni uvjet života za sve, do čega i sami dolazimo čitajući ovu nadasve dobru i potrebitu knjigu molitve i ljubavi.

Fra Slavko Barbarić

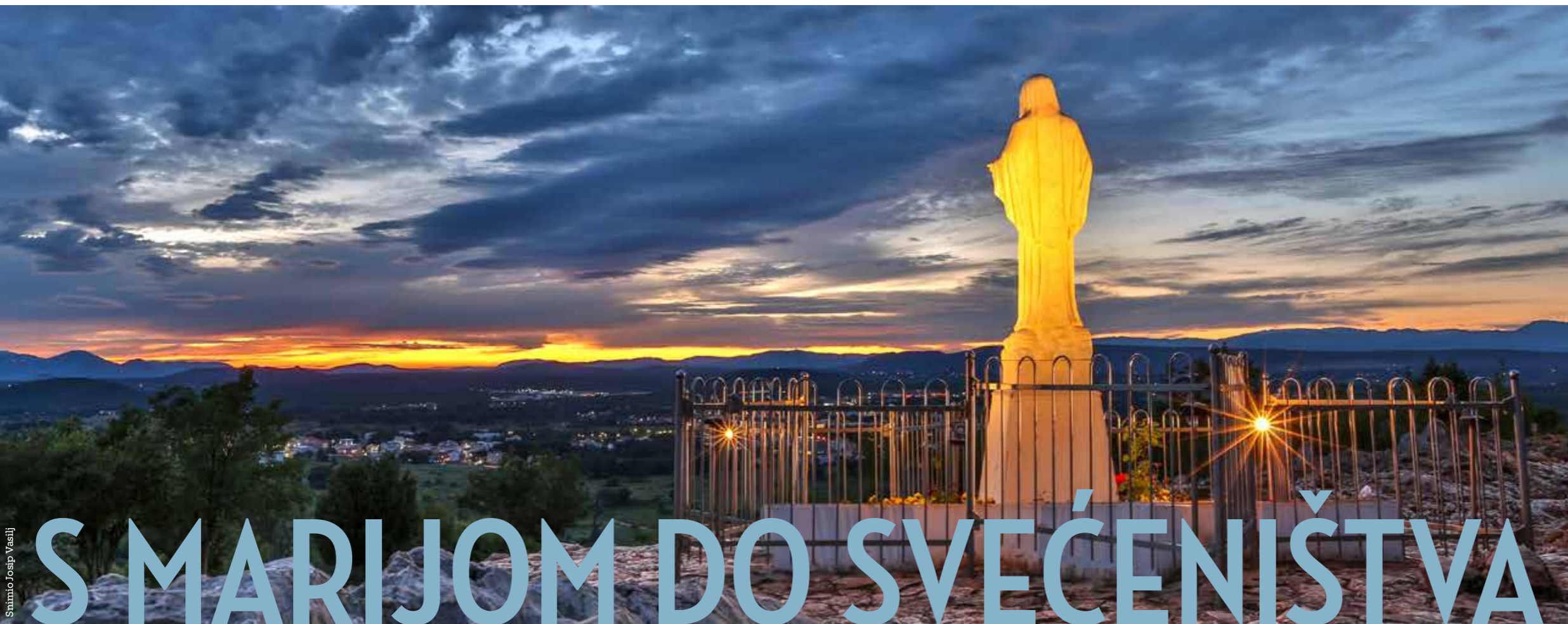
U školi ljubavi

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

MIR
MEĐUGORJE

www.emedjugorje.com

U meni nema zabrinutosti zbog onoga što se događa u svijetu oko mene. Kao da mi je i svejedno. Možda je to mladenačka bezbrižnost. Više sam zabrinut zbog nemira koji bjesni u meni samome. Ime mi je *Damir*, a u meni *nemir!* Koračam kamenitom stazom do Podbrda, uspinjem se na Križevac, satima klečim pred Gospi-nim kipom u crkvi. Poput siromaha se budim uz jutarnji pjev međugorskih ptica, srcem prebirem zrnca krunice. Sve me to ispunja mirom i radošću. Kad se vratim kući, drži me

misli i otvori oči. Da mogu prepoznati zbog čega taj nemir. Što učiniti da nestane? Jedno mi je također posve jasno: Ne mogu vječno dolaziti na ovaj Tabor, nego će mi Marija ovdje konačno pokazati moj put, ali i moju Kalvariju. Stvarni put života. Postim i molim da mogu to prihvatiti. Danima sam u Međugorju. Moji su se već navikli da sam često tamo. Moja majka, iako zabrinuta, ipak je sretna što sam s nebeskom Majkom. Tek nedavno mi je ispričala svoj san iz vremena

U to vrijeme nisam znao za san moje majke. Čuvala ga je brižno u svome srcu. Kao Marija je prebivala o njemu svih ovih godina. Sada, nakon svih tih godina, puno mi je jasniji. Marija je vodila moj život. Ozdravila me od nutarnjeg nemira. Sjećam se tih dana u Međugorju i kako je, baš onako majčinski, Marija šapnula mome srcu: *Sine moj, zašto ti ne bi bio svećenik?* Učinila je to posve blago, nenametljivo. Bacila je tu spasonosnu misao u moje srce. Onako iznenada. Nisam je nimalo očekivao! Poput

ran, mlak i neposlušan. Posustao na tome putu. A sada, kad bacim pogled na godine koje su minule, vidim da je Ona – dobra Majka – uvijek ostala ista. Održala je svoje obećanje. Nikada me nije napustila. Pomalo se sramim zbog svoje nevjere. Ali znam da majka uvijek ostaje majka i ništa mi ne zamjera. Strpljivo me vodila do svećeništva i uvijek ću joj biti zahvalan na tome.

Nedavno, kad mi je Marija izmolila milost u dragom Međugorju imati duhovnu obnovu za ovu župu,

njim pouzdanjem kao tada. Znam da će Majka čuti. Kao i uvijek.

Nedavno, pred mnoštvom svećenika, izgovorio sam ove riječi: Crkvi prepuštam da o Međugorju i događajima u njemu donosi svoj sud, a ja ću vam samo reći vlastito svjedočanstvo: *Majka me mogla pozvati u svećeništvo bilo gdje na svijetu, ali ona je to učinila baš u Međugorju!* To ne mogu nikada zaboraviti. Stoga u Međugorje i dolazim s ljubavlju.

Hvala ti Kraljice Mira što me pratiš kroz život!

Razgovor sa Stefanom Jongkeunom Hwangom

MEĐUGORJE - MAGNET KOJI PRIVLAČI

Iako 130 milijuna azijskih katolika čini samo 11% katolika u svijetu, Crkva u Aziji raste brže nego na bilo kojem drugom kontinentu osim Afrike. Azijski je katolicizam mlad i iskazuje vitalnost kakva, čini se, nedostaje vjernicima Starog svijeta. Ponajbolji takav primjer jest katolička zajednica u Južnoj Koreji. Kršćanstvo u Koreju nisu donijeli misionari kako je to obično bivalo u drugim zemljama. Vjerničku zajednicu zapravo su utemeljili laici. Naime, 1784. jedan mladi znanstvenik oduševljen kršćanstvom odlazi u Kinu kako bi se krstio i postao katolikom. Sa sobom u Koreju uspijeva dovesti kineskog svećenika i upravo se taj događaj smatra početkom djelovanja Katoličke Crkve u Koreji. Uskoro nakon toga Pariško evangeličko misionarsko društvo (Société des missions évangéliques de Paris) šalje u Koreju kardinalskog vikara. Godinu dana nakon utemeljenja Korejske katoličke Crkve, vlasti je počinju brutalno progoniti. U razdoblju od 100 godina dogodila su se četiri masovna progona u kojima je mučeničkom smrću stradalo oko 10 tisuća vjernika. Međutim, krv mučenika postala je sjemenom Korejske katoličke Crkve. Danas Katolička Crkva broji oko 5,4 milijuna vjernika i taj broj je u stalnom porastu. U proteklih dvadeset godina veliki broj vjernika iz ove zemlje hodočasti u Međugorje. Sa Stefanom Jongkeunom Hwangom, voditeljem hodočasnika iz Južne Koreje koji dolazi u Međugorje već 17 godina, razgovorala je naša suradnica Sylvia Sejung Hwang.

SYLVIA SEJUNG HWANG

Gospodine Hwang, kada ste prvi put posjetili Međugorje?

Prvi smo put u Međugorje došli u listopadu sada već davne 1999. Od tada moja supruga Ana i ja već 17 godina dovodimo skupine hodočasnika iz Koreje u Međugorje. Imao sam unosan posao u međunarodnoj trgovini, a moja je supruga bila učiteljica. Nakon prvog posjeta Međugorju odlučila je napustiti stalni posao kako bi se posvetila organiziranju hodočašća. Obećao sam joj pomoći jednu godinu, maksimalno dvije, dok to ne bude mogla sama raditi. Ali evo, do danas na hodočašća još uvijek putujemo zajedno. Ljudi se čude zašto na hodočašća uvijek idemo oboje jer je put iz Koreje u Europu vrlo skup. No, putujući zajedno, mnogo smo naučili jedno o drugome. Božja je providnost pomogla da zajedno rastemo u vjeri i da se bolje razumijemo.

Organizacija jednog ovakvog hodočašća jest zahtjevan i odgovoran posao, a Vi ste konstanta koja traje evo već dvadeset godina. Što je to što Vas ispunja i motivira u poslanju voditelja hodočasnika?

Ono što me doista u mome poslanju raduje i ispunja jest ponajviše spoznaja da se ljudi koje dovodim ovamo obraćaju i mijenjaju na bolje. Gospa je magnet koji privlači. U Međugorju obično ostajemo 6 do 7 dana i aktivno sudjelujemo u svim molitvenim programima. Prva 2-3 dana svi su uzbuđeni zbog novoga mjesta i provode dan u kupnji suvenira tako da se ne vide neke promjene. Međutim, kako vrijeme prolazi, počinjete uviđati kako se mijenjaju; njihovi izrazi lica, stavovi i sl. Kad ih prvi put susretnem na aerodromu, njihova su lica ozbiljna, na njima nema osmijeha. Ali nakon što prođu molitveni program, počinju se smiješiti, jedni prema drugima postaju ljubazniji, otvaraju svoja srca. Divno je iskustvo osjetiti kako iskrenim srcem upoznaju Isusa u svetoj euharistiji i klanjanju, vidjeti ih s krunicom u rukama. Osobita je radost kad ih čujem kako dijele svoja iskustva o obraćenju. Tada jednostavno osjetim radost u srcu. Njihova promjena je moja radost. Ne mogu ne reći: Hvala ti Bože! Hvala ti što koristiš mene, neznatnog slugu, kao svoj instrument!

Upoznali ste mnoge ljude koji su se obratili u Međugorju. Često spominjete jedno obraćenje koje vas se osobito dojmilo?

Da, radi se o jednom korejskom svećeniku koji je pratio našu skupinu kad sam prvi put došao u Međugorje. Prije nego što je došao u Međugorje bio je odlučan napustiti svećenički red. Razlog je bio obiteljske naravi i jedino je preostalo da o svojoj konačnoj odluci obavijesti biskupa. Međutim, jedna ga je gospođa, čiji je brat bio njegov kolega u sjemeništu, zamolila da s njom pođe u Međugorje govoreći: „Nije kasno napustiti svećeništvo ni kad se vratiš iz Međugorja. Pođi u Međugorje.“ Nakon njezina dugog i upornog nagovaranja prihvatio je poziv.

Dok smo na putu za Međugorje posjećivali neka svetišta u Italiji, bio je zauzet fotografiranjem raznih znamenitosti tako da vremena za molitvu nije niti imao. Ali stigavši u Međugorje, već prvu večer osjetio je potrebu kleknuti u molitvi pred Gospin kip. Vidjevši ga uronjenog u molitvu, pomislio sam: „Da, ostat ćeš svećenikom.“ Sljedećeg smo se dana rano ujutro popeli na Križevac. Dok smo molili na svakoj postaji, nas ostale se osobito

BOG MI JE DAO TAKO PUNO. MOJU PREKRASNU SUPRUGU ANU I 5 KĆERI - DVIJE SU KARMELIČANKE, DVIJE SU UDANE, A JEDNA ŽIVI I RADI OVDJE U MEĐUGORJU. KAKO MOGU POŽELJETI VIŠE? ŽELIM SAMO BITI SVET. SVI SMO POZVANI NA SVETOST MOJE JE POSLANJE PRATITI KOREJSKE HODOČASNIKE I BITI IM NA USLUZI DOK MI BOG TO DOPUŠTA I DOK MI DAJE SNAGU ZA TO.

dojmilo njegovo prostiranje po goloj zemlji i oštrom kamenju onako kako to rade svećenici pri ređenju. Ovdje u Međugorju se obratio i promijenio odluku. Nakon dvije godine ponovno je posjetio Međugorje, gdje je u jednoj od svojih propovijedi rekao sljedeće: „Kad sam ovdje došao prvi put, prolazio sam kroz veliku krizu. Nakon tog hodočašća moj život se potpuno promijenio. I uvijek kada počnem slabiti u vjeri i gubiti životnu snagu, ponovno se vraćam ovamo.“ Danas svoje svećeništvo živi punim srcem. Čak je postao i duhovni voditelj Marijanskoga pokreta u svojoj biskupiji.

Hodočasnike koji se uspu na mjesto ukazanja dočekuje prelijepi kip Kraljice Mira, dar jedne korejske obitelji. Mnogi ne znaju da ste upravo Vi bili glavni organizator i posrednik oko projekta postavljanja kipa na Brdu ukazanja.

Možda ćete se razočarati, ali uistinu oko ovoga projekta ne postoji osobito spektakularna ili dramatična priča. Naime, još od ranije bilo je određenih inicijativa od strane korejskih hodočasnika oko postavljanja kipa na mjestu ukazanja. Imali smo tada i gotov projekt te smo samo čekali priliku da isti i realiziramo. U listopadu 2000. godine vodio sam rano ujutro jednu skupinu hodočasnika na Križevac. Spuštajući se nakon završene molitve negdje oko

12. postaje, ako me pamćenje dobro služi, susrećemo fra Slavka. I upravo nam se ovaj susret s fra Slavkom na Križevcu učinio kao dobra prilika da mu izložimo našu namjeru. Međutim, fra Slavko je reagirao hladno. Nisam htio odustati. Nakon kraćeg nagovaranja pristao je da se toga poslijepodneva sastanemo u uredu. I nakon tog sastanka, bolje reći molitvenog susreta, fra Slavko je na naše oduševljenje pristao. Međutim, mjesec dana nakon susreta čuli smo tužnu vijest da je fra Slavko iznenada preminuo. Bili smo zabrinuti što će biti s ovim projektom. Ali Božja providnost je poslala fra Svetozara Kraljevića koji nas je svesrdno podržao u naumu. Ipak, nije sve išlo lako. Prvi blagoslov kipa planirali smo 25. lipnja 2001., na 20. obljetnicu Gospina ukazanja u Međugorju, međutim, kip još nije bio završen. Kip nismo uspjeli blagosloviti niti 15. kolovoza – važnog datuma za nas Korejce. Uz svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije to je i dan kada slavimo oslobođenja Koreje. Vratili smo se ponovno u rujnu i tada je kip konačno blagoslovljen. Drugi put ga je blagoslovio korejski svećenik 20. rujna, na dan sjećanja na korejske svece i mučenike: sv. Andrewa Kima Taegona, svećenika i mučenika, i sv. Paula Chonga Hasanga, katehista i mučenika, te njihove sljedbenike, mučenike. Kip je darovan za mir Korejskoga poluotoka. 60 župljana

nosilo ga je na brdo. I mnogi hodočasnici su nazočili tom događaju. Tom je prigodom fra Svetozar 20. rujna proglasio danom Koreje.

S obzirom da posjećujete Međugorje više godina, upoznali ste i mnoge hodočasnike iz drugih zemalja. Nalazite li razlike između njih i korejskih hodočasnika?

Korejski su hodočasnici oduševljeni, aktivni i dinamični. U Međugorju pokušavaju iskoristiti vrijeme koje imaju i nešto naučiti. Općenito, Korejci nemaju duboke temelje niti jake korijene kršćanstva u svojoj kulturi jer je naša kršćanska povijest vrlo kratka. Kada sretnem hodočasnike iz drugih europskih zemalja, dojmiljiva je njihova smirenost i osjećaj za druge. Opaža se to po malim stvarima; stajao sam u crkvi sv. Jakova tijekom mise jer nije bilo slobodnih mjesta. Jedan krupni čovjek vidio je kako stojim, stisnuo se do osobe pored sebe te mi ponudio mjesto na klupi. Bio je vruć ljetni dan i bilo je vrlo neudobno sjediti stisnut, ali on nije mario. Rekao sam sebi: „Ovo je mali čin kršćanske ljubavi.“

Kad korejski hodočasnici dođu u Međugorje, mole se mnogo u crkvi te na oba brda. Nastojim ih odvesti na Podbrdo i Križevac svako jutro prije doručka. Tijekom ljeta iz hotela krenemo u 3 sata ujutro tako da možemo Bogu darovati prve sate našega dana, a ljudi se mogu usredotočiti na molitvu prije nego što stignu ostale skupine. Možda ste imali priliku vidjeti Korejke kako plaču i glasno zapomažu na brdima. Postoji i razlog takvome ponašanju. Naime, mnoge su Korejke bile ugnjetavane uslijed muške dominacije na koju je pak utjecao duboko ukorijenjen konfucijanizam. Stoga one u srcu nose brojne rane i nema puno prilika kad se te rane mogu slobodno pokazati. Tako kad se penjemo na brdo rano ujutro, primamo posebnu milost kako bismo se u tišini i izvan pogleda drugih hodočasnika mogli otvoriti u molitvama te se utješiti i izlijeciti. Jednom kad osjete milost Božje blizine i ljubav naše Gospe i izliju svoju bol kroz suze, njihova lica počinju sjati od radosti. Kažu: „Sad se osjećam slobodnim. Sad mi je mir u srcu. Srce mi je puno radosti. Osjećam kao da je naša Gospa prava majka. Tako je volim.“ Za njih je to neprocjenjiv dar.

Što novo nauče i kakva iskustva ponesu korejski hodočasnici svojim domovima?

Iz Međugorja ponesu obilje Božjeg blagoslova: obraćenje, ozdravljenje, osobne promjene. Naši hodočasnici nauče mnogo i od samih mještana. Dakako da hodočasnici kod njih primjećuju i one manje dobre stvari, ali svakako uče na onim dobrim. Vide kako se župljani u tišini sabiru u crkvi gdje je Isus uvijek nazočan. Uče od njih kako se pripremiti za svetu misu moleći krunicu. Vide kako roditelji vode svoju djecu na misu i kako djeca ne prave buku tijekom mise kao što je to u Koreji, što znači da su se djeca naučila ponašati primjereno mjestu u kojem borave. Ja sam osobno naučio od ovdašnje djece da se prolazeći pored crkve treba nagnuti i prekriziti. Naši su svećenici impresionirani mjesnim svećenicima i njihovim propovijedima, njihovim napornim, ali tihim radom, a osobito njihovim sebedarjem vjernicima. Mnogi naši svećenici započeli su pobožnost klanjanja u svojim župama nakon hodočašća u Međugorju.

Svjedočili ste i brojnim ozdravljenjima u Međugorju?

Da. Jednoga se osobito sjećam. Bilo je to 2010. Jedan je mladić u pratnji svoje majke, zajedno s nama pošao u Međugorje. Dok smo posjećivali neka svetišta u Italiji prije dolaska u Međugorje, njih dvoje bi uvijek objedovali odvojeno ili bi ponekad uzeli samo nešto lagano umjesto pravoga obroka. Čak ni u Međugorju nisu sjedili skupa s ostalima. Čekali bi dok ostali završe objed i onda bi nešto pojeli, a ponekad čak ništa. Razlog je njihove distanciranosti bila mizofobija od koje je mladić patio. Njegova nam je majka rekla: „Kad mu kupim bocu coca-cole, otvorim je i dam mu, on je ne želi piti jer misli da je zaražena virusima s moje ruke. Onda moram kupiti drugu bocu. Jednom sam kupila čak 10 boca i onda je konačno popio posljednju.“ Žalila se i da se dugo nije pričestio jer svećenik dodiruje hostiju rukom. Kako uvijek na posljednji dan našeg boravka vodim skupinu u kapelicu Božanskog milosrđa u Šurmancima tako sam učinio i tada. I tijekom sve-

te mise u kapelici dječak je jednostavno, na čuđenje svih, bez ikakvoga otpora primio svetu pričest. Čak je poljubio i relikviju sv. Faustine. Od tada je sjedio zajedno s nama za stolom i jeo. Danas je mladić od mizofobije potpuno izliječen.

Želite li za kraj nešto poručiti čitateljima Glasnika mira?

Bog mi je dao tako puno. Moju prekrasnu suprugu Anu i 5 kćeri – dvije su karmelićanke, dvije su udane, a jedna živi i radi ovdje u Međugorju. Kako mogu poželjeti više? Želim samo biti svet. Svi smo pozvani na svetost. Moje je poslanje pratiti korejske hodočasnike i biti im na usluzi dok mi Bog to dopušta i dok mi daje snagu za to. Mnogi me pitaju zašto idem na brdo svako jutro. Gledajte, nisam svećenik koji može udijeliti sakrament, nisam teolog koji može prenijeti znanje ljudima. Ali znam da nisam lijen, već odlučan u ovome što radim. Kažem ljudima da ću ih čekati svakog jutra ispred hotela u određeno vrijeme, i čak i ako se samo jedna osoba pojavi, vodim je i pratim na brda. Kad umrem i stanem pred Boga i on me upita: „Dragi moj Stefano, poslao sam ti tu i tu osobu toga i toga dana, što si poradi mene učinio za nju?“, nadam se da ću tada imati nešto za reći. Bog je sama ljubav i samo ljubav mu je važna, a ja iz ljubavi želim uraditi ono što mi je povjereno. I to je jedan od načina da mu pokažem svoju ljubav. Svako jutro na početku dana kažem mu kao što je to radio sv. Franjo: „Bože, što želiš da danas uradim za Tebe?“ i onda znam da je On uz mene i da me vodi.

Najveći, najčešći i temeljni poziv koji Gospa ovdje u Međugorju upućuje kroz svoje poruke jest **POZIV NA MOLITVU**. Ona redovito i slikovito poučava o vrijednosti molitve, pa tako kaže: „Molite, jer molitva je život. Po njoj i u njoj živite.“ (14. 11. 1983.) Ona naglašava kako se samo s molitvom možemo spasiti i kako samo molitvom možemo učiniti da se nešto u nama i oko nas mijenja na bolje. Dokaz o svemogućnosti ustrajne molitve i potvrda da Bog ostvaruje naše vizije onda kad se predamo u Njegovu volju i poštujemo Njegovo vrijeme jest i dolazak zajednice Vjera i Svjetlo u Međugorje, koji se dogodio 29. studenog.

ovakvim osobama. To jedno drugo ne isključuje nego je – dapače – vrlo lijepa nadopuna. Budući da je pokret Vjera i Svjetlo nastao na poticaj Jeana Vaniera i Marie-Helene Mathieu na hodočašću u Lourdes 1971., mislim da će se Gospa jako radovati da ona upravo ovaj pokret primi pod svoje okrilje i u Međugorju.“

će se održati također u nedjelju 12. lipnja u 10h, na Trgu sv. Petra u Rimu zajedno sa Svetim Ocem.

I doista, iz ovih zajedničkih druženja i molitvenih trenutaka hodočašća iskristalizirala se čežnja samih organizatora, članova udruge Susret te njihovih prijatelja da i u samom Međugorju oživi zajednica Vjera i Svjetlo. Najveći razlog je taj što bogatom terapijskom i zakonodavnom radu Udruge nedostaje onaj „duhovni“ aspekt na kojem se zajednica Vjera i Svjetlo temelji, kao i želja da se pomogne

osobama s intelektualnim i fizičkim teškoćama, njihovim roditeljima i obiteljima da pronađu svoje mjesto u društvu i Crkvi. Uz svakodnevni rad udruge Susret, Zajednica bi bila prvenstveno evangelizacijski pokret koji organizira redovite, uglavnom mjesečne susrete za vrijeme kojih se kroz razgovor, slušanje, molitvu, druženje i slavlja stvara zajednica koja

Snimio Mateo Ivančević

PAULA TOMIĆ

OSTVARENA VIZIJA

Dolazak zajednice Vjera i Svjetlo kao i organiziranje Međunarodnog hodočašća za osobe s invaliditetom projekti su koje je s. Rastislava Ralbovsky, časna sestra iz reda Milosrdnih sestara sv. Križa iz Đakova, dugo nosila u svome srcu, još iz vremena kada je davne 1998. godine prvi put došla na hodočašće u Međugorje sa svojom zajednicom Vjera i Svjetlo iz Đakova. Tada im je fra Slavko Barbarić osigurao besplatan smještaj u kući molitve Domus Pacis. Uz pomoć fra Leonarda

Oreča uspjeli su 2000. godine organizirati jubilarno hodočašće zajednica iz Hrvatske, na kojem je prisustvovalo tadašnjih devet zajednica s oko 200 sudionika. Od tada ova hodočašćenja u Međugorje barem jedanput godišnje postaju tradicionalna.

RAZLOZI HODOČAŠĆENJA U MEĐUGORJE

O razlozima hodočašćenja u Međugorje s. Rastislava kaže: „Prvi naš razlog dolaska jest nastaviti s tradicijom hodočašća u Međugorje jer je to za djecu i roditelje uvijek bilo

veliko ohrabrenje i izvor nove snage za njihov križ. Drugi razlog je više osobne naravi. Rad s osobama s invaliditetom i uključivanje u svjetski pokret Vjera i Svjetlo meni su osobno puno značili. Vidjela sam koliko je to značilo i njihovim roditeljima. Zbog toga gdje god mogu imam želju poslužiti i pomoći da se oformi ovakav način rada. Razlog je taj što je ovo specifičan način rada, obilježen vjerskim pristupom – naspram mnogih ustanova i udruga koje također na hvalevrijedan način pomažu

PLODOVI HODOČAŠĆA ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Na poticaj s. Rastislave, uz pozitivno prihvaćanje Župnog ureda na čelu s fra Marinkom Šakotom i organizacijsku pomoć udruge Susret iz Čitluka, Majčina sela i samih župljana koji sudionicima osiguravaju besplatan smještaj i hranu, ova hodočašća za osobe s invaliditetom doista su zaživjela. U planu je i 5. hodočašće koje će biti od 9. do 12. lipnja 2016. Duhovno će se naslanjati na JUBILEJ BOLESNIKA I OSOBA S INVALIDITETOM koji

Prvi naš razlog dolaska jest nastaviti s tradicijom hodočašća u Međugorje jer je to za djecu i roditelje uvijek bilo veliko ohrabrenje i izvor nove snage za njihov križ. Drugi razlog je više osobne naravi. Rad s osobama s invaliditetom i uključivanje u svjetski pokret Vjera i Svjetlo meni su osobno puno značili.

živi i naviješta evanđeoske vrjednote te otkriva duhovnost malenosti.

Velika radost i bogatstvo ovog prvog susreta bili su u otkrivanju ljudi koji već pomažu ili su spremni pomagati i biti prijatelji osoba s invaliditetom. Puno ovih „otvorenih srca za malene“ poticaj su koordinacijskom timu nove zajednice da konkretno isplanira i provede one ciljeve zbog kojih zajednica Vjera i Svjetlo postoji. Božićni i novogodišnji blagdani nose u sebi puno obveza, tako da se prvi zajednički susret koordinacijskog tima i same Zajednice planira za siječanj 2016.

MEĐUGORJE JE POSTAJA MILOSRĐA ZA CIJELO ČOVJEČANSTVO

Ksenija Abramović je uspješna poslovna žena koja je unatoč nepovoljnom okruženju za posao i za žene – u društvu, a budimo iskreni, i u Crkvi – pokazala zavidnu hrabrost i uza sve profesionalne brige eksplicitno posvjedočila da se u svim okolnostima može pokrenuti nešto plemenito i lijepo, nešto što je nužno potrebno narodu i Crkvi. Ksenija Abramović kao da slijedi svetopisamske naputke u kojima žene, najčešće iz drugoga plana, svoju ženstvenost i hrabrost razvijaju viteškom odvažnošću. U našoj se javnosti nametnula poslovnim uspjehom vezanim uz software, potom humanitarnim radom, a posebno pokretanjem portala Laudato i Laudato TV-a. U zadnje vrijeme u produkciji Laudato TV -a pojavljuju se zanimljivi materijali za djecu i cijelu obitelj, ali i dokumentarni filmovi za kojima dugo vapi naša katolička javnost. Najpoznatiji su filmovi In odium fidei – Iz mržnje prema vjeri, o mučeništvu hercegovačkih franjevac, i Magnum Crimen 1945., o križnom putu hrvatskog naroda i stradanju na Bleiburgu. Upravo danas prije puštanja u javnost, između mnogih priloga, pogledah i dokumentarac o pokojnom kardinalu Franji Kuhariću. Srce katoličke Hrvatske počinje disati... Zamislite tolike skromne, mirne i dobronamjerne duše diljem Domovine, starije i mlađe, koje će na ovakve priloge poklanjati sretne osmijehe. E, to je nešto novo! Baš to nam treba! Od Božića 2015. Laudato TV postaje izvor koji osvježava... Za svoj rad je Ksenija Abramović nagrađivana u Domovini i inozemstvu, a dobitnica je više od stotinu priznanja za svoj humanitarni doprinos. Živi i radi u Zagrebu.

MATE KRAJINA

Poštovana gospođo Abramović, uz zahvalnost što ste pristali dati intervju za naš časopis, evo prvog upita: Kako je danas, o novoj 2016. godini biti uspješna poslovna žena i aktivna katolička vjernica? Kako prolazite između radosti i muke, između problema i uspjeha? Koja Vas nada nosi i otkrjepa jača?

- „Vjera moja nosi me“ naziv je duhovne skladbe za koju sam napisala stihove i odgovor je na Vaše pitanje. U svemu što ste naveli, jača me sakramentalni život, osobito euharistija, sudjelovanje u svetoj misi. To je živi izvor mog hoda. Bogu zahvaljujem za darove poslovnog uspjeha za koji je potrebno puno odricanja i koji se gradi tijekom godina, kao i za katolički angažman koji ostvarujem u zajedništvu s dragim i sposobnim ljudima. Teškoća

i radost, uspjeh i muka sastavni su dio života i u svakoj godini s njima se treba jednako ophoditi – predavati sve Isusu Kristu, s molbom i pouzdanjem da On upravlja naše korake, ispravlja naša skretanja, nadahnjuje odluke. U svako vrijeme moja je želja uvijek ista: prepoznati što Gospodin želi i ostvarivati Božju svetu volju za svoj život. Svaki čin pojedinca dotiče i živote drugih. U Vašem, Marijinom časopisu, treba istaknuti kako je Marijino – Da, neka mi bude po volji tvojoj, Bože – trajno odredilo život svijeta i čovječanstva. Marija je Bogorodica naše nade u Isusu Kristu.

Uz zauzet humanitarni rad hrabro ste ušli u medijsku arenu pokretanjem portala, a sada i Laudato obiteljske televizije. Što

Vas je posebno potaknulo na taj veliki korak?

- Potaknula me želja da se Božja riječ navijesti i poslanje Crkve prikaže i putem televizije kao utjecajnog medija pred kojim hrvatski narod provodi dosta vremena, te je željan vidjeti vjernički sadržaj na televiziji svakodnevno, ne samo prigodno blagdanski. Svjedoci smo da se stvarnost Crkve, pri čemu je naglasak na njezinoj hijerarhiji, komentiranju svećenika i biskupa, zna pratiti površno, nepotpuno, katkad i s unaprijed izraženom željom za diskreditacijom Crkve kao cjeline i njezinih članova. Svako toliko pojavi se tema revizije Vatikanskih ugovora i Katoličke Crkve u Hrvatskoj, uz konotaciju da joj ti ugovori osiguravaju povlastice u statusu i radu. LTV želi pokazati redovitost života Crkve

koja smo svi mi, toliki njezini laici, toliki velikodušni, samozatajni ljudi, pri čemu se vidi da je to rad za dobro cijelog društva i svih ljudi dobre volje.

Koliko su mediji, osobito televizija, danas u službi čovjeka? Po čemu će se konkretno „Laudato obiteljska televizija“ programski razlikovati od postojećih televizijskih kuća svjetovne provenijencije?

- LTV je prvi specijalizirani vjerski kanal u Hrvatskoj čiji je doseg i u BiH, a želja nam je emitirati program među cijelim hrvatskim narodom u dijaspori. Razlikujemo se i u pristupu radu, a to znači da ne želimo praćenju i stvaranju vijesti pristupiti senzacionalno i navijački. Želimo objektivan, 'smireni' pristup koji

iznošenjem činjenica argumentirano sudjeluje u javnom medijskom prostoru. Poznavati činjenice najjača je snaga i izvor u stvaranju vlastitih stavova, 'obrani' argumenata, a da nisu vođeni ideološkim podvalama i manipulacijama javnog mnijenja.

Naši biskupi su poduprli Vaša nastojanja. Je li sve još uvijek na razini blagoslova ili ima možda konkretnijih planova za pastoral preko televizije Laudato? Ima li možda nekih planova da se jače posvetimo kulturi i evangelizaciji kroz kulturu?

- Zahvalna sam hrvatskim biskupima na moralnoj podršci u pokretanju LTV-a. Bez njihove preporuke ne bismo dobili sredstva Američke biskupske konferencije (USCCB) i međunarodne organizacije Kirche in Not

MEĐUGORJE JE POPUT STANICE U VLASTITOJ ŽIVOTNOJ POTRAZI, ALI TO JE I STANICA VELIKIH ZAJEDNIČKIH SLAVLJENJA BOGA. SMATRAM GA MJESTOM POJEDINAČNIH I ZAJEDNIČKIH OBNOVA I MOGUĆNOSTI ZA NOVA DUHOVNA RAĐANJA. MEĐUGORJE ZNAČI I IZNENAĐENJA, ALI I TAJNU. SAV JE MISTERIJ ŽIVOTA U MEĐUGORJU SATKAN. I PREPOZNAJE SE PO PLODOVIMA!

koji su nam dali inicijalna sredstva kojima smo kupili veći dio tehnike za početak našeg rada. LTV je privatna inicijativa. Mislim da je još i veće svjedočanstvo u doba suvremenog i sekularnog svijeta da su laici toliko angažirani, da i oni žele biti ti koji nešto stvaraju i pokreću, a ne samo čekaju da to učini netko drugi, hijerarhijski predstavnik Katoličke Crkve. Crkva čini puno u svom radu za narod, biskupi znaju koji su prioriteti u služenju. Graditi medij je jako skupo i potrebno je stalno ulaganje. Samim dobrohotnim gostovanjem svećenstva, redovništva i svih članova Crkve ostvaruje se pastoral putem LTV-a. Laudato televiziju u radu vodi služenje Crkvi i hrvatskom narodu. Za to ne postoji ugovor kojeg možete s nekim sklopiti.

Možete 'samo' nastupiti, ponuditi, pozvati u zajedništvo, otvoriti svoja vrata. To je razlika između klasičnog posla i poziva, poslanja. Kao inicijatorica LTV-a, smatram ga pozivom koji ćemo, vjerujem, snagom Duha Svetoga i dalje razvijati. Svi koji nam žele pomoći su dobrodošli. Prva razina suradnje je već i pristati biti sugovornikom u emisijama. U tome imamo podršku svećenika, redovništva. Laudato je već producirao filmove o kulturnoj baštini u Hrvatskoj, o zadarskom svetištu i dragocjenoj škrinji sv. Šimuna, Milanskom ediktu. I dalje ćemo promicati hrvatsku baštinu. U planu nam je emisija koja će slaviti Boga kroz različite vidove

mnogi u tiskanom izdanju žele odmak i 'odmor' od pogleda na ekran. Moj pogled na medijsku crkvenu scenu izražen je pokretanjem LTV-a. Uvidjevši što nedostaje, željela sam to ispuniti. Ne bih njegovala pristup koji 's visoka' kritizira i drugima, koji požrtvovno djeluju u svijetu crkvenih medija i bore se s ponudom tolikih Golijata od ovoga svijeta, 'propisuju' što bi trebali činiti. Vjerujem da svi imaju dobre namjere. Iako, potrebna je i razboritost, funkcionalnost, ne bi bilo zgoroga u nečemu i ujediniti snage. Gledajmo što svatko u svom području može učiniti na velikoj njivi Crkve i medija, ovisno o mogućnostima. Bitna je nakana. Državi i narodu je velika LTV, ali bakici u župi gdje nema niti dobrog mobilnog signala koliki dar predstavlja župni listić. I to je medij. Toliki samozatajno rade koliko je moguće i dopiru do ljudi. Baza pokretanja medija poput televizije je financijska. Ta realnost određuje količinu i raznolikost ponuđenih sadržaja. Ogromna stavka je trošak distri-

od njih je i izbor najboljeg katoličkog portala. Čitatelji su odabrali Laudato.hr kao drugi najbolji katolički portal na svijetu. Portal je prethodio pokretanju LTV-a. U današnjem svijetu portal je neizostavno sredstvo predstavljanja svog djelovanja, osobito onima koji se bave javnom djelatnošću. Preko portala smo vidjeli koje teme zanimaju publiku, pratimo reakcije. Portal plasira sadržaj LTV-a i neminovni je dio cjelokupnog medijskog Laudato djelovanja. To su dva vesla jedne lađe. Za razliku od ove faze rada LTV-a, portal znači trenutnu interakciju s ljudima koji nas prate. Ta je povratna informacija velika vrijednost.

koji razotkriva komunističke laži o antifašističkom ustanku u Srbu. *Vinkovački ratni dnevnik* govori o stradanju toga grada i okolice u Domovinskom ratu. *Na slobodu pozvani* prikazuje atmosferu s nacionalnog susreta katoličke mladeži u Dubrovniku. *Hrvatska priča u biblijskoj zemlji* prati hodočašće i otkrivanje ploče u spomen na braću Pavla, Jakova i Antuna Brankovića, Hrvate iz BiH, koji su prije 334 godine kupili Getsemanski vrt i darovali ga franjevcima. U pripremi je film o mučeniku dominikancu Dominiku Baraču, za kojeg oči dominikanci žele otvoriti kauzu.

LTV je prvi specijalizirani vjerski kanal u Hrvatskoj čiji je doseg i u BiH, a želja nam je emitirati program među cijelim hrvatskim narodom u dijaspori. Razlikujemo se i u pristupu radu, a to znači da ne želimo praćenju i stvaranju vijesti pristupati senzacionalno i navijački. Želimo objektivni, 'smireni' pristup koji iznošenjem činjenica argumentirano sudjeluje u javnom medijskom prostoru.

Evo i logičnog pitanja: Što je za Vas Međugorje na zemljovidu vjere i apostolata? Sigurno ste bili u Međugorju. Kakvi su Vaši dojmovi?

- U Međugorju sam bila puno puta. Uvijek je to novo, drugačije stanje duha koje izazove u meni. Ali ista je radost zbog dolaska u Međugorje i unutarnja ispunjenost koja tu ima posebno raspoloženje. Kako bi i moglo biti drugačije od tolikih molitava i sakramenata koji se tu prakticiraju i imaju svoja čudesna očitovanja. Tragom Vaše riječi 'zemljovid', rekla bih da je meni Međugorje najprije duhovni, a onda zemljopisni pojam. U Međugorju se čovjek na osobit način sastaje sa sobom i promišlja život. Bogu i Majci Božjoj hvala da je

to mjesto konkretne promjene života i plodova koji rađaju najljepšim 'ulaznicama' za raj. Međugorje je poput stanice u vlastitoj životnoj potrazi, ali to je i stanica velikih zajedničkih slavljenja Boga. Smatram ga mjestom pojedinačnih i zajedničkih obnova i mogućnosti za nova duhovna rađanja. Međugorje znači i iznenađenja, ali i tajnu. Sav je misterij života u Međugorju satkan. I prepoznaje se po plodovima!

Koliko su za cijelu Crkvu važna ovakva hodočasnička mjesta poput Međugorja? Jeste li kad pomišljali na proizvodnju dokumentarnih filmova o našim marijanskim svetištima?

- Tema marijanskih svetišta je velika i značajna. Hrvatski narod je marijanski, a povijest i opstanak našeg naroda u prijelomnim trenucima povezani su sa zagovorom Blažene Djevice Marije. Vjerujem da ćemo i to jednom odgovarajuće popratiti. I preko objava na portalu Laudato vidimo koliko je Marija važna i draga našem čovjeku. Ma-

stvaralaštva. Napominjem da sam i vlasnica galerije hrvatske sakralne umjetnosti Laudato koja u tom smislu već puno čini izložbama i drugim događajima. Svaki događaj u organizaciji galerije Laudato, koja podržava hrvatske umjetnike sakralnih tema, prate portal Laudato i LTV.

Kakav je Vaš pogled na crkvenu medijsku scenu? Ima li na tom planu volje za pomak i jači zamah? Je li prošlo vrijeme tiskanih medija?

- Prošlost pojave novih medija i njihova odnosa prema starijima pokazuje da vrijeme tiska i papira nije prošlo iako je njihova uporaba manja. Tisak opstaje. Računalo je postalo osnovno sredstvo za rad i

bucije signala koji ide u emitiranje. Iako sam privatna poduzetnica, Laudato televiziju nisam mogla pokrenuti vlastitim sredstvima. Trebala je i trajno će trebati pomoć drugoga, dobročinitelja. Sprema sam se izložiti i u tim traženjima i molbama. Gospodinu sam zahvalna na već ostvarenome. Vjerujem da će On nastaviti i dalje izgrađivati djelo koje je za dobro duša. Ovom prigodom veliko hvala svima koji su nam pomogli, Hrvatima u domovini, BiH i diljem svijeta.

Je li točna informacija da je Vaš portal „Laudato.hr“ 2013. godine proglašen drugim najboljim portalom kršćanske tematike u svijetu? Koliko je portal kao medijska forma pogodan za različiti apostolat?

- Točno, američki portal About.com, koji ima 75 milijuna posjeta mjesečno i više od 900 stranica raznolikog sadržaja, od 2008. g. provodi izbor za najbolje web stranice u svijetu. Čitatelji portala About.com nominiraju i biraju najbolje sadržaje u raznim kategorijama, a jedna

U našoj javnosti Laudato postaje sve poznatiji po dokumentarnim filmovima. Nedavno smo i u Međugorju gledali film *In odium fidei* – *Iz mržnje prema vjeri*, autorice Nade Prkačin. Što Vas je inspiriralo da krenete u proizvodnju filmova, konkretno i spomenutog filma? Što je učinjeno i što imate još u planu?

- Snimili smo filmove kojima smo otvorili teme koje su u hrvatskom društvu osjetljive i nedovoljno poznate, a za njih postoji veliko zanimanje javnosti. Zbog svog političkog predznaka nisu bile objektivno predstavljene široj javnosti. Uz filmove *Magnum crimen 1945.* i *In odium fidei – Iz mržnje prema vjeri*, snimili smo i *Nikad se nisu vratili*

životu katolika. Svima koji joj se povjere, uvijek iznova pokaže koliko je snažna i što znači biti Posrednica milosti, Kraljica priznavalaca i na nebo uznesena. Moja je želja samo da je što više nasljedujem u odlukama i na životnim putevima.

Naš časopis čitaju vjernici diljem svijeta. Što im na početku nove godine možete poručiti? Hoće li Laudato TV svojim programom i dalje poticati na plemenitost, vjernost, radost i hrabrost?

- LTV će i dalje poticati na sve navedeno, to je naše poslanje i obveza. Vaš se časopis naziva 'Glasnik mira'. Laudato TV je također glasnik Božje

riječi i nauka Crkve. Svaki čovjek je pozvan biti glasnikom Radosne vijesti koja spašava i oslobađa. Tema glasa, glasnogovornika osobito je prisutna u otajstvu Božića, gdje su tu ulogu savršeno ispunili anđeli, pastiri, mudraci. Stoga je moja želja i poruka svima – Budite glasnici Boga Oca, Krista Sina i njihove veze ljubavi, Duha Svetoga. Neka vas vodi i nadahnjuje Majka Božje milosti, u zajedništvu blaženika i svetaca. Blagoslovljena svima još jedna godina. 'Glasniku mira' želim puno izdanja. Zahvaljujem Vam na podršci i suradnji u izgradnji zajedništva Crkve. U Hrvatskoj s bosansko-hercegovačkog kamena i krša djeluju brojni duhovni pastiri i stručni znalci u raznim područjima. Stoga hvala i 'Glasniku mira' što sudjeluje u razmjeni međusobnih darova i prepoznaje važnost u povezivanju hrvatskog naroda.

Što Blažena Djevica Marija znači za vašu vjeru i duhovnost?

- Imam živo iskustvo njezine pratnje u životu i radu, sve korake povjeravam Majčinom zagovoru. Molim je da dopuni i nastavi gdje ja zastanem ili mislim da ne mogu. Zagovor Majke je moćan, njena ljubav je bezuvjetna, trajno raspoloživa. Štovanje Gospe je dragulj u

U ISUSOVU NAVJEŠTAJU NEMA MJESTA KOJE TAKO SNAŽNO ZBORI O BOŽJEM MILOSRĐU KAO PRISPODOBA O MILOSRDNOM OCU (LK 15,11-32). Pritom se nerijetko previđa visoka cijena koju treba platiti da bi čovjek iskusio milosrđe.

Mlađi sin traži od oca svoj dio baštine. Već je to nepravda. Sinovi imaju pravo na baštinu tek nakon očeve

ljudima iskazivao. Čini nepojmljivo, uzima ga u dom i na posjed, ponovno je dio obitelji, dionik baštine, makar je svoj dio već prokockao. Milosrđe ima i materijalne posljedice za obitelj!

Stoga je shvatljiv gnjev starijega sina. Mislio je da je on jedini baštinik, a sad ima konkurenciju, i zato je gnjevan na oca, što je primio sina koji je sve svoje prokockao s bludnicama. Otac mu čita 'lekciju'

Tu naziremo ono što je Papa mislio kad je rekao da samo milosrđe postavlja zlu granice.

BEZ ISTINE NEMA MILOSRĐA

„Istina će vas osloboditi.“ (Iv 8,32) Samo istina koja se ne prikriva oslobađa čovjeka. Milosrđe koje kuša zataškati istinu nije pravo milosrđe. Čin je milosti i milosrđa reći istinu, donijeti istinu na svjetlo, ali ne kao

Nitko se ne zapućuje na vodu za podnevne žege. Ona to čini u ovaj sat jer ju je stid družiti se s ostalim ženama. Vjerojatno svi govorkaju o njoj, ispiru njome usta, govore javno ili potajno o njezinim 'aferama', upiru prstom u nju, govore djeci da je izbjegavaju. Na zlu je glasu, imala je pet muževa, sa šestim živi u nedopuštenoj vezi. Isključena je iz društva, stidi se i krije od drugih. Ljudi su u

od one koju trenutno ima. Imamo čudesan primjer, uzor istinskoga susreta bez koga nema evangelizacije.

Isus joj veli da ode potražiti muža te da zajedno dođu ovamo. Nastupa trenutak istine. Osluhavimo samo kako Isus nabacuje tematiku istine. Istina bez ljubavi, bez milosrđa, ponižava i vrijeđa, čovjek zatvara svoje srce, povlači se u svoju puževu kućicu. U tom trenutku iz nje izbija njezina nutarnja bol: „Nemam muža!“ Cijeloga se svoga života trudila pronaći pravu osobu. To je žudnja svake prave žene, majke. Imati osobu, oslonac, biti supru- ga, biti majka, biti osoba koju drugi poštuje, cijeni i ljubi,

zina srca. Isus ne govori odozgor, nego na istoj razini i ona je kadra prihvatiti istinu svoga života iz Isusovih usta.

Zato ona postaje vjesnicom milosrđa među Samaritancima. Dovala je cijelo selo Isusu i mnogi su zbog njezine riječi povjerovali u Isusa (usp. Iv 4,30-39), zato što joj je Isus rekao sve što je učinila. Milosrđa nema bez istine, ali je istina bez milosrđa okrutna. Stoga je bitno u procesima pomirenja povezivati istinu i milosrđe. Zašto možemo sa svim svojim grijesima i propustima doći k Isusu? Zato što nam on veli: *Ni ja te ne osuđujem! Idi, ne griješi više!* (usp. Iv 8,11) Stoga Isus od nas traži da budemo milosrdni kao što je to Otac naš nebeski (usp. Lk 6,36). Gospodnji brat Jakov poručuje: „Nemilosrdan je sud onomu tko ne čini milosrđa; a milosrđe likuje nad (o)sudom.“ (Jak 2,13)

PRISTUPITE VRELU MILOSRĐA - KRIŽU GOSPODINOVU

Samo se življenim milosrđem može doprijeti do mira u svijetu, do pomirenja, do oprosta. To je za sve put kako postati i biti apostoli milosrđa. Istodobno se znaju roditi i otpori: Nije li milosrđe slabost? Ne govori li se odveć o Božjem milosrđu pa se zbog toga ni grijeh više ne uzima ozbiljno? Sam je Isus bio izložen takvim kritikama. I njemu su prigovarali druženje s grješnicima, carinicima, rubnima. Odgovor je bio kako bolesnici trebaju liječnika, kako svi trebaju naučiti što je milosrđe. „Milosrđe mi je milo, ne žrtve! Došao sam pozvati grješnike, ne pravednike“ (usp. Mt 9,12-13).

Jasno, milosrđe nije jeftino. Nije besplatno. Treba smjelosti zaputiti se putem milosrđa. To je put kojim je išao sam Bog – do križa. Umro je za nas iz milosrđa. Isusovo poslanje bijaše donijeti u svijet Božje milosrđe i oprost. To je njegovo izvorno poslanje. To je poslanje i njegovih učenika – zorno to vidimo na uskrsno jutro kad je u njih udahnuo novi život, Duha Svetoga, kad su postali nova stvorenja, kad im je oprostio sve te ih poslao u svijet da čine ono što je on činio. Biti svjedoci milosrđa. Mariji se utječemo kao „Kraljici Milosrđa“ i molimo joj se da svrne na nas svoje „milosrdne oči“. Tako u svakoj *Salve Regina – Zdravo, Kraljice*, što molimo i pjevamo svakodnevno u međugorskoj crkvi.

FRA TOMISLAV PERVAN

CIJENA MILOSRĐA

Samo istina koja se ne prikriva oslobađa čovjeka. Milosrđe koje kuša zataškati istinu nije pravo milosrđe. Čin je milosti i milosrđa reći istinu, donijeti istinu na svjetlo...

MILOSRĐE NIJE JEFTINO. NIJE BESPLATNO. TREBA SMJELOSTI ZAPUTITI SE PUTE M MILOSRĐA. TO JE PUT KOJIM JE IŠAO SAM BOG - DO KRIŽA. UMRO JE ZA NAS IZ MILOSRĐA. ISUSOVO POSLANJE BIJAŠE DONIJETI U SVIJET BOŽJE MILOSRĐE I OPROST.

smrti. Međutim, otac postupa tako da već sada daje mlađemu njegov dio. To slabi obiteljsko gospodarstvo, stariji je sin vjerojatno bijesan zbog takva bezobrazluka mlađega brata. Zacijelo se gnjevi i na oca koji je „slab“ na zahtjeve mlađega te mu daje dio baštine, u izvorniku 'bitka', 'supstancije'. Daljnji slijed događaja nam je znan. Nakon što je u tuđini sve spiskao, dolazi on k sebi i odlučuje se vratiti i zamoliti oca da ga učini jednim od svojih najamnika. Međutim, obrat je takav da ga otac u daljnini nazire, hrli mu ususret, grli ga i ljubi. Otac je zahvaćen smilovanjem, milosrđem koje je Isus toliko puta

zbog brata koji bijaše izgubljen i nađe se, mrtav i uskrsnu od mrtvih. Stariji se pak ne miri s time jer njega osobno silno 'košta' očevo milosrđe, polovicu baštine i imanja.

Mi nerijetko zaboravljamo na praktičnu stranu Isusove slike. A ta je odlučujuća. Susrećemo se s tim svakodnevno u praksi, za ostavinskih rasprava. Biti milosrdan nerijetko iziskuje visoku cijenu. Otac od starijega sina traži samo jedno: Raduj se zbog obraćenja i povratka brata. Kao da mu želi reći: Što je bitnije? Posjed, novac, baština ili spasenje i brat po krvi? Ponovno ste braća, niste sami.

tzv. 'istraživačko novinarstvo' koje lešinari, iznosi prljavštine, koje zna samo tužiti i unaprijed osuditi. Treba povezati istinu i milosrđe kako je to činio Isus.

To nam zorno oslikava Isusov susret sa Samarijankom na Jakovljevu zdenicu (Iv 4). To je za nas ujedno i način kako Isus osobno 'evangelizira', kako Isus navodi ljude da postanu navjestitelji njegove osobe i milosrđa. Podnevna žega prži. Veli se da je Isus „umoran od puta“ potražio hlad uz Jakovljev zdenac. Zašto u taj trenutak žena dolazi na vodu? Svi to čine ujutro, za hlada ili uvečer kad je svježije.

svojim 'tračevima' nemilosrdni. Kad smo u svome govoru o drugima milosrdni? Koliko se samo nanosi boli, koliko zla svojim zlim jezicima?

Isus moli ženu da mu dadne vode: „Daj mi piti!“ (Iv 4,7) Isus je znojnan i umoran od puta i žege, pa je logično i žedan. Ali, on žeda za drugim. Hoće njezinu vjeru. Isus se sa ženom susreće bez predrasuda, on Židov razgovara neuvijeno sa Samarijankom. I tako postupno počinje buditi u njoj istinsku životnu žeđ. Ona žeda za ljubavlju, razumijevanjem, prihvaćenošću. Isus budi u njoj žudnju, čežnju, slutnju spram veće ljubavi, veće sreće

a ne koju netko iskorištava. Takvu osobu u svome životu nije upoznala.

Isus joj govori istinu: *Da, pravo si kazala...* I što je nakon toga uslijedilo? Žena nije pobjegla od svoje istine, nego je iznutra oslobođena. Hita u selo da bi kazala sumještanima o Isusu koji joj je sve rekao po istini, ali bez osude. Prepun smilovanja i sućuti. „Da on možda nije Mesija?“ Laž tjera u izolaciju, prikrivanje istine stvara bolesna čovjeka, razara komunikaciju. Isus joj otvoreno veli što je sve učinila. Nije to trenutak njezine sramote, nego iskustvo smilovanja, milosrđa. Isus joj je rekao punu istinu, ali je nije razgolio, ozloglasio, nije ju osudio. Isus je nije prezreo, kao farizeji javnu gradsku grješnicu na gozbi. Njezin život nije više ispunjen sramotom jer je po prvi put u životu susrela osobu koja je poštuje, ozbiljno shvaća, dopire do nje-

FRA MARINKO
ŠAKOTA

KAD JE NETKO POVRIJEĐEN, NJEGOVA SE NUTRINA UZNE-MIRI I NASTAJE KONFUZNO, STRESNO STANJE U KOJEM NEGATIVNE EMOCIJE PREU-ZIMAJU KORMILO, PERCEPCI-JA SE ZATAMNI, A ISPRAVNO RAZMIŠLJANJE ISKRIVI. U glavi nastaje buka, a u srcu patnja i bol. I tako cijelo biće trpi nasilje zbog nereda koji je u njemu nastao.

Nakon nanesene povrijeđene u duši žrtve javlja se snažna želja za osvetom. To je velika kušnja povrijeđenoj osobi jer joj se zlo nudi kao rješenje. „Zlo se opravdava protuzlom. Žrtva se, odgovarajući na zlo zlom, opravdava pretrpljenim zlom, a počinitelj u odgovoru žrtve nalazi opravdanje svoga zla. Jedno se zlo opravdava drugim.“ (Ante Vučković)

Isus nam nudi alternativu: „Čuli ste da je rečeno: *Oko za oko, zub za*

zub! A ja vam kažem: Ne opirite se Zlomu! Naprotiv, pljusne li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi.“ (Mt 5,38-39)

Znače li ove Isusove riječi da trebamo dopustiti da nas netko vrijeđa kad hoće i kako hoće, a da mu se ne suprotstavimo?

Nipošto! Na zlo trebamo odgovoriti. Pitanje je samo: *Kako?* „Naravno, odgovoriti na zlo silom još uvijek ne znači odgovoriti na zlo zlom. Nije svaka upotreba sile zlo. Postoje zla kojima se valja suprotstaviti upotrebom sile.“ (Ante Vučković)

Iako nas izričito poziva „Ne opirite se zlu! Naprotiv, pljusne li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi“ (Mt 5,39), Isus ipak nije protiv suprotstavljanja zlu. I sam diže glas protiv nepravde koju mu čine: „Ako sam krivo rekao, dokaži da je krivo! Ako li pravo, zašto me udaraš?“ (Iv 18,23)

No, Isus ne želi da na zlo odgovorimo zlom jer se zlo na taj način ne zaustavlja nego širi. „Sila kojom se zaustavlja zlo može, međutim, sama prijeći u zlo u trenutku u kojem cilj nije više zaustavljanje zla nego osveta za podneseno zlo. Upotreba sile koja je ponekad nužna da bi se u određenim situacijama zaustavilo nasilje, može sama prijeći u nasilje, u isto nasilje koje želi zaustaviti. Granice su ovdje kako jasne tako i tanke.“ (Ante Vučković)

Kad nas poziva da odustanemo od suprotstavljanja zlu istom mjerom, Isus ne želi da se predamo pred zlom nego da ga pobijedimo. Zbog toga nas poziva da praštamo jer je praštanje pobjeda nad zlom u nama. Njegovim učenicima trebalo je vremena da to nauče i naprave paradoksalni korak – staviti mač u korice, i to u trenutku kad ih ljudska logika uvjerava: *Oko za oko, zub za zub.*

Kad nas poziva da odustanemo od suprotstavljanja zlu istom mjerom, Isus ne želi da se predamo pred zlom nego da ga pobijedimo. Zbog toga nas poziva da praštamo jer je praštanje pobjeda nad zlom u nama.

Oprostiti nije tako jednostavno kako se čini. Praštanju se ne smije ni pristupiti na takav način. „Ono što se ni u kom slučaju ne smije postaviti u pitanje jest nevinost žrtve i neopravdanost zla koje joj je nanoseno. To bi bilo novo, dodatno, nepotrebno nanošenje zla skriveno iza dobrih razloga traženja razloga dogođenom zlu.“ (Ante Vučković)

Kad se govori o praštanju, to onda može biti jedino kao traže-

nje izlaza iz okova patnje i zla. Upravo je to prvo i najvažnije što žrtva zla treba poduzeti: odvojiti se, osloboditi se od navezanosti na prošlost i na zlo, odnosno odvojiti se od počinitelja zla, što pak znači odreći se i pobijediti glavne neprijatelje – mržnju i osvetu.

Dilema je dakle razjašnjena: „Želite li biti sretni česak? Osvećujte se. Želite li biti sretni uvijek? Opraštajte.“ (Henri Lacordaire)

OSVETTITI SE ILI OPROSTITI

S FRA SLAVKOM U GODINI MILOSRĐA

„Bog u svojoj ljubavi i svome milosrđu uvijek najprije vidi svoje stvorenje, svoje dijete, a ne grijeh niti zlo koje je učinjeno. Ovo je za nas ljude neshvatljivo bez iskustva Božje ljubavi, ponekad i neprihvatljivo, jer nam se onda postavlja pitanje pravednosti... Koliko smo se puta u različitim životnim situacijama upitali: Kako Bog može biti dobar prema grješnicima i nepravednicima, kako može praštati i ljubiti čak i one koji ne ljube niti praštaju, i još uz to zlo čine? Zar nam se u takvim situacijama ne pojavljuje opravdana želja da se grješnici kazne i unište, a pravednici nagrade i priznaju?! (Pitanje je samo tko su ti grješnici i nepravednici?! Prema čijoj mjeri bi se sve to mjerilo?!)“

Čežnja za gledanjem Božjeg lica

IKONA - 'TREĆI PUT' VJERE

'Sveto lice' (Mandylion) najstarija je poznata ikona, nastala u Edessi, prema tradiciji od apostolskih vremena, urađena 'ne ljudskom rukom' (Acheropita), potom godine 968. prenesena u Carigrad, u nastavku preslikavana u bezbroj primjeraka, i smatra se praikonom kršćanstva.

Kršćanstvo u svojem putu vjere otkriva Božju Slavu i Ljepotu kroz objavljenu Riječ (Objava, Sveto pismo, Kristovo utjelovljenje), preko Tradicije (trajno živi odjek objavljene Riječi u životu Crkve) i preko Slike (pred-očavanje Riječi i Tradicije, vizualizacija vjere). U nesavladivoj udaljenosti između Boga i čovjeka snagom Duha dogodilo se Utjelovljenje; po Utjelovljenju, po Kristu, rodila se Crkva u čijem se životu/djelovanju istovremeno događa otkrivanje Objave u trajanju (Tradicijska). Smijemo reći da je Utjelovljenjem po Kristu pred naše oči došla Slika/Lik/Ikona. Po utjelovljenom Kristu sada možemo Boga gledati. To troje – Objava/Riječ, Tradicija, Slika – u kršćanstvu ide zajedno i čini jezgru života Crkve. Odatle izlazi da se u hodu vjere s pravom daje važnost Objavi i Tradiciji. Nije li pak u teološkom smislu ponešto zapostavljena čežnja za gledanjem? Tome ćemo u ovim promišljanjima dati malo više mjesta ne zapostavljajući, dakako, ni Objavu ni Tradiciju. Naprotiv, Objava i Tradicija vodit će nas u gledanje Tajne vjere.

FRA BERNARDIN ŠKUNCA

'NAUK GLEDANJA' (H. U. VON BALTHASAR) U POVIJESTI KRŠĆANSTVA – UZ RIJEČ I TRADICIJU – NEZAUSTAVLJIVO JE IŠAO PREMA SLICI, PREMA LIKU KRISTA KOJI JE „SLIKA BOGA NEVIDLJIVOGA“ (KOL 1,15). No, već iz naravi čovjekova bića možemo govoriti o *nužnosti gledanja*, naime o čovjekovu biću koje je ontološki, po svojoj stvorenosti, obdareno dubinskom čežnjom za gledanjem. Riječ je o uistinu čudesnoj moći za gledanjem. U zbiljnosti stvorenih bića takva moć je svojstvena samo čovjeku, jer je samo čovjek obdaren Božjom sličnošću (čovjek 'slika' Božja, usp. Post 1,26). Čovjek je, dakle, jedino biće koje stvarno *može gledati, vidjeti*. Čovjek, štoviše, posjeduje intuiciju gledanja (*intuere* = gledati unutra, razumjeti ono što gleda).

Pored gledanja svega stvorenog, čovjek je jedino biće koje iz gledanja i intuicije *može stvarati sliku, s-likati*. Iz te nevjerojatne moći rađala se i stalno nastaje *likovna umjetnost*. Duboka pak čovjekova čežnja da čak 'vidi' samoga Boga, Stvoritelja svega stvorenog, iznjedrila je tzv. 'treći put' vjere, put 'gledanja Boga', i taj put – pored Svetog pisma i Tradicije Crkve – razvio se u čudesna likovna sakralna uprizorenja. Nezaustavljivo, kao što je nezaustavljiv rast Crkve u razumijevanju Riječi i Tradicije. U jednom času povijesti kršćanstva – posebno u 8. i 9. st. – na kršćanskom Istoku dogodila se oštra i radikalna pobuna protiv svetih slika (o čemu ćemo na drugom mjestu), ali 'treći put' nije mogao doživjeti svoj kraj. Crkva je u svojem tijelu baš u takvom pokušaju 'nestanka slike' došla do konačne apologije slike. Učvrstio se put čežnje za gledanjem Božjega lica, utemeljen u Kristovu liku, u Kristovu licu. Slika/ikona postaje govor, jednako snažan kao što je govor

CRKVA JE U SVOJEM TIJELU BAŠ U TAKVOM POKUŠAJU 'NESTANKA SLIKE' DOŠLA DO KONAČNE APOLOGIJE SLIKE. UČVRSTIO SE PUT ČEŽNJE ZA GLEDANJEM BOŽJEGA LICA, UTEMELJEN U KRISTOVU LIKU, U KRISTOVU LICU. SLIKA/IKONA POSTAJE GOVOR, JEDNAKO SNAŽAN KAO ŠTO JE GOVOR PREKO RIJEČI.

preko riječi. Pritom valja reći da taj govor, govor preko slike, posjeduje neku svoju autonomnost. Želimo reći da taj govor nije samo 'pratnja' govoru preko riječi nego je govor i sama slika. Slika govori iz sebe. Nije, dakle, slika samo govor za neuke – za one, naime, koji ne umiju čitati napisano – nego je govor koji posjeduje

Stvoritelju anđela i Gospode nebeskih sila,
otvori moj zbunjenu
razum i jezik
na pohvalu čistoga
imena tvojega
kao što si nekoć
gluhome i nijemome
otvorio sluh i jezik;
s njime ti i ja
govorim i kličem:
*Isuse čudo iznad
svih čudesa,
Isuse divoto anđela;
Isuse jedini svemoćni,
Isuse slatkoćo najugodnija;
Isuse izbavljenje praroditeljâ,
Isuse pohvalo patrijarhâ;
Isuse predivni,
jakosti mučenikâ;
Isuse vječni, spasenja
grešnikâ.
Isuse, Sine Božji,
smiluj mi se!*

(Iz Pohvala Kristu
čovjekoljupcu, ikos 1)

vlastitu komunikacijsku snagu. Pred istinskom slikom/ikonom moguće je stajati 'bez riječi' i biti zahvaćen porukom slike kao i porukom preko napisane ili izgovorene riječi. U konačnici, dakako, slika/ikona vodi

prema riječi, prema Logosu/Smislu/Istini, što posebno dolazi do izražaja u promatranju drevnih ikona. Riječ je, dakle, o *ikonama*, nekoć značajnim do mjere da su značile nešto poput 'osmog sakramenta'. Znakovito je da nebrojene reprodukcije starih ikona u naše vrijeme dobivaju na značenju na putu duhovnosti mnogih kršćana ne samo Istoka nego i Zapada.

Ikoničko likovno prikazivanje vjerskih tajni vodi nas u duhovnost, potom i u ikonologiju i ikonografiju znamenitih drevnih ikona kršćanskog Istoka, ali i šire na prostoru Mediterana. Na Jadranskoj obali, s jedne i s druge strane, ima ih posvuda. Ako, doduše, matricu takvog sakralno-umjetničkog izražavanja treba smatrati kršćanski Istok, jednako je utemeljeno tvrditi da je čitavi Mediteran bogat tom dragocjenom baštinom.

U pojmu ikone mislimo na posve određeni način kršćanskog sakralnog likovnog izražavanja. Priklanjamo se pojmu ikone kako je vidi francuski pravoslavni teolog, odličan poznavalac i pisac o ikonama, Olivier Clement: „Ikona je za mene prije svega ovo: da se Bog utjelovio, da Bog nije samo riječ koja se dala upoznati preko proroka. Mi smo ga vidjeli, mi smo ga dodirnuli, njime smo pro-dahnuti... Bog se učinio licem. Bog je postao lice, lice koje je lice svih lica, lice koje mi dopušta da otkrijem drugoga kao lice. Stoga, ikona je za mene prije svega Božje lice. Bog se učinio licem i dopušta mi susresti bližnjega kao lice“. Uz to, prema spomenutom teologu i prema drugim poznavateljima nastanka drevnih ikona, u naravi ikone – za razliku od kasnijeg zapadnog slikarstva – treba vidjeti i *poseban duhovni, čak pokornički način stvaranja slike*, što ćemo protumačiti u jednom od narednih priloga.

„Međugorje je mjesto rođenja moje vjere“

Početak prosinca kantautorica duhovne glazbe Marijana Zovko iz Laupheima u Njemačkoj hodočastila je u Međugorje. „Došla sam u Split na jedan duhovni seminar i poželjela doći u Međugorje na ispovijed da se osnažena mogu vratiti svome domu. Ljetos sam u Međugorju boravila pet dana. Teško je pronaći miran kutak za molitvu i povući se kada ima puno hodočasnika. U ovo je vrijeme dobro doći ovdje jer u miru i tišini možeš moliti i razmatrati“, govori Marijana koja je prvi put došla u Međugorje sa svojim roditeljima još kao djevojčica. „Tada i nisam razumjela što se tu događa, ali sam se svejedno zaljubila u ovo mjesto kojemu se do danas često

vraćam. Ono je mjesto rođenja moje vjere, tu sam naučila moliti. Kada se čovjek nađe u slabosti, nemoći, ne smije klonuti. Ako ste pali, podignite se, Isus čeka, Isus pruža ruku. I dođite u ta mjesta gdje ćete se sakramentalno osnažiti. Bilo to Međugorje, Marija Bistrica ili Lurd. Dođite Isusu.“

Susret ministranata iz Hercegovine

Od 4. do 6. prosinca 2015. u Međugorju je održan susret ministranata iz cijele Hercegovine, koji je predvodio fra Goran Azinović s postulantima. Svaka župa imala je nekoliko predstavnika. Susret je počeo krunicom i večernjom svetom misom u župnoj crkvi sv. Jakova u Međugorju. Subota je bila ispunjena molitvom, svjedočenjem postulanata i zajedničkim druženjem. Sve je završilo u nedjelju sa svetom misom koju je predvodio odgojitelj postulanata fra Stanko Mabić. Ministranti su se vratili svojim župama i svojim kućama radosni zbog iskustava koja su na susretu doživjeli.

Hodočašće župljana župe sv. Ilije proroka iz Studenaca

Na Prvu nedjelju došašća, 29. studenoga, župljani župe sv. Ilije proroka iz Studenaca hodočastili su u Međugorje. Nakon župne svete mise u 9 sati, četrdeset hodočasnika krenulo je na hodočašće Kraljici Mira kako bi se u došašću što bolje pripremili za Božić. Prije večernje svete mise hodočasnici su sudjelovali u zajedničkoj molitvi na Križevcu. Molitve su predvodili fra Zoran i mladi iz župe.

„Nakon slavlja svete mise, s molitvom i pjesmom vraćamo se svojim domovima odlučniji za promjenu odnosa prema ljudima oko sebe u praštanju, pomirenju te vršenju djela ljubavi“, govore sudionici ovoga hodočašća.

Sveta misa u Šurmancima na početku Godine milosrđa

U utorak, 8. prosinca, na svetkovinu Bezgrješnog začeca, u prigodi otvorenja Godine milosrđa slavljen je sveta misa u crkvi u Šurmancima (župa Međugorje), koju je predslavio fra Hrvoje Miletić, župni vikar u Međugorju. Fra Hrvoje je u propovijedi rekao da Godinu milosrđa trebamo slaviti u svojim obiteljima. „Danas smo svjedoci da vjernici i hodočasnici u Međugorju, ali i inače vjernici u svijetu, kršćani, katolici sve više slave Božje milosrđe, sve više naglasak stavljamo na milosrdnog Oca, koji oprašta grijeh. Ali moramo biti svjesni toga da s druge strane po-

stoji problem, da danas ljudi sve više zanemaruju tu činjenicu postojanja grijeha. Još je papa Pavao VI. rekao da je najveći grijeh današnjega vremena što je čovjek izgubio osjećaj za grijeh. Pa u tom svjetlu Božje milosrđe moramo shvatiti na ispravan način. Moramo ga shvatiti u smislu Lukina evanđelja, i onoga raskajanog sina koji je kleknuo pred oca i zatražio oprost“, rekao je fra Hrvoje. Crkva u Šurmancima posvećena je Milosrdnom Isusu 2002. U njoj se čuvaju moći I. kategorije, djelić kosti sv. Faustine, ikona Milosrdnog Isusa po kojoj se dogodilo čudo ozdravljenja

uzeto kao dokaz svetosti sv. Faustine. Otkad je kapelica Milosrdnog Isusa u Šurmancima izgrađena, tamo hodočaste brojni vjernici. Dolaze organizirano u skupinama da bi pred ikonom Milosrdnog Isusa molili krunicu u čast Božjeg milosrđa i preporučili se Milosrdnom Isusu.

Adventsko hodočašće i duhovna obnova dominikanske obitelji

Dominikanska obitelj Hrvatske dominikanske provincije (Dominikansko laičko bratstvo blažene Ozane Katorske u zajedništvu s dominikanskim bogoslovima) organizirala je duhovnu obnovu za mlade u Međugorju, od 4. do 6. prosinca. Sudionici su pohodili Brdo ukazanja i Križevac te sudjelovali u večernjem molitveno-liturgijskom programu u međugorskoj župnoj crkvi sv. Jakova.

Badnji dan u Međugorju

Na Badnji dan u Međugorju, u župnoj crkvi sv. Jakova slavljen je i posljednja misa zornica u 6 sati, a potom i svete mise na jezicima hodočasnika iz SAD-a, Italije, Ukrajine i Francuske koji su željeli biti baš taj dan u Međugorju. Sveta misa Badnje večeri slavljen je u 18 sati, a predslavio ju je fra Ivan Dugandžić u koncelebraciji 29 svećenika. Fra Marinko Šakota, međugorski župnik, na kraju je svima poželio sretan Božić. U 22 sata počelo je molitveno bdijenje, a potom i sveta misa polnočka koju je predvodio fra Boris Barun u koncelebraciji 39 svećenika.

Božićni koncert međugorske župe

U nedjelju, 27. prosinca, u dvorani Ivana Pavla II. u Međugorju održan je Božićni koncert međugorske župe. Nastupili su: zajednica Cenacolo, veliki župni zbor Kraljica Mira, dječji zbor Golubići mira, tamburaški orkestar „Misericordia“ iz Šurmanaca, Frama Međugorje i mladi gitaristi. Nakon koncerta zajedništvo se nastavilo na prostoru stare crkve.

Proslavljena svetkovina Bezgrješnoga začeca Blažene Djevice Marije

U utorak, 8. prosinca, u molitvenom je ozračju svečano proslavljena svetkovina Bezgrješnoga začeca Blažene Djevice Marije u Međugorju. Slavljeno je šest sv. misa, od toga tri na hrvatskom – u 6, 11 i 18 sati.

Pred svetkovinu je Bezgrješnog začeca u Međugorju održan i seminar posta, šutnje i molitve za hrvatsko govorno područje.

Hodočasnice iz Tomislavgrada

Nada Ćurić, Valentina Višić i Anika Pušić hodočastile su u Međugorje na jednodnevnu duhovnu obnovu. „Oko 50 hodočasnika je došlo u našoj skupini. U Međugorju se duhovno obnovimo. Bili smo na Križevcu, Brdu ukazanja, pomolili se našoj Gospi da nam dadne snage, utjehe, razumijevanja, da čuva naše obitelji“, rekle su hodočasnice iz Tomislavgrada.

U molitvi i pjesmi u Međugorju dočeka nova 2016. godina

U Međugorju su u molitvi i pjesmi novu 2016. godinu, osim župljana, dočekale i tisuće hodočasnika iz cijelog svijeta, i to skupine iz Njemačke, Austrije, Slovenije, Ukrajine, Koreje, SAD-a, Češke, Francuske, Poljske, Italije, Španjolske, Mađarske i Slovačke. Uz njih na molitvu se slilo i mnoštvo mladih iz Hrvatske i BiH. U četvrtak, 31. prosinca, u međugorskoj župnoj crkvi večernju je svetu misu zahvalnicu u 18 sati predslavio fra Dragan Ružić, u koncelecijaciji s 42 svećenika. Bila je to zahvala za sve dobro koje je Gospodin u ovoj godini po Kraljici Mira udijelio međugorskoj župi. Sat vremena prije molila se krunica koju je predmolio fra Dragan Bolčić. Molitveni doček Nove godine započeo je bdijenjem u 22 sata, kojeg je predvodio fra Stanko Ćosić. Svetu misu koja je slavljena na prelasku iz stare u novu godinu predvodio je fra Vjeko Miličević u koncelecijaciji više od 80 svećenika. Crkva sv. Jakova,

prostor oko crkve, ispred vanjskog oltara te velika dvorana bili su ispunjeni mnoštvom koje je radosno molilo i slavilo Boga. Cjelokupan program uživo je prenosila i Radiopostaja „Mir“ Međugorje. Doček Nove godine u župi Međugorje pokrenuo je 1988. godine pok. fra Slavko Barbarić. Od tada, iz godine u godinu sve je veći broj hodočasnika koji se odlučuju dočekati Novu godinu na drugačiji način, u molitvi i slavljenju Gospodina.

Statistike za prosinac 2015.

Međugorje su, uz domaće vjernike, pohodili i hodočasnici iz: Italije, SAD-a, Francuske, Hong Konga, Južne Koreje, Njemačke, Austrije, Ukrajine, Latvije, Mađarske, Ukrajine, Španjolske, Hrvatske. Broj podijeljenih sv. pričesti: 74 500
Broj svećenika koncelebriranih: 1 373

Statistike za 2015. godinu

U protekloj 2015. godini podijeljeno je ukupno 1 800 400 sv. pričesti, a na sv. misama je koncelebriralo 38 870 svećenika.

NOVI CD FRA ŠIMUNA Š. ĆORIĆA FRA ŠITO WITH FRIENDS/S PRIJATELJIMA

Uoči ovogodišnjeg **Mladifesta** izašao je novi nosač zvuka fra Šimuna Š. Ćorića, pod naslovom: FRA ŠITO WITH FRIENDS/S PRIJATELJIMA.

I stihove i glazbu svih osam skladbi potpisuje fra Šito. Osam glazbenih brojeva koji se na njemu nalaze priredeno je na četiri jezika: engleskom, talijanskom, latinskom i hrvatskom. Uz autora, skladbe u modernim instrumentalnim aranžmanima izvode i njegovi prijatelji: solisti iz hrvatsko-švicarske skupine **Druga obala**, **Dražen Žanko**, **Meri Četinić**, **Miro Dolenc** te zbor i instrumentalisti iz Austrije. Mada je CD izašao tek nedavno, već je polučio veliki uspjeh. Isti album priprema se i u produkciji **Hrvatskog katoličkog radija** i **CroatieRecordsa**.

Budući da je sljedeće godine 150. obljetnica rođenja sv. Leopolda (rodio se 12. svibnja 1866.) i da nemamo pjesama koje su šire mase vjernika o ovom našem Svecu pomirenja prihvatile, glazbeni znalci koji su pjesmu „Sveti Leopolde naš“ već čuli, misle da je upravo ova fra Šitina pjesma takva.

SVETI LEOPOLDE NAŠ

Puk tvoj uz Tebe sada kleči,
tražeć' sreću životu svom.
Dobrotu i snagu daj nam steći,
s vjerom, nadom svoj gradit dom.

Sveti Leopolde naš, moli, moli za nas!

Svatko svojim griješio je putom,
na njemu je vazda dobro i zlo.
Zakrili nas svojim svetim skutom,
svaki narod i svako tlo.

Sveti Leopolde naš, moli, moli za nas!

Padova, Boka i Herceg Novi,
nebo, zemlja, more i žal.
I naš brod nek' sretno plovi,
dok zašumi naš posljednji val.

Sveti Leopolde naš, moli, moli za nas!

Priredio: fra Milan Lončar

CD možete naći u
Suvenirnici Informativnog
centra MIR Međugorje.

mir
MEDUGORJE
www.emedjugorje.com

IN MEMORIAM

S. ANDRIJANA HRKAĆ

13. studenoga 2015. na kirurškom odjelu sveučilišne bolnice u Mostaru, u 76. godini života i 59. godini redovničkog služenja preminula je s. Andrijana Hrkać. Pokopana je 15. studenoga u sestarskom groblju „Gruban“ u Bijelom Polju.

S. M. Andrijana, krsnim imenom Štefica, rođena je 27. ožujka 1939. u Uzarićima na Širokom Brijegu u brojnoj vjerničkoj obitelji. Poslije završene osnovne škole, godine 1954., odlučila se za redovnički život i stupila u zajednicu Školskih sestara franjevačka Krista Kralja u Bijelom Polju, gdje je 7. listopada 1956. primljena u novicijatu, a 8. listopada 1957. položila prve redovničke zavjete. Doživotne zavjete položila je 8. listopada 1962., također u Bijelom Polju.

Prve godine nakon novicijata s. Andrijana je provela u Kreševu, a potom u Posušju i Širokom Brijegu pomažući u domaćinskim poslovima. Godine 1963. premještena je u Zagreb, gdje je završila katehetsku školu.

Najbolje godine svoga života sestra je Andrijana s mnogo ljubavi ugradila u generacije prvopričesnika u Vitini, Konjicu, Posušju, Veljacima, Gorici, Tomislavgradu i Kočerinu. Radeći u župnoj katehezi animirala je djecu i mlade za liturgijsko pjevanje. U vremenu od 1991. do 1996. dopuštenjem Vrhovne uprave i Kongregacije za redovnike izbivala je iz Zajednice radi njegovanja bolesne majke. Po povratku u Zajednicu služila je nekoliko godina u Drinovcima i Ljubuškom, a potom dolazi u župu Međugorje, gdje je brinula o sakristiji i uređivanju crkve. Godine 2005. ponovno je raspoređena u Konjic, gdje ostaje do 2011.

liko godina u Drinovcima i Ljubuškom, a potom dolazi u župu Međugorje, gdje je brinula o sakristiji i uređivanju crkve. Godine 2005. ponovno je raspoređena u Konjic, gdje ostaje do 2011.

Zbog njezine naravi i dobrohotnosti sa s. Andrijanom bilo je ugodno živjeti. U molitvi je crpila snagu za požrtvornost u radu, za ljubaznost i uslužnost u odnosima. Njezinu razboritost i privrženost Zajednici potvrđuje činjenica da su joj poglavarice u više navrata, uz redovitu dužnost, povjerali i službu kućne predstojnice.

Ni ozbiljne srčane tegobe s. Andrijanu nisu mogle spriječiti da bude aktivna i zauzeta za dobro. Zadnje četiri godine života provela je na podružnici pri župnom uredu u Međugorju brinući se za čistoću rublja. Ali onda su pridošli i problemi s kukom te je radi liječenja premještena u našu kuću u Međugorju. Budući da je s. Andrijana voljela život i htjela ga još pridonijeti svojim godinama, pristala je podvrgnuti se operaciji srca kako bi potom mogla liječiti kuk. Nažalost, liječnici nisu uspjeli spasiti njezin ovozemni život. Iznenada je prešla Gospodinu kojemu je darovala svoje srce i svoje hodočašćenje ovom zemljom.

Zahvalne smo Bogu za život s. Andrijane i za svjedočanstvo vjernosti prema zvanju i poslanju.

Pokoj vječni daruj joj Gospodine!

Preuzeto sa: www.mostar.ssfcj.org

Sestra Andrijana bila je dva puta na službi u župnom uredu u Međugorju. Mi fratri, sestre i naši djelatnici/ce (u kuhinji, čistačice...) koji smo sada na službi u Međugorju zahvalni smo Bogu što smo živjeli sa s. Andrijanom. Njezino lice bilo je crtež njezina srca. Bila je sama blagost i nježnost. Sama dobrota. Sama radost. Tiha i jednostavna. Svojom jednostavnošću oplemenjivala je prostor u kojem se nalazila i ljude koje je susretala. Bila je miroljubiva osoba. Mirom u sebi unosila je mir u susrete i kao proljetno sunce topila led u srcima. Vedrim duhom i

blagom radošću vedrila je oko sebe i u susrete unosila radost. Pjesnik reče: „Vedar dan čini i lice vedrim. No i vedrim licem se razvedruje dan.“ (Ivan Golub)

Nemoguće je bilo susresti s. Andrijanu, a nakon toga ostati tmuran. Nemoguće je i sada, nakon što je otišla od nas, pomisliti na nju, a da se srce ne pokrene, da nas blaga radost i milina ne preplave. Pjesnik reče: „Bog prebiva u skrovitosti. Najradije se u neznatnost udomljuje.“ (Stjepan Lice) Tko to zna i tko ima oko za to, mogao je primijetiti da se Bog bio udomio u ovoj našoj sestri.

S. Andrijana je živjela s nama kako bi nam primjerom pokazala da su istinite Pavlove riječi u koje je ona povjerovala i koje je utjelovila: da je ljubav veliku, da je dobrotiva, da ne zavidi, ne hvasta se, ne nadima se; nije nepristojna, ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo, ne raduje se nepravdi, raduje se istini, sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi. I da ljubav nikad ne prestaje. Da nikad ne smije prestati. Unatoč svemu.

fra Marinko Šakota, župnik župe Međugorje

Molitva

Moj Bože,

nisam osoba koja satima moli i Tebi neprestano slavu pjeva.
Nisam osoba koja napamet izgovara molitve i satima s Tobom razgovara.
Nekad mi je teško s Tobom razgovarati, već samo zbog toga što ne znam čuješ li me uopće.
Nisam toliko duboko u vjeri usidren da imam veliko povjerenje.
Nedostaju mi i riječi i lako počinjem mucati ili zašutim skroz.

Ali, Ti si Bog i znadeš sve.
Znadeš da nemam lijepih riječi i da mi nedostaje vjere.
Znadeš da ne znam kako moliti i da se mučim tražeći Te.
Zato Ti dajem svoje srce koje sam ne poznajem.
Dajem Ti sve što to srce nosi u sebi.
Dajem Ti sebe da mi se Ti otkriješ pošto Te ja ne znam naći.

S.Ć.

ROBERT
RUKAVINA

TKO SU UZORI NAŠOJ DJECI?

SAMO JE STANČIĆ U KOJEMU SAM ODRASTAO SPASIO MOJE RODITELJE OD POSTERA NA ZIDU U VRIJEME MOJE MLADOSTI. Moji vršnjaci redovito su lijepili postere glumaca, nogometaša, pjevača, ali u mom stanu jednostavno nije bilo slobodnog zida. Možda eventualno plafon; mogao sam, recimo, zalijepiti poster na plafon, ali to mi nekako nije imalo smisla, jedino možda neke ptice u letu, ali tada me ptice i nisu baš zanimale... Tek kasnije uspio sam zalijepiti na stolicu na kojem sam pisao zadaću sličicu izvjesnog Johnyja. I tko bi rekao da bi mi moglo kasnije biti žao zbog toga? Tko je tada od mojih vršnjaka, a i ja isto tako, razmišljao o tim likovima s postera i slika? Što to oni zapravo predstavljaju, kako žive, što rade, kakve ideologije slijede, tko ih vodi u njihovu životu? Za nas su oni predstavljali idole: oblačili smo se poput njih, željeli smo izgledati poput njih, živjeti njihov život. Možda je i to razlog da nekoliko mojih poznanika i prijatelja već dugo godina nije na ovome svijetu... ili pak žive, ali ne znam bi li se to moglo nazvati životom.

Tada, a ni danas se nije po tom pitanju puno promijenilo, bilo je važno pratiti trend, a ne što roditelji imaju o tome reći ili, ne daj Bože, zabraniti zalijepiti poster s nekim likom na zid. Moji roditelji vjerojatno nisu ni vidjeli moj „poster“, ali i da jesu, kao da bi znali tko je to i što taj poručuje, a tako i većina roditelja danas. Nažalost, mnogi roditelji čak sami od sebe djeci poklanjaju postere likova iz crtića na kojima se ne razaznaje tko su, što su ni koju poruku šalju djeci, ali eto, sva djeca to imaju, pa što će moje dijete biti nenormalno?! Ako i znaju da je na posteru javna osoba upitnoga morala ili neki lik za kojeg bi trebao potrošiti pola sata (naravno ako ti ne dojadi) da razaznaš kakve sve simbole i poruke ima po tijelu, ili pijanica, narkoman, roditelji nemaju „srca“ i hrabrosti reći djetetu: „Ne može! To u mojoj kući ne ćeš imati na zidu!“ Vjerojatno misle: Pa svi vršnjaci imaju, zašto ne bi i on, proći će ga... Ali nije problem u posteru, već u onome što predstavlja. Pitam se vrijedi li blagoslov kuće i svećenikov zaziv da na kuću i ukućane siđe mir i dobro, blagoslov Božji, dok na zidovima te iste kuće cijele godine vise vragovi, kosturi, sotonistički simboli i sumnjivi tipovi? Znam ja te poglede ljudi koji dođu k nama u kuću, znam kako ih zbunjuje Dobri pastir kod Noemi i Judite u sobi, ili Mala Tereza od djeteta Isusa kod Marije na zidu, ili blaženi Alojzije Stepinac kod Ivana, ili poster iz Glasnika mira kod Magdalene i Rebeke: „Ne moja volja Bože, nego tvoja neka bude.“ Ili kad vide fra Slavka kod Klare na zidu, koji kroz naočale sa svojim prodornim pogledom kao da zaviruje u dušu onoga tko u njega gleda, ili Svete obitelji kod Ane. Kao da im čitam misli: Pa

ovo je stvarno previše, što će toliko pobožnih slika i fotografija djeci? Ne opravdavam se ni pred kim niti osjećam potrebu bilo što im objašnjavati, ali želim pojasniti vama. Nisam ja stavljao postere svetaca djeci, nisam im to ni predložio jer me, kad dođe vrijeme ličenja zidova, živcira selotejp na zidu kojim su posteri pričvršćeni; djeca su time pokazala čega im je srce puno. Oni su sami stavili svece da bdiju nad njima, oni su otkrili put koji bi željeli slijediti i kojim životom bi željeli živjeti. Ima li što ljepše od toga da je dječaku uzor blaženi Alojzije Stepinac, mučenik vjere, ili djevojčici Mala Terezija, naučiteljica crkve, primjer ljiljanske čistoće i djevičanstva, ili primjer Svete obitelji?

Sveci su ih privukli svojim načinom života: ljubavlju prema Bogu, iskrenošću, milosrdjem prema bližnjima, privukli su ih junačkom odvažnošću nasljedovanja Krista po cijenu života. Oni su ih oduševili svojim životom i jedino oni zaslužuju biti na zidovima i u srcima onih koji tek trebaju postati odrasli i odgovorni ljudi.

JESMO LI ZABORAVILI NA KRUNICU?

MIRTA MILETIĆ

KRUNICA JE MOJA NAJMILIJIA MOLITVA!

Krunica nas smješta u živo zajedništvo s Isusom po srcu Njegove Majke. Vi ljubite Isusovu Majku moleći krunicu. Potičem Vas da ustrajete u toj svojoj pobožnosti koja Vas, ako je ispravno shvatite i živite, zasigurno, vodi k tome da sve više pronicete u otajstvo Krista, našeg Spasitelja. Ovim je riječima sveti Ivan Pavao II. poticao na važnost molitve krunice. Ta naizgled jednostavna molitva u sebi sadrži iznimnu snagu. Možemo reći kako je ona najvažnija molitva i glavna pobožnost vjernika, koja je još od vremena apostola i prvih učenika kroz stoljeća stigla do nas. Kaže sveti Ljudevit Montfort kako niti jedna molitva ne donosi toliko zasluge duši niti više slavi Isusa i Mariju kao dobro izmoljena krunica.

Krunica je i u mojem životu imala posebno mjesto i važnost. Kao i za svaku drugu molitvu, potrebna je hrabra odluka i ustrajnost. Potrebno je svjesno izdvojiti vrijeme za molitvu, izboriti se za to vrijeme. Kako to izgleda u našoj svakodnevici? Govorit ću iz vlastitog iskustva pokušaja, padova i uspjeha moljenja krunice u našoj obitelji. Sve kreće od odluke nas roditelja. Želimo li doista dan završiti krunicom? Ili nađemo neke druge „važnije“ poslove? Pisanje zadaća, pranje suđa... ili besciljno gledanje televizije. Kad mi kao roditelji jasno odlučimo što je prioritet te večeri, onda i djeca prihvaćaju činjenicu da ćemo moliti. Iako to često nije lako. Na kraju dana svi osjećamo umor. I onda se događa da djeca pokušavaju nekako skratiti moljenje krunice, moljenjem samo jedne desetice ili moljenjem neke „kraće“ krunice. Čim krene molitva, odjednom se svima spava i kao da više nitko nema snage za molitvu. Tada kreće hrabra borba za inzistiranjem na molitvi cijele krunice. Zapravo djeca testiraju našu odlučnost, i to je dobro. Po načinu na koji mi pristupamo moljenju krunice, otkrivamo sami sebi gdje je naša vjera i ljubav prema Isusu.

Gdje je doista moje srce? S kime ili čime doista želim završiti taj dan? Tko je moj Bog, tko je moj Kralj? Jesam li spreman na nutarnju borbu za svoga Kralja, za Onoga koga ljubim, za Onoga koji mi je i dao sve što imam?

To je nutarnja borba između moje sebičnosti i darivanja. Ako sam svjesna važnosti, snage i vrijednosti krunice, tada ću se boriti da postane dio moga duhovnog života. U toj borbi treba odoljeti i brojnim napastima. Napasnik mi često kroz moju mlakost i sebičnost predlaže kako ta krunica i nema puno smisla, kako sam to vrijeme mogla i drugačije iskoristiti. Otac laži svojom lukavošću često šapće kako je moja molitva rastresena ili kako djeca dovoljno pobožno ne mole krunicu, da samo rastresaju moju molitvu ili kako mi je korisnije moliti sama. Doista borba! Ja to nazivam pravim malim

duhovnim ratom. Zanimljivo je da takvih napasti nema kad zajedno gledamo televiziju.

Jedan od izvrsnih učitelja pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji, koji je snažno utjecao na moj odnos prema Blaženoj Djevici Mariji, svakako je sv. Ljudevit Montfort. U trenutcima borbe za molitvu često me ohrabre njegove riječi: Čak i *onda kad se moraš boriti protiv rastresenosti tijekom cijele krunice, bori se hrabro s oružjem u ruci, nastavi je moliti iako bez ikakve slasti ili osjetne utjehe. Bit će to strašna, ali i spasonosna bitka za vjernu dušu. Naprotiv, ako položiš oružje i ostaviš svoju krunicu, bit ćeš pobijeden. I tad će te đavao, koji je trijumfirao nad tvojom voljom, ostaviti na miru, ali na sudnji dan, spočitavat će ti tvoju malodušnost i nevjernost.*

I tako nekako usporedno s našim obiteljskim nastojanjima da krunica postane dio naše svakodnevice, dobili smo poziv od jednih naših prijatelja da dođemo na duhovne vježbe za obitelji u Međugorje, koje predvodi don Josip Mužić. Prijatelji su nam ukratko objasnili da je don Jozo pokrenuo jedan projekt malih obiteljskih molitvenih zajednica u kojima se po četiri obitelji tjedno okupljaju na zajedničku molitvu krunice. Mole zajedno i roditelji i djeca. Sve izgleda prilično jednostavno. Molimo krunicu svi zajedno, mi roditelji i naša djeca. Našoj djeci je ovo snažan poticaj jer vide svoje vršnjake, prijatelje da mole. Između njih se s vremenom razvilo pravo prijateljstvo. Jedva čekaju kad će biti sljedeći susret, jer se uvijek i igraju sa svojim prijateljima.

Čim sam to čula, osjetila sam da je to ono što je i nama potrebno. Da naša djeca imaju priliku doživjeti molitvu krunice sa svojim vršnjacima, prijateljima. I tako smo došli u Međugorje na duhovne vježbe. Nije problem bila udaljenost niti to što je maleni Jakov tek šest mjeseci star. Srce je gorjelo. Osjećali smo da nam Gospa želi otkriti i darovati nešto jako važno za našu obitelj. Projekt koji je don Jozo započeo prije desetak godina bila je upravo želja da se molitva krunice vrati u obitelj. Don Jozo dva puta godišnje okuplja obitelji na ovakve susrete, koji za cilj imaju potaknuti obitelji na svakodnevno moljenje krunice zajedno s djecom. Ovo nadahnuće ima puno plodova. Krunica uvijek donosi plodove! Tako sada već postoji više malih zajednica od četiri obitelji, po cijeloj Hrvatskoj, koje se tjedno sastaju na molitvu krunice u svojim domovima. Nama kao obitelji ovo je bio poticaj i ohrabrenje. Osjećali smo blizinu s ljudima koje smo sreli prvi put u životu. Okupio nas je zajednički cilj. Napredovati u svetosti kroz molitvu krunice! Vidjeli smo da nismo sami u nastojanju da krunica postane naša zajednička svakodnevna molitva. I baš sve obitelji koje su se okupile svjedočile su predivna iskustva i milosti koje su iskusili molitvom krunice.

Nadam se da smo svi zajedno dobili poticaj da počnemo moliti krunicu u našim obiteljima. Najbolje vrijeme za započeti je već večeras...

Blažena Djevica Marija je krunici podarila takvo djelovanje da ne postoji nijedan materijalni, duhovni, nacionalni ili međunarodni problem, koji se putem nje i naše žrtve ne bi mogao riješiti.
(Lucia de Jesus dos Santos)

NIKOLINA NAKIĆ

**KAKO MOŽE JEDNA REDOV-
NICA KARMELIĆANKA, KOJA
DAKLE NIKADA NIJE MOGLA
POSTATI MAJKA U DOSLOV-
NOM SMISLU RIJEČI, BITI UZOR
MAJKAMA DANAS?**

Na zaista mnogo razina, njezina djela obiluju savjetima koji se i te kako daju primijeniti i upotrijebiti u odnosu i postupanju majki prema svojoj djeci.

Posljednjih sam dana imala sreću proučavati djela koja su mi pomogla da upoznam ljepotu i bogatstvo duhovne ostavštine sv. Terezije: to su redom djela *Samo Bog dostaje*, *Zamak duše* i *Put k savršenosti*. Sv. Terezija od Isusa pripada Karmelu, duhovnosti prožetoj našom Gospom i upravo po tom izrazito majčinskom Marijinom modelu Terezija djeluje u odnosu prema drugim ljudima, prvenstveno prema svojim redovnicama koje je i zovu Majkom. Njezina djela otkrivaju Terezijinu bogatu osobnost u neposrednom odnosu prema bližnjemu te mogu postati izvrstan priručnik za dobru komunikaciju. Osnovni elementi njezine komunikacije, odlično primjenjivi u načinu na koji možemo komunicirati sa svojom djecom jesu slušanje, jasno oblikovanje poruke, komuniciranje (koje odlikuje dosljednost, hrabrost i uvjerljivost) i kontekstualiziranje (neverbalna komunikacija odgovara verbalnoj). Možda najvažnija stvar koju nam sv. Terezija poručuje jest ona da kvaliteta komunikacije ovisi o kvaliteti osobe koja komunicira.

Što trebamo učiniti da puni ljubavi i sklonosti postignemo čvrstu blagost? Onom najvećom krjepošću koja je uvijek pogodba svih ostalih krjeposti: poznavanje samoga sebe.

Upoznavanje samoga sebe je kruh s kojim moramo blagovati sva ostala jela pa i ona najbيرانija, ne smijemo uzimati hranu bez toga jela, kaže sv. Terezija. Neumorno naglašavajući ljubav prema bližnjemu, stavlja je u isti red s kontemplacijom: međusobno se pomagati, suosjećati, „unijeti nježnost u dobru volju“, radovati se s bližnjima

UZOR DANAŠNJIM MAJKAMA

„i onda kad vam nije do toga“, njegovati, služiti u najnižim poslovima; sva ta služenja dragocjena su u tolikoj mjeri da se Terezija pita: Što nas briga hoćemo li služiti na ovaj ili onaj način? Ljubav prema Bogu ne može se odijeliti od ljubavi prema bližnjemu.

Te su riječi veliki putokaz prezaposlenim i preopterećenim kršćanskim majkama koje često zbog izrazito napornog dnevnog ritma (pogotovo se to odnosi na majke brojne dječice!) osjećaju da zanemaruju onaj kontemplativni dio. Svu mudrost sažela je u devizu *raditi, trpjeti i ljubiti*.

Terezija nam je ostavila i veliko bogatstvo konkretnih prijedloga, puteva i metoda za molitvu, koje su daleko od toga da nas zatvaraju u nas same ili u traženje nutarnje ravnoteže, već nas potiču da uvijek iznova počnemo od Isusa i tvore autentičnu školu rasta u ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

Posebnu važnost daje *poniznosti* – sjedinjenje ponizne duše sa svojim Bogom daje divne plodove. U nastojanju da je što bolje razumiju, Terezija se utječe svojoj sklonosti prema romantičnim pripovijestima pa kaže:

Kad bi se neka seljančica udala za kralja i kad bi s njime imala djece, zar ona ne bi bila kraljevske krvi? A kad naš Gospodin iskaže duši milost da se s njome nerazdruživo sjedini, kakva djeca, kakva junačka djela mogu iz toga poteći! Ali taj junački čin nije za Tereziju od Isusa ono što je bilo za Tereziju de Ahumada, trenutačna žrtva, način da „jeftino“ stekne nebo, nego savršeno ispunjavanje svih naših najobičnijih poslova.

Nisu li te misli inspirativne za sve majke koje nerijetko osjećaju da se njihov „običan“ posao kod kuće tako malo cijeni? Za mene koja sam u duši Marija, ali mi ruke moraju biti Martine ove riječi sv. Terezije pravi su melem i čine mi služenje mojoj obitelji istinskom radosti:

Svetica je bila sveta Marta, premda ne kažu da je bila kontemplativna. A što hoćete više od toga nego da možete postati onakve kakva je bila ova sretnica, koja je zavrjedila imati Krista našeg Gospodina toliko puta u svojoj kući i davati Mu jesti i dvoriti Ga i jesti za Njegovim stolom?

Terezija nam je ostavila i veliko bogatstvo konkretnih prijedloga, puteva i metoda za molitvu, koje su daleko od toga da nas zatvaraju u nas same ili u traženje nutarnje ravnoteže, već nas potiču da uvijek iznova počnemo od Isusa i tvore autentičnu školu rasta u ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Sve, ili veliki dio, sastoji se u tome da se prestanemo brinuti o nama samima i o našoj udobnosti te da se stavimo na raspolaganje drugima. Takva terezijanska poniznost sastoji se u prihvaćanju samog sebe, u svijesti o vlastitoj vrijednosti, u misijskoj odvažnosti, u zahvalnosti i prepuštanju Božjoj volji. S ovako plemenitim korijenima ne moramo se bojati da ne ćemo biti dobre majke i supruge.

Ne treba se bojati tako visokog uzora. Mi ne ćemo doseći Tereziju u njezinim mističnim iskustvima, ali možemo i mi u svojim životima osjetiti koliko je predanost u volju Božju nešto veliko i sveto. Za tim trebamo težiti i za tim ići. Upravo u tome sv. Terezija najbolja je učiteljica.

Drage majke, od srca se nadam da će vam ove misli i poruke sv. Terezije biti od pomoći u vašem poslanju i životu u punini u staležu koji ste s ljubavlju odabrale.

KAKO UČINKOVITO UPRAVLJATI VREMENOM?

KREŠIMIR MILETIĆ

SIJEČANJ JE PRVI MJESEC NOVE KALENDARSKJE GODINE. Uzimajući u obzir onu uvijek aktualnu i istinitu izreku *Ako Bog da...*, pred nama je 365 dana. Vrijeme je jedan od najboljih i najčešće korištenih alibija i opravdanja za neučinjen posao ili za nešto čemu nismo posvetili dovoljno pažnje. 'Nisam imao vremena... Nema vremena...' Koliko smo se samo ovakvih izgovora naslušali tijekom života? Nismo li i sami često izgovarali ovakve rečenice? Naravno,

postoje situacije u kojima je realnost zaista bila takva da su neki drugi sadržaji, poslovi, obveze ispunjavali naš dnevni raspored. No, postoji i ona druga stvarnost koju opisuje jedna druga izreka: "Tko želi, *pronađe način*, a tko ne želi, *pronađe izgovor*." Ako pokušamo potražiti odgovor na pitanje možemo li i kako učinkovito upravljati svojim vremenom, pronaći ćemo prilično velik broj izvora. Uglavnom se stvar svodi na nekoliko ključnih koraka: Postaviti prioritete. Postaviti ciljeve. Planirati.

Postaviti rokove. Uspješno izbjegavati 'gutače vremena' (Znati reći NE!). No, zašto je ovo toliko teško unijeti u svoj život? I zašto bi, na kraju krajeva, ovo trebala biti jedna od tema nas kršćana?

POSTAVITI PRIORITETE

Pokušajte ukratko, prije negoli nastavite čitati ovaj tekst, razmisliti kako izgleda vaš uobičajeni dan. Iz te slike kako izgledaju naši dani može se prilično jasno iščitati što su i tko su naši prioritete. Kad biste

koje nisu važne, koje nisu prioritete. A vrijeme je za nas kršćane posebno važno, sveto. Naša djeca brzo odrastaju. No, koliko će očeve ili majčine blizine ponijeti u život, koliko lijepih uspomena, to zaista ovisi i o nama roditeljima. Ovisi o tome kako upravljamo vremenom. I naravno, čime smo ispunili to vrijeme. Zato je važno postaviti prioritete. Što je moj prioritet? Što mi je stvarno važno?

POSTAVITI CILJEVE

Teško je raditi bilo što ako ne znamo koji je cilj, kamo idemo, kuda smo to krenuli. Zato je dobro postaviti neke ciljeve koji proizlaze iz prioriteta. Ako mi je npr. važno zajedništvo s Gospodinom, onda trebam pronaći i odvojiti vrijeme za Gospodina, za molitvu. Postavit ću si cilj da svaki dan odvojim vrijeme za molitvu. Ako mi je važno da moj brak i odnos s bračnim drugom bude dubok, ispunjen ljubavlju, onda trebam uložiti vrijeme da se to ostvari. Primjerice, postavit ću si cilj da ove godine odvojim termin za bračnu duhovnu obnovu. Na dnevnoj razini cilj, primjerice, može biti da svaku večer odvojim barem pola sata za razgovor s bračnim drugom. Jedan mi je bračni par, koji ima vrlo težak dnevni raspored ispunjen poslom, ispričao kako su se odlučili buditi sat vremena ranije kako bi baš svako jutro započeli dan zajedničkom molitvom i kavom na terasi. Rekli su mi kako je to održalo njihov brak i kako i dan-danas osjećaju živu ljubav. Naravno, onaj drugi uvijek prepozna kad nam je važan, kad smo za njega rezervirali i posvetili vrijeme.

PLANIRATI I POSTAVITI ROKOVE

Naravno, možemo imati više prioriteta. Kako na dnevnoj tako i na mjesečnoj ili godišnjoj razini. Jednako tako možemo imati veći broj ciljeva. Zato je važno planirati. Pretvoriti ciljeve u konkretne aktivnosti, a aktivnosti posložiti u dnevni raspored. Ako je cilj bio da svaku večer odvojim sat vremena za bračnog druga, za razgovor, onda tih sat vremena trebam moći uklopiti u raspored. U svim dnevnim poslovima korisno je postaviti si rokove. Rokovi i držanje rokova pomoći će nam da se aktivnosti ne 'rastegnu' i oduzmu vrijeme onima koje slijede. Možda nekad ne će sve rublje biti

ispeglano, možda ne će sav posao biti odrađen, ali će ipak svi oni koji nas čekaju nakon tih poslova dobiti našu blizinu i ljubav.

USPJEŠNO IZBJEGAVATI 'GUTAČE VREMENA' (ZNATI REĆI NE!)

Ovo je možda i ključna faza upravljanja vremenom. Zaista, ne koristi mnogo ako smo isplanirali cijeli dan, a onda 'zapnemo' u nekom bespotrebnom razgovoru ili na nekoj kavi pa se dovedemo u situaciju da više ne možemo ostvariti planirano. Naravno, uvijek će netko na kraju trpjeti radi tog izgubljenog vremena. Ovdje je važno naučiti reći 'Ne'. Tijekom dana možda će nas prijatelji nazvati da se družimo navečer, no ako smo planirali vrijeme za učenje s djetetom, onda treba pristojno odbiti to druženje i pokušati ga planirati za neko drugo vrijeme. Naša djeca ne bi smjela dobivati 'okrajke' našeg vremena. Jedan prijatelj mi je rekao da je u svoj raspored obveza igranje sa sinom počeo upisivati pod jednaku važnost kao poslovni sastanak. I ako bi ga netko nazvao i tražio poslovni susret, on bi odbio uz obrazloženje da je zauzet. Njegov sin je svakako osjetio blagoslov jer je njegov otac počeo planirati svoje vrijeme. Naravno, zato što je dobro planirao i upravljao vremenom, bilo je dovoljno vremena i za posao i za sve drugo.

Biti kršćanin, biti 'Kristov učenik' podrazumijeva da se ta stvarnost treba prepoznati u bitnim sadržajima našeg života. Upravljanje vremenom važno je za nas kršćane, jer smo pozvani da vrijeme koje nam je darovano ispunimo dobrim djelima i da naš život bude plodonosan. U svemu ovome uvijek će postojati napasti i protivštine. 'Otac laži' pokušavat će istiskivati iz naših rasporeda ono što nas posvećuje, ono što nas približava Gospodinu, jedne drugima. Podmetat će sadržaje koji ne koriste, koji uništavaju naš život. No, treba ustrajati. U svemu ovome od velike je pomoći duhovno vodstvo. Jer ovdje se ne radi samo o menadžerskim vještinama već o uređivanju našeg života. Vrijeme je najdragocjeniji resurs koji nam je darovan! I kad svega drugoga ne bude, ostat će vječnost. Na nama je da se izborimo za vječno zajedništvo s Gospodinom. Neka nas na ovome putu prati zagovor Kraljice Mira!

PSIHOLOZI I ZNANSTVENICI TVRDE KAKO JE SIJEČANJ NAJDEPRESIVNIJI MJESEC U GODINI. Akademik Cliff Arnall

2005. godine posebnom je formulom čak izračunao kako je najdepresivniji dan u godini treći ponedjeljak u siječnju. Do takozvanog je Plavog ponedjeljka došao zbrojivši različite faktore, od zimskog vremena, besparice i prispjeća dugova do povratka u realnost nakon blagdanske idile i propalih novogodišnjih odluka. Britanski znanstvenici su prije dvije godine, nakon provedenog opsežnog istraživanja, zaključili kako su baš u siječnju najučestalije bračne i obiteljske razmirice, ali i poslovni problemi. A prema statistikama, u zapadnim zemljama ljudi baš u to vrijeme najviše traže pomoć psihologa.

Imajući u vidu te činjenice, logično se nameće pitanje: Kako to da se tako brzo istopi duh Božića?! Kako to da milijuni ljudi uživaju u adventu, iščekuju Božić, vesele se blagdanima i novom početku u novoj godini, a onda se sve to rasprsnje u doticaju s realnošću i opet se utapamo u svakodnevnim brigama i problemima, kao da se ništa u međuvremenu nije dogodilo? Pravi je odgovor očito u samom doživljaju Božića. Je li nam Božić bio poticaj za duhovni preporod, za susret s Bogom, samima sobom i svojim bližnjima, za preispitivanje svoga života i kreiranje bolje budućnosti ili nam je taj blagdan bio prigoda za odmor, kupovanje darova, dobar provod, zabavu i obilno gošćenje?

Ako smo Božić i božićne blagdane „potrošili“ tako da smo mi osobno i naš hedonizam bili u prvom planu i ako smo se povelili za potrošačkom groznicom i nametnutim običajima koji su preplavili i naše gradove i mjesta, onda teško možemo i očekivati drugačiji ugođaj nakon povratka u realnost. Maknuli smo božićne urese i nakite, božićne pjesme su utihnule, naše okruženje se ponovno vratilo zimskom sivilu. Novčanik nam je prazan, a računi stižu na naplatu. Na poslu nas očekuju stare obveze i zaduženja. Osjetljivi smo na komentare i kritike svojih ukućana, reagiramo brzo i neprimjereno. Postajemo nervozni, gubimo nadu i sve nam se počinje činiti kao jedna velika prijevara... Ako smo i obećali sebi i svojim da ćemo promijeniti nešto u svome životu, već smo se susreli s prvim izazovima i možda

POSLIJE BLAGDANSKA DEPRESIJA

BOŽO SKOKO

pokleknuli pred tim odlukama...

Sve u svemu čini nam se kako nam Božić nije donio ono što smo očekivali i kako smo zaplovili u novu godinu još slabiji, izmoreniji, bezvoljniji... Zapravo je pravo pitanje jesmo li u božićnoj noći uopće doživjeli dolazak Spasitelja na zemlju ili nam je ta činjenica potpuno promakla u blagdanskom šarenilu?! Jesmo li shvatili što je bit Božića ili su nam to bili samo neradni dani u godini? Je li nam rođenje u betlehemsnoj štali bilo samo zgodan igrokaz, priča

poput mnogobrojnih legendi koje slušamo od djetinjstva ili nešto više od toga, primjerice poticaj i apel?

Nažalost, po svemu sudeći mnogima je Božić bio sasvim dostatan i bez novorođenog Isusa. A znamo da bez Isusa i prihvaćanja njegove poruke teško što možemo promijeniti u životu i teško nam može krenuti na bolje i u novoj godini, ma koliko uvjerali sebe i druge da ćemo otvoriti potpuno novu stranicu.

Uoči Božića u jednom luksuznom magazinu sam pročitao kako je Djed

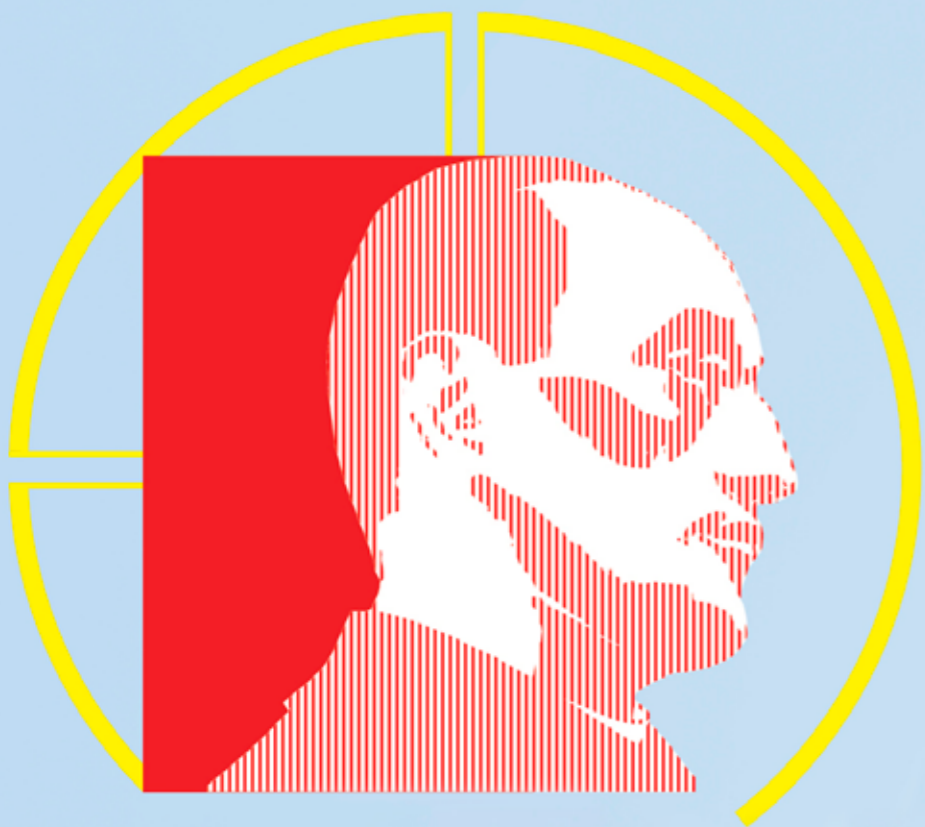
Je li nam Božić bio poticaj za duhovni preporod, za susret s Bogom, samima sobom i svojim bližnjima, za preispitivanje svoga života i kreiranje bolje budućnosti ili nam je taj blagdan bio prigoda za odmor, kupovanje darova, dobar provod, zabavu i obilno gošćenje?

Božićnjak istinski simbol Božića. Taj simpatični djedica, kojeg smo u doba komunizma zvali i Djed Mraz, koji je nastao kao inačica svetog Nikole u protestantskoj Americi početkom devetnaestog stoljeća, a kojeg je Coca-Cola za komercijalne svrhe 1931. obukla u prepoznatljivo crveno-bijelo odijelo, sam po sebi nije ništa kriv. Ali je uspješno, zahvaljujući komercijalnim poticajima i ateističkim nastojanjima da se Božić može slaviti i bez malog Isusa, istisnuo pravi simbol Božića. I nažalost mnogi su to uzeli

zdravo za gotovo. Međutim, ključna je razlika u tome što nas Isus potiče da mijenjamo svoj život i odnos s drugima, a Djed Božićnjak, bez obzira koliko se uz njegov brend vezivali epiteti poput dobrote, dobročinstva i pravednosti, ipak nam poručuje samo – trošite, trošite i trošite...

Ukoliko ne želimo da nam siječanj uistinu prođe kao najdepresivniji mjesec u godini, vrijeme je da još jednom preispitamo poruke proteklog Božića i dopustimo da njegov sjaj trajno uđe u naše živote!

Znanstveni skup „Nadbiskup Stepinac i Srbi u Hrvatskoj u kontekstu Drugoga svjetskog rata i poraća“

ISTINA O STEPINCU

KROZ PRIZMU HRVATSKIH, SRPSKIH I SVJETSKIH ZNANSTVENIKA

Znanstveni skup „Nadbiskup Stepinac i Srbi u Hrvatskoj u kontekstu Drugoga svjetskog rata i poraća“, koji se 23. studenoga 2015., u organizaciji Hrvatskog katoličkog sveučilišta održao na zagrebačkom Kaptolu, bio je svojevrsan neposredni odgovor na pitanja koja su se u javnosti pojavila nakon što je Vatikan osnovao mješovitu katoličko-pravoslavnu komisiju, koja bi trebala razgovarati o kardinalu Stepincu prije njegova proglašenja svetim.

DARKO PAVIČIĆ

U PRVOM BLOKU ZNANSTVENOGA SKUPA GOVORILA JE ESTHER GITMAN, ČIJI JE DOPRINOS OBRANI STEPINČEVA LIKA NEMJERLJIV.

„Moj je cilj pobiti optužbe protiv Stepinca“ – otvoreno je rekla dr. Gitman nižući primjere srbijanskog prijeratnog i ratnog antisemitizma. „Kardinal Stepinac bio je čovjek s jednom maksimumom, a to je da postoji

samo jedna rasa, Božja rasa“ – rekla je dr. Gitman opisujući odnose Stepinca i Pavelića kao vrlo formalne i hladne, nabrajajući primjere kada je Stepinac protestirao kod Pavelića zbog zločina nad Srbima, poput 260 ubijenih u Glini ili razvrgavanja mješovitih brakova.

„Stepinčevo veselje zbog samostalnosti države bilo je kratkoga vijeka. Jednom je nenajavljeno došao kod

Pavelića i rekao: 'Božja je zapovijed ne ubij.' Potom se okrenuo i otišao, nakon čega mu je zabranjeno govoriti izvan crkve“ – rekla je dr. Gitman objasnivši kako je strategija 'pokrštavanja' bila uspješna, jer je mnogim Židovima i Srbima spasila živote.

„Kada dođu k vama osobe židovske ili pravoslavne vjeroispovijesti, koje se nalaze u smrtnoj opasnosti, pa zažele konvertirati

na katolicizam, primite ih, da spasite ljudske živote. Ne zahtijevajte od njih nikakvo specijalno vjersko znanje, jer pravoslavni su kršćani kao i mi, a židovska je vjera ona iz koje kršćanstvo vuče svoje korijenje. Uloga je i zadaća kršćana u prvom redu spasiti ljude. Kada prođe ovo vrijeme ludila i divljaštva, ostat će u našoj Crkvi oni koji budu konvertirali zbog uvjerenja, dok će se ostali, kada opasnost prijeđe, vratiti u svoju“, citirala je Gitman Stepinca u svome predavanju.

Izlaganja u drugom bloku znanstvenoga skupa dala su osvrt na odnos nadbiskupa Stepinca prema vlastima u NDH s hrvatskog, odnosno srpskog polazišta.

Dr. sc. Mario Jareb s Hrvatskoga instituta za povijest naglasio je kako su unatoč brojnim i istraživanjima i dostupnim činjenicama još i danas u javnosti prisutni stereotipi i optužbe koje se odnose na odnos tadašnjega zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca prema vlastima NDH. Prema njima su ih Stepinac i Katolička Crkva ne samo podupirali nego su

navodno s njima blisko surađivali te bi zbog toga trebali i snositi odgovornost za sve ono što je tada učinjeno. To se odnosi i na navodno djelatno sudjelovanje u progonima srpskog stanovništva.

„Nadbiskup Stepinac i odnos prema vlastima u NDH“ bilo je predavanje koje je održao dr. sc. Milan Koljanin s Instituta za suvremenu povijest u Beogradu. Predavanje je započeo konstatacijom kako je unatoč objavljivanju dokumenata Svete Stolice nedostupnost vatikanskih izvora prvorazredan problem za istraživače.

„Bez relevantnih službenih izvora, prije svega izvora Rimokatoličke Crkve ne može se u potpunosti znanstveno osvijetliti pitanje uloge hrvatskoga metropolita, nadbiskupa Alojzija Stepinca, kao i njegovog odnosa prema vlastima NDH-a“, rekao je Koljanin. Predavač je istaknuo podršku Crkve uspostavi NDH te je rekao kako se nadbiskup Stepinac založio za učvršćenje međunarodnog položaja NDH-a, a posredovao je i u uspostavi kontakata s Vatikanom.

Predavanje „Alojzije Stepinac i odnos prema Srbima i pravoslavlju“ održala je dr. sc. Radmila Radić s

Na skupu su sudjelovali:

- doc. dr. sc. Ivica Šute, doc. dr. sc. Tomislav Anić, dr. sc. Mario Jareb, dr. sc. Milan Koljanin,
- dr. sc. Radmila Radić,
- prof. dr. sc. Miroslav Akmadža,
- prof. dr. sc. Jure Krišto,
- doc. dr. sc. Mario Kevo,
- dr. sc. Robin Harris,
- mons. Juraj Batelja (postulator kauze za proglašenje blaženog Alojzija Stepinca).

Instituta za noviju povijest Srbije, koja je rekla kako je teško naći u povijesti nekadašnje jugoslavenske države, a potom i u historiografijama Srbije i Hrvatske osobu sličnu nadbiskupu, odnosno kardinalu Alojziju Stepincu, o kojoj će se, ovisno o tome tko o njemu piše, pročitati potpuno oprječni stavovi. „I unutar hrvatske povijesti, ali i među teozovima vode se polemike o njemu uglavnom o stupnju do kojega je podržavao NDH i ustaški pokret i osobno bio ugrožen, ali i njegovoj ulozi u ratnim događanjima uopće“, rekla je dr. Radić.

Dvorana Nadbiskupijskog pastoralnog instituta u Zagrebu bila je prepuna.

Dr. sc. Esther Gitman, kardinal Josip Bozanić i rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta prof. dr. sc. Željko Tanjić

Prof. dr. sc. Miroslav Akmadža održao je predavanje „Nadbiskup Stepinac i Srpska pravoslavna Crkva“ i rekao kako se u svojim stavovima prema nadbiskupu Stepincu i Katoličkoj Crkvi u vrijeme komunizma Tito i drugi predstavnici vlasti stalno ograđuju u smislu „moramo paziti što će učiniti i reći Srpska pravoslavna Crkva“. To je potkrijepio s nekoliko citata iz novina te naglasio kako se ta tendencija nastavila i kasnije, kada je odlučeno da se Stepinac preseli u Krašić, jer je Tito pojasnio da se „od puštanja Stepinca u inozemstvo moralo odustati, jer bi to izazvalo negodovanje pravoslavnoga stanov-

ništva“. S obzirom da na pritiske Srpske pravoslavne Crkve i njezinih vjernika na Tita i jugoslavenske vlasti nemamo nikakvih pouzdanih izvora, teško je tvrditi jesu li ti pritisci bili stvarni ili se radi samo o izgovorima i pretpostavkama da bi određeni potez mogao izazvati negodovanje navedenih. Također je vidljivo da su jugoslavenske vlasti kod svih važnijih pitanja vodile računa kako će na to gledati SPC, dok s druge strane još nigdje nisam pronašao podatak da bi se o potezima prema SPC vodilo računa kako će na to gledati Katolička Crkva, naglasio je Akmadža.

Prof. dr. sc. Jure Krišto u pred-

vanju „Državni program vjerskih prijelaza i reakcije nadbiskupa Stepinca i drugih katoličkih predstavnika“ pojasnio je kako je zakonska osnova za mogućnost promjene vjere u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj bila zakonska odredba o prijelazu s jedne vjere u drugu od 3. svibnja 1941. godine, koja ima samo dva članka: prvi da se „ukidaju svi dosadašnji zakonski propisi o načinu prijelaza s jedne vjere na drugu“ te drugi da je za prijelaz u drugu vjeru potrebna valjana prijava nadležnim vlastima o nakani prijelaza te ispunjenje vjerskih propisa vjerske zajednice u koju osoba želi prijeći, naglasio je predavač.

Nakon predavanja u raspravi su sudjelovali i brojni ugledni gosti iz publike, pa je primjerice sisački biskup mons. Vlado Košić dao doprinos raspravi i skupu svjedočenjem dr. Šimatovića koji je bio zajedno s episkopom Dositejem, kako se upravo zauzimanjem nadbiskupa Stepinca njega oslobodilo. Dr. Šimatović je zapisao njegove riječi kako se „ni rođeni brat za njega ne bi tako zauzeo kao Stepinac“. Napomenuo je i kako se samo zahvaljujući odlučnom protivljenju i zauzimanju Alojzija Stepinca ima zahvaliti što nije srušena srpsko-pravoslavna crkva u Zagrebu.

Gospičko-senjski biskup Mile Bogović postavio je pitanje vezano uz zajedničku komisiju, kao i postoji li u Srbiji sugovornika u pitanjima koja su dotaknuta na skupu. Dr. Radmila Radić istaknula je kako u Srbiji ima više povjesničara koji se bave tom problematikom te je izrazila žaljenje što na skup nije pozvano njih više. No, pojasnila je kako ona i dr. Milan Koljanin na ovome skupu nisu predstavnici Srpske pravoslavne Crkve, već povjesničari. Nadovezujući se na dijalog sa srpskim kolegama, dr. Miroslav Akmadža istaknuo je kako razgovor i te kako dobro postoji. U tom je vidu rekao kako mnoge knjige ne bi mogao napisati bez te suradnje. „Važno je razmjenjivati informacije, jer one o Stepincu i Katoličkoj Crkvi nisu samo u Zagrebu, niti su samo u Beogra-

du. Stoga je potrebna suradnja i razgovor“, rekao je Akmadža.

Na kraju je vojni biskup Juraj Jezerinac referirajući se na dio izlaganja dr. Koljanina o „nestanku srpskog naroda u Hrvatskoj“, rekao kako je bio u Petrinji nakon Oluje, kada je odlazila kolona ljudi. Tom prigodom ga je jedan engleski časnik pitao je li mu žao tih ljudi, na što je biskup Jezerinac potvrdno odgovorio. Netko im je postavio pitanje zašto odlaze, a netko je odgovorio: „Nemojte nas pitati, pitajte Miloševića.“

Na kraju skupa rektor Hrvatskoga katoličkog sveučilišta prof. dr. Željko Tanjić zahvaljujući predavačima, posebnu je zahvalu uputio dr. Esther Gitman iz SAD-a, dr. Robinu Harrisu iz Velike Britanije, povjesničarima iz Srbije dr. Radmili Radić i dr. Milanu Koljaninu. Izrazio je nadu da će taj znanstveni skup pomoći traženju istine. „Možda je ovo samo početak. Volio bih da Odjel za povijest Hrvatskoga katoličkog sveučilišta nastavi s ovakvim susretima. Mi smo osnovali Centar za suočavanje s totalitarizmom i totalitarnom prošlošću. Potrebno je još mnogo toga od projekata pa do sredstava koji će omogućiti da taj Centar počne živjeti, te da jedan od projekata bude i susret i razgovor hrvatskih i srpskih povjesničara o točno određenim temama, od kojih bi prva tema mogla biti upravo Alojzije Stepinac“, rekao je rektor Tanjić.

Crkva se prema državnoj politici poticanja vjerskih prijelaza odnosila kao i prema svakoj drugoj državnoj politici, tj. kao prema nečemu što postoji i što se provodi, uz upozorenja – nekada jasnije i glasnije, a nekada diplomatski uvijeno – da o nekim vidovima pojedine politike – politike provjeravanja – Crkva ima drukčije shvaćanje, naglasio je. Nadalje, u predavanju je jasno predstavio stajalište nadbiskupa Stepinca, Biskupske konferencije i Svete Stolice glede te državne politike. Svoje teze predavač je potkrijepio i s nekoliko primjera, te navoda iz pisama i okružnica, posebice onih

koje je upućivao nadbiskup Stepinac. U predavanju je jasno predstavio stajalište nadbiskupa Stepinca, Biskupske konferencije i Svete Stolice glede te državne politike. Svoje teze, predavač je potkrijepio i s nekoliko primjera te navoda iz pisama i okružnica, posebice onih koje je upućivao nadbiskup Stepinac.

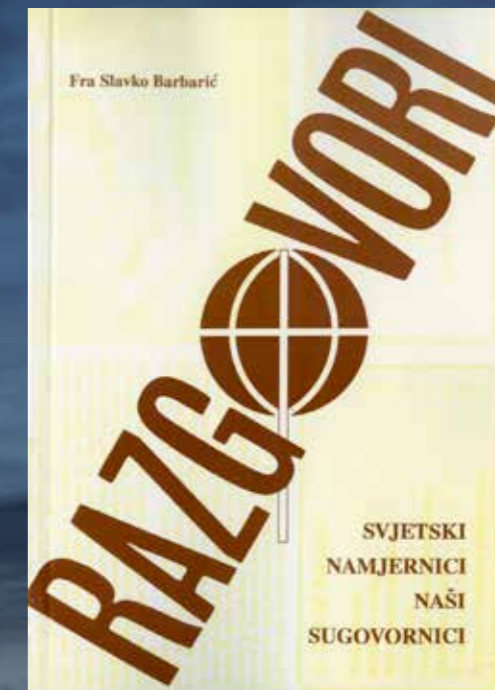
Podsjetio je i na negodovanja ustaških vlasti protiv Stepinčevih javnih prosvjeda protiv njihove politike. Dr. Krišto je istaknuo kako stranim diplomatima nije promaklo vidjeti da je Stepinčev glas bio najjači, najglasniji i najhrabriji u cijeloj tadašnjoj Europi.

Fra Slavko Barbarić

RAZGOVORI

Svjetski namjernici naši sugovornici

Knjiga *Razgovori* po mnogim svojim obilježjima osebujna je i jedinstvena. Plod je i rod golemoga broja sugovornika-namjernika - iz gotovo cijeloga svijeta. Glavnina razgovora s bjeloslavjskim namjernicima, što tvore sadržaj ove knjige, objavljena je u Medugorju. A sve osim jednoga razgovora vodio je dr. fra Slavko Barbarić. Rijetke su knjige gdje se u jednom cjelovitom štivu mogu odjednom susresti tako brojni i tako raznorodni svjedoci. I ti svjedoci koji uvjerljivom i neodoljivom riječju otkrivaju vlastitu dušu i ujedno dušu ovoga našega nemirnog vremena. U njihovim svjedočenjima mnogi će od nas lako prepoznati vlastite nutarnje tjeskobe i tegobe, a možda će otkriti i putokaz do osobnoga nutarnjeg spokoja i mira. Nije naodmet istaknuti da su neki od predočenih razgovora toliko potresni i bolni da nikoga ne mogu ostaviti ni ravnodušnim ni hladnim. Tko je u Svetoj baštini već čitao ove razgovore, jamačno će očitjeti potrebu da ih još jednom sabrano i sustavno pročita. A tko se s tim razgovorima prvi put sureće, zacijelo će imati zanimljiv i uzbudljiv susret. (J.B.)

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Medugorje.

www.emedjugorje.com

BETLEHEMSKA SLAVLJA KROZ DOŠAŠĆE I BOŽIĆNO VRIJEME

Tema prethodnoga broja našega Glasnika bijaše božićna. Tako sam i ja prošli put namijenjene mi stranice posvetio Betlehemu dotičući se povijesti mjesta, bazilike Isusova rođenja i Jeronima, koji je upravo u Betlehemu priveo kraju svoje remek-djelo – prijevod Svetoga pisma na latinski jezik – Vulgatu. O Betlehemu postoji mnoštvo drugih tema. Može se pisati o uređenju same bazilike, o otajstvenom svijetu špilja – sv. Josipa, Nevine dječice, sv. Jeronima, Euzebija, Paule i Eustohije – koje se kriju ispod same bazilike, o Pastirskim poljima, kao i o raznim izrazito teološkim temama vezanim uz mjesto Isusova rođenja. No, spomenuh već prošli put kako sam ostao dužan prenijeti ponešto i o samim slavljinama koja se odvijaju u Betlehemu, od Prve nedjelje došašća do svetkovine Bogojavljenja. Druge teme neka pričekaju.

FRA ANTONIO
ŠAKOTA

LITURGIJA BETLEHEMA

Da ne bi netko pomislio kako se u Betlehemu sva značajnija i specifična (para)liturgijska slavlja događaju jedino u božićnom vremenu, kratko ću spomenuti i svakodnevnu procesiju koju franjevci neumorno mole, već stoljećima, u samoj bazilici. Dakle, svakoga dana točno u podne franjevci se okupljaju u crkvi sv. Katarine koja je i fizički povezana s bazilikom

Isusova rođenja. Njima se pridružuju i oni hodočasnici koji se tada nađu u bazilici. Svatko dobije svijeću i knjižicu iz koje se moli. Doduše, procesija se moli na latinskome. Ali u samim knjižicama nalazimo i prijevode na mnoge jezike, tako da vjernici mogu s razumijevanjem pratiti molitvu koju fratri mole. Ruku na srce, malo tko od hodočasnika u tim trenucima čita iz te knjižice. U tim, za njih dir-

ljivim trenucima suznih očiju čitaju pred Gospodinom iz knjižice vlastitog srca sve one molitve i vapaje koji su se godinama skupljali, i čeznu da ih Gospodin čuje i usliši. Fratri ovu procesiju mole već od XIV. st. Počinje u bazilici sv. Katarine te se nastavlja prema špilji Isusova rođenja, unutar koje se nalaze tri postaje – samo mjesto rođenja, oltar Mudraca i mjesto jaslica. Iz špilje Isusova rođenja

procesija kreće dalje prema špiljama Nevine dječice, sv. Jeronima i sv. Euzebija te se ponovno vraća gdje je sve i počelo – u crkvu sv. Kate.

Ono što nas zasigurno najviše zanima jest tijekom slavljenja Božića. Betlehem, međutim, već na Prvu nedjelju došašća postaje svojevrsno središte Svete zemlje. Tijekom kako liturgijskih slavlja tako i samoga protokola ravna se prema onom famoznom *Statusu quo*. Sve počinje u subotu, uoči Prve nedjelje. U prijednevnom satima Kustos Svete zemlje sa svojom delegacijom upućuje se iz Jeruzalema u desetak kilometara udaljeni Betlehem. Oni koji poznaju politička zbivanja u Izraelu i Palestini znaju da njih danas dijeli zid i da se treba proći tzv. *Check-point*, neka vrsta graničnoga prijelaza. Službeni predstavnici, bilo vlasti bilo Crkve, iz jednoga teritorija u drugi prelaze preko tzv. *Rahelinog groba*, gdje se ostaje u kratkoj molitvi. Na ulazu u sam Betlehem, to jest

na središnjem gradskom trgu koji se zove *Trg jaslica*, Kustosa dočekuju braća fratri, gradska vlast, mnogobrojni domaći puk i hodočasnici, kao i skupina betlehemske izviđača koji svojim specifičnim sviranjem i koreografijom već uvode u ono što današnji svijet naziva *božićni duh*. Na ulazu u baziliku, to jest crkvu sv. Katarine, zapjeva se *Te Deum* (Tebe Boga hvalimo) i slijede riječi dobrodošlice župnika i gradskih vlasti Kustosu, kao i riječi samoga Kustosa, kojima uvijek iznova nastoji ohrabriti domaći puk, fratre i vlasti kako bi učinili sve ono što je u Božjem naumu najbolje za očuvanje svetišta, kao i samoga naroda pogođena velikom bijedom i egzodusom (poznata priča). Središnji događaj Prve nedjelje došašća događa se u ovu subotu kada se već u 13.30h moli I. večernja molitva u Svete Kate, nakon koje se u procesiji odlazi prema samoj špilji Isusova rođenja. Upravo tijekom ove molitve Kustos pali prvu adventsku

svijeću, koju izviđači potom nose po čitavome svijetu.

Božićno slavlje teče istim tijekom, s tim da se za Božić mijenjaju uloge. Umjesto Kustosa, u Betlehem dolazi jeruzalemski latinski patrijarh. Dakako, sve protječe u znatno svečanijem tonu. Više je izviđača, više je svećenika, više je novinara, više je hodočasnika, više je političara. Ono što je na Prvu nedjelju došašća uglavnom gradskoga karaktera na Božić prelazi preko svake mjere granice samoga Betlehema koji ima oko 35 tisuća stanovnika. Hodočasnici pristižu iz cijeloga svijeta s pjesmom i molitvom na usnama. Ali pristiže i veliko osiguranje, jer posljednjih godina niti jedno božićno slavlje ne može proći u odsutnosti predsjednika Palestinske samouprave. Ne ulazeći u (ne)opravdanosti takva performansa, niti u analizu moguće politizacije betlehemske Božića, navodim samo činjenicu da predsjednik nakon svečane večere u prostorijama Kustodije

Crkva Pastira na Pastirskom polju.

ostaje i na sv. misi polnoćki, koju napušta nakon što odsluša homiliju jeruzalemskoga patrijarha. Odmah nakon polnoćke mise se počinju slaviti i na samom mjestu Isusova rođenja, to jest kod oltara Mudraca. Čitavu se noć i dan zapravo slave sv. mise na raznim jezicima, kako u bazilici Isusova rođenja tako i na Pastirskim poljima. Jednostavno, predaha nema! Slavlje, pjesma, molitva!

Treće veliko slavlje u Betlehemu jest Bogojavljenje. Već po treći put protokol se ponavlja. I sada ponovno Kustos Sv. zemlje preuzima ulogu predslavitelja. Doduše, Bogojavljenje meni bijaše uvijek najljepše slavlje, iz razloga što je 6. siječnja uoćna *pravoslavnoga Božića*. Sva ona procedura što je vrijedila za katolike, vrijedi i za pravoslavne, kako je davno odredio *Status quo*. Prvo dolaze Grci, potom i Kopti, Sirci i Abisini (Etiopljani). Ovoga puta nema Armenaca jer oni sve božićne događaje slave na Bogojavljenje. Tek kada se svi sa svojim procesijama i obredima izredaju, franjevci mogu nastaviti vlastite obrede, koji su vrlo lijepi. Kustos u svečanoj procesiji drži maloga Isusa koji, poput kralja, sjedi na svom prijestolju, a prate ga tri svećenika koja, poput mudraca, mladome Kralju donose darove – zlato, tamjan i smirnu. Tako zapravo sav kršćanski svijet na taj dan vidljivo postaje jedno, poput mudraca koji se dolaze pokloniti Isusu, u svoj različitosti obreda, jezika, boja, nacija, tradicija, pjesme, plesa, molitve.

MJESTO ISUSOVA KRŠTENJA

U nedjelju nakon svetkovine Bogojavljenja slavimo svetkovinu Isusova krštenja, čime završava božićno vrijeme liturgijske godine. Do 2011. g., svakoga zadnjega četvrtka u mjesecu listopada, Kustodija Svete zemlje organizirala je tradicionalno hodočašće na rijeku Jordan, to jest na mjesto gdje se prema predaji čuva spomen na Isusovo krštenje, i potom na brdo *Karantal*, mjesto Isusove kušnje. Od 2012. g., nakon puno godina čekanja, izraelska vlast napokon je otvorila pristup ovom svetom mjestu za svakodnevna hodočašća, mjestu od velike važnosti za nas kršćane, ali i za židove koji se ovdje sjećaju ulaska u Obećanu zemlju, pred vratima Jerihona iznad kojega se nalazi i spomenuto brdo. Kao što već spomenuh, bijaše

vrlo teško doći do ovoga mjesta. Fratri su od 1985. g. samo s posebnim dozvolama mogli samo na ovaj dan hodočastiti na spomenuto područje, a od 1967. – 1985. g. nikako, budući da su Izraelci zatvorili ovo područje tijekom ratova s Palestincima, posebno snažnima upravo te 1967. Tako je i danas ovo područje ostalo pomalo pusto, minirano sa svih strana. Cijenu su platila i dva svetišta, jedno u vlasništvu grčkih pravoslavaca i jedno franjevac, od kojih se danas vide samo ostatci okruženi bazenom mina, pa se mogu, ograđeni žicom, vidjeti samo s određene udaljenosti. Uistinu, na ovaj se dan okuplja mnoštvo vjernika, što franjevaca, što hodočasnika, što kršćana s područja cijele Palestine i Izraela.

Na hodočašće se kreće rano ujutro iz Jeruzalema, i ušavši u područje Judejske pustinje, spušta se 1 200 metara u pravcu Mrtvog mora, Jerihona i konačno našega odredišta, koje se nalazi na čak više od 300 metara ispod razine mora. Nakon dolaska hodočasnika koji pristižu iz drugih sredina, posebno iz dva sata vožnje udaljene Galileje, svi u procesiji kreću nekih petstotinjak metara prema rijeci Jordan i mjestu koje je Kustodija dobila od izraelske vlasti, gdje se obično slavi euharistiju i na kojem će, nadamo se, jednoga dana niknuti jedno novo svetište. Misno slavlje, uz velik broj koncelebranata,

Molitva pred mjestom Isusova rođenja (u Spilji rođenja).

uvijek predslavi Kustos Svete zemlje. Dakako, uvijek se unutar slavlja obavljaju i krsna obećanja, što je posebno dojmljivo na mjestu gdje je i sam Isus kršten, kako bi se ispunila sva pravednost. Spomen na krštenje Gospodina našega Isusa Krista od presudnoga je značaja za život svakoga kršćanina. Ujedno ovaj spomen čini i poveznicu između Staroga i Novoga zavjeta. Kao što je Izabrani narod nekoć preko ove rijeke ušao u Obećanu zemlju, tako je i Gospodin naš Isus Krist, ušavši u smrt rijeke Jordan, anticipirajući tako svoju smrt na križu na mjestu Golgota, i svojim izlaskom otvorio vrata novoga života svima nama koji bijasmo pod okovima smrti omogućivši nam, kao istinski Vođa (zanimljivo da je predvodnik Izabranoga naroda preko rijeke Jordan bio Jošua, pralik istinskoga Jošue, Isusa Krista koji jest Bog koji spašava), hod u novosti života. Ulazak u smrt je neminovan.

Brdo Karantal (Brdo kušnje).

Mjesto Isusova krštenja.

Ne samo tjelesnu smrt nego smrt samome sebi, starome čovjeku, što se događa tijekom cijeloga života, da bismo bili spremni obući novoga čovjeka, stvorena po Bogu u pravednosti i svetosti istine.

Nakon kratkog zadržavanja u osobnoj molitvi, hodočasnici nastavljaju svoj itinerarij prema Jerihonu. U zaleđu Jerihona nalazi se brdo Karantal, mjesto na kojem se čuva spomen na Isusovu kušnju u pustinji, gdje je postio, kako kaže evanđelist, 40 dana i 40 noći (Mt 4). Nakon naporanoga uspona stiže se i pred manastir u vlasništvu grčkih

pravoslavaca, gdje se nakon uvodnoga pozdrava slavi kratka služba riječi. Nakon toga obilazi se manastir te se ostalo vrijeme provodi u molitvi, posebno na stijeni unutar špilje za koju nam tradicija govori da je Isus upravo u njoj boravio tih 40 dana.

I, nakon čitavoga ovoga ciklusa, ponovno se uspinjemo prema Jeruzalemu, prema mucu, ali i uskrsnuću.

FRA BOŽE
VULETA

NAIME, DVOTJEDNA SVJETSKA KONFERENCIJA NA VRHU O KLIMATSKIM PROMJENAMA I GLOBALNOM ZATOPLJENJU ZAVRŠILA JE SPORAZUMOM KOJIM SE 195 ZEMALJA OBEZALO OGRANIČITI GLOBALNO ZATOPLJENJE ISPOD DVA CELZIJEVA STUPNJA U ODNOSU NA PRE-INDUSTRIJSKO RAZDOBLJE.

To je početak kraja fosilnih goriva i otvaranja velikih vrata globalnom prijelazu na „čistu“ energiju. To je prvi

voda. Temperaturna stabilnost mora jednako je neophodna za život na Zemlji kao i temperatura zraka. Dapače, jedna s drugom najtješnje su povezane. Poremećajem temperature Zemljin „krvotok“ – more mijenja smjer kretanja. To sa sobom nosi opasnost smrzavanja do sada napučenih dijelova kontinenta i otapanja zamrznutih.

Pariški sporazum, između ostaloga, uključuje solidarnu financijsku potporu zemljama u razvoju. Dogovoreno je da će razvijene zemlje do 2020. zajedno plaćati 100 milijardi američkih dolara godišnje u *Zeleni klimatski fond*, kao pomoć nerazvijenim zemljama za ublažavanje posljedica klimatskih promjena i ubrzanje prelaska na čistu energiju, a nakon 2020. i višestruko veći iznos. Inventuru cjelokupnoga napretka u ostvarivanju zacrtanoga cilja provodit će UN svakih pet godina. A koliko će biti važan nadzor provođenja Pariškoga sporazuma pokazuje i primjer odnosa riječi i djela hrvatskoga premijera Zorana Milanovića. Naime, on je na otvaranju Konferencije izjavio da „svaki oblik rasta temeljen na visokougljičnim modelima više nije učinkovit nego, dapače, predstavlja prijetnju za buduće generacije“. Nije

napore kako bismo zajamčili sigurnost budućim generacijama“, dodao je. Francuski predsjednik Francois Hollande, obračunajući se sudionicima na početku Konferencije, rekao je ono što se odnosi na živuči naraštaj čovječanstva: „Imate priliku očuvati svijet, morate je iskoristiti“. Na kraju Konferencije Bill McKibben, suutemeljitelj klimatske grupe *350.org*, izjavio je da sporazum „nije spasio planet, ali je možda spasio priliku da se planet spasi“.

VAŽNOST POTPORE NEVLADINIH ORGANIZACIJA

Vatikanska delegacija bila je aktivna u radu Konferencije predlažući deset načela uz „Laudato si“, enciklike pape Franje posvećene ekološkim problemima. Osim toga, među nevladinim

ČOVJEKOVA SUSTVARATELJSKA ZADAĆA

Optimistični osvrti na Pariški sporazum sažeti u izjavi da je „svijet spašen“, tj. očuvan od kataklizme, izazivaju asocijaciju na *Knjigu Postanka* u kojoj Bog čovjeku daje odgovornost da zemlju „obrađuje i čuva“. Od apokaliptičnih predviđanja oslikanih u Apokalipsi, vratili smo se na *Knjigu Postanka*, na „sustvarateljsku“ čovjekovu zadaću prema stvorenomu. Mislim da s pravom možemo reći da je ovo prvi put da se cjelokupno čovječanstvo određuje prema zadaći „očuvanja“ Zemlje. To će opredjeljenje prvenstveno biti verificirano u provođenju preuzetih obveza solidarnosti prema siromašnim zemljama u razvoju i u trajnom i sve većem prakticiranju solidarnosti na svim razinama, solidarnosti koja, kako

Marijino ime upisano u biljkama

SINA MAJKE BOŽJE CVIJET

Pulmonaria officinalis, hrvatski: plućnjak ljekoviti

FRA MARIO
CRVENKA

Naš narod, koji je na poseban način povezan s okolišem, Marijinim imenom naziva ne samo biljke nego i životinje i minerale. Nazivajući u ovom slučaju biljke njezinim imenom, želi upozoriti na nju kao najveći putokaz na našem putu s Kristom prema Ocu u snazi Duha Svetoga. Stoga, opisujući biljke koje nose Marijino ime, želim doprinijeti da, obračunajući se Kristovoj Majci, što više spoznamo i upoznamo koju nam je ljubav Otac iskazao – upravo po prirodi.

OPIS BILJKE

Biljka je zeljasta trajnica čiji se listovi busena razvijaju uz cvatuću stabljiku. Oni su jajoliki i prema dnu manje ili više naglo suženi u peteljku, srcoliki i zaobljeni, odozgo bodljasto hrapavi, s bijelim pjegama, dok je donja strana svjetlozelena. Cvjetovi se razvijaju na vrhu stabljike u svitku, slično jaglacu, ljevkaasta su oblika i ranih boja (crvene, ljubičaste, plave itd). Spada u porodicu Boraginaceae i ima jednog srodnika, a to je uskolisni plućnjak (*P. angustifolia*) koji je bez pjega na listu. Sabiru se samo listovi (Herba ili Folia Pulmonariae), koji su bogati solju, kalijem, kalcijem, aluminijem, slobodnim i vezanim kromičnim kiselinama. Ima ljekovito djelovanje kod oboljenja pluća i kod katara dišnih organa.

ZANIMLJIVO

I na mnogim se drugim jezicima biljka naziva „mlijekom Majke Božje“, a to dolazi od jedne engleske legende (slično i kod drugih biljaka s bijelim pjegama na listu) koja pripovijeda da je mlijeko, dok je majka Isusa dojila, kapalo na listove plućnjaka te zato ima te lijepe bijele „fleke“ po lišću. Slično govori i jedna naša božićna pjesma „Veselje ti navješćujem“:

Pored njega stoji Majka, Djeva Marija, pa sveg svijet Spasitelja lijepo povija: Njeg doji i goji, uspavljuje njegujući: Spavkaj, spavkaj pjevajući u toj štalici, sve na slamici!

Pariški klimatski sporazum

OD APOKALIPSE NATRAG KNJIZI POSTANKA

Zemlja je spašena?! U Parizu je postignut sporazum o očuvanju Zemlje?!

veliki svjetski sporazum 21. stoljeća. On je plod dugogodišnjih napora različitih tijela međunarodne zajednice, uključujući i prethodne konferencije u Riju (1992.), u Kyoutu (1997.) i u Kopenhagenu (2009.).

Čemu tolika „uzbuna“ za samo dva Celzijeva stupnja? Nažalost, postoje pravi razlozi za uzbunu, a možda ih je najlakše objasniti slikovito. Ljudski organizam se teško bori s temperaturom većom od 40 °C. Teško može preživjeti 42 °C. Kao što o ta dva stupnja ovisi ljudski život, tako o ta dva stupnja ovisi i život na našoj planeti. U slučaju temperature ljudskoga tijela nije problem samo zagrijana koža već je čitav organizam zahvaćen ognjicom. Zagrijavanjem Zemljine atmosfere u ognjici je ne samo zrak već i tlo i

bilo teško primijetiti suprotnost tih njegovih riječi s energetsom politikom njegove vlade koja je pokrenula dva iznimno problematična projekta: termoelektrana Plomin C na ugali i „bušenje“ Jadrana za eksploataciju nafte. Nažalost, bezbrojni su primjeri takvog licemjerja širom svijeta.

Sporazum je pozdravljen sa svih strana svijeta. Direktor CAFOD-a, Neil Thorns, pozdravio je konačni tekst koji „predstavlja početak onoga što papa Franjo naziva globalni zajednički plan u kojem su na prvom mjestu potrebe najpotrebnijih. Sada svi trebamo udvostručiti

Među uzroke lošega stanja okoliša Papa u svojoj enciklici stavlja i „slabost protivljenja“ ističući da „još uvijek nemamo kulturu potrebnu za suočavanje s tom krizom“ (br. 53). Papa ne samo da kritizira političke i gospodarske centre moći već kaže da nemamo „vodstva koje će pokazati novi put i odgovoriti na potrebe sadašnjih naraštaja...“ (br. 53). Tim većim se nameće značaj djelovanja civilnoga društva. Sudeći prema nazočnom broju nevladinih udruga sa svih strana svijeta, unatoč pomutnji koju je prethodno izazvao zastrašujući teroristički čin u Parizu, možemo se nadati ne samo porastu svijesti odgovornosti već i sve većem udruživanju i zajedničkoj zauzetosti u očuvanju okoliša.

udrugama iz više od sto zemalja bile su i brojne katoličke udruge i organizacije – među ostalima, *Međunarodna katolička koalicija za razvoj (CIDSE)*, *Caritas Internationalis*, *Globalni katolički klimatski pokret*, *Razvojna agencija Katoličke Crkve u Engleskoj i Walesu (CAFOD)* – priređujući različite programe na rubovima Konferencije, molitvene kružoke i radionice zajedno s drugim udrugama.

kaže papa Franjo u svojoj enciklici, nije i ne može više biti opcionalna, prepuštena nečijoj dobroj volji, već je ona temeljno pitanje pravednosti (usp. LS br. 160). Jedan od segmenata ekološke pravednosti jest i klimatska pravednost, jer sadašnje stanje klime kao i njezino buduće stanje u najvećoj mjeri je pitanje globalne pravednosti.

Jednostavno rečeno, na „običnim“ je ljudima da nastave „gurati“ one koji „sjede za upravljačem“ zakonodavnoga i gospodarskoga konvoja. Nadati se je da ćemo se kao kršćani, poticani sa strane Svetog Oca, pridružiti onima koji „guraju“, čemu, naravno, prethodi i naše „ekološko obraćenje“, tj. promjena u načinu mišljenja i ponašanja prema Božjem djelu u prirodi, na što nas Papa svesrdno poziva.

FRA KARLO
LOVRIĆ

Što je Lurd za Francusku, to je Ilača za Srijem, kažu pisci o marijanskim svetištima. Gospa se ukazala 1858. godine u Lurdu, gdje je potekao čudotvorni izvor, a isto se dogodilo u Ilači sedam godina poslije. U Lurdu se događaju ozdravljenja bolesnika, a to se isto događalo i u Ilači. Nigdje drugdje gdje su bila Gospina ukazanja, osim u Lurdu i Ilači, nije iz zemlje čudesno provrela voda. Iste godine kada se dogodilo ukazanje, 17. srpnja, postavljen je uz izvor kip Majke Božje. Od samog nastanka ovoga svetišta dolazili su hodočasnici iz Srijema i Slavonije. Od početaka su do danas, zbog mudrog pastoralnog pristupa župnika i biskupa, ostali izvor vode, postojano okupljanje vjernika i zdrava marijanska pobožnost. Glavno proštenišće je na Veliku Gospu, a hodočašća se održavaju i na druge marijanske blagdane, dok mnogi putnici namjernici dolaze na „Gospinu vodicu“ i tijekom cijele godine.

Predaja o izvoru „Gospina vodica“

Godine 1865. Ilačanin Petar Lazin opazi da se nasred kolnog puta nedaleko od župne crkve pojavio izvor vode. I ne bi se tome pridavala osobita pozornost da se Đuki Ambruševiću, koji je stanovao u toj ulici, u snu nije ukazala Gospa s bijelom krunom na glavi kako na lijevoj ruci drži maloga Isusa. Naloži Gospa Đuki da ogradi izvor kako mu stoka ne bi mogla prilaziti. I ogradi on daskama mali bunarić, kojemu su ljudi doskora s bogobojaznošću i poštovanjem počeli prilaziti. Uvjereni da se radi o čudesnom zahvatu Blažene Djevice Marije, izvoru nadjenuše ime „Gospina vodica“. I otada do danas na ovome se izvoru dogodiše brojna čudesna ozdravljenja, o čemu svjedoče iskazi mnogih hodočasnika.

SVETIŠTE GOSPE NA VODICI - ILAČA

Crkva Gospe Ilačke

1867. godine započela je izgradnja crkve koja je posvećena na Veliku Gospu 1870. godine. Sliku Gospe Ilačke za novu je crkvu poklonio vukovarski lončar Jugurčić, kojemu se na Gospinom izvoru vratilo vid i zdravlje očiju. Crkva je teško stradala 1991. godine, ali ljubav prema Gospi Ilačkoj vratila joj je stari sjaj i lijepi bijeli lik Gospe na čudotvornom izvoru. Oko crkve uređen je liturgijski prostor za hodočasnička slavlja, ispovjedaonice, križni put, nadstrešnice za hodočasnike koji provode noć u molitvi te kuća za svećenike koji su na usluzi hodočasnici.

Kip Gospe Ilačke

2013. godine, prigodom slavlja nebeskog zaštitnika sv. Jakova, u Ilači je blagoslovljen novi kip Gospe Ilačke i obnovljeno Gospino zvono koje je tijekom Domovinskog rata bilo otuđeno sa svetišta Gospe Ilačke, a 2009. je pronađeno i vraćeno. Obnovljeno zvono, koje za Ilačane ima i veliku sentimentalnu vrijednost, ponovno je u funkciji, a novi kip ima svoje stalno mjesto u špilji u svetištu.

„Biskupija nikad nije imala problema s pretjerivanjima vjernika koji trče za čudesima, niti je morala reagirati zbog pozivanja na nepriznata ukazanja ili zbog nezdrave pobožnosti koja inzistira na ozdravljenjima. I tako je to ostalo sve do danas. Ilača je jedno od pet najposjećenijih lokalnih marijanskih svetišta u našoj nadbiskupiji, po broju hodočasnika odmah poslije Aljmaša i Slavonskoga Broda, mjesto zdrave marijanske pobožnosti u kojemu se živi i upija marijanska duša našega hrvatskoga naroda.“ (Nadbiskup Đuro Hranić, prigodom 150. obljetnice svetišta)

Molitva dragoj Gospi Ilačkoj

Na koljena padam pred Tobom, Djevice Marijo – kraljice nebeska i diko zemaljska. Tebe je dragi Bog odabrao odvijeka Majkom Sina Svoga i uznio Te je na nebo čašću velikom: okrunio Te je da budeš Kraljicom svetaca i anđela nebeskih, a i ovu Ti je veliku milost obećao, da će uslišati onoga koga Ti budeš zagovarala. Ti si, Marijo, na nebu najljepši zemaljski cvijet i najvrjednija je molba tvoja pred Presvetim Trojstvom. Zato Ti se klanjaju svi dusi nebeski, zato Te zazivaju narodi kršćanski. Tebi u slavu dižu se crkve i oltari, Tebe blagoslivljaju pjesme i molitva ljudska.

I ova sveta crkva Tebi je, draga Gospo, na čast sazidana, ovdje je tisuće hodočasnika Tebe u pomoć zazivalo, ovdje si mnogi-ma svoju milost pokazala. Na ovo sveto mjesto ja sam došao da

se poklonim Tebi, Djevice moguća i da preda Te iznesem svoje potrebe. Za jedno Te, sveta Bogorodice, najviše molim: isprosi mi milost od Boga da prema nauči svete vjere katoličke mogu živjeti i umrijeti, a poslije smrti spasiti dušu svoju. Ti vidiš, Majko ljubezna, još mnogo želja i molba u srcu mojem – sve ih preporučim Sinku svome ako su korisne za spasenje duše moje.

Kajem se od srca za sve grijehе života svoga i danas odabirem Tebe, Gospo Ilačka, svojom zaštitnicom. Primi me, Majko, u svoje šticieništvo i preporučim moje molitve Sinu svome – da ih on blagoslovi svetom milošću svojom. Pomozi mi, draga Gospo Ilačka, u svim potrebama mojim, i na meni pokaži da si uvijek na pomoći onima koji štiju i ljube Tebe i Isusa Sina tvoga. Amen.

Ilača

Ilača je naseljeno mjesto u sastavu općine Tovarnik u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Župa u Ilači spominje se još 1612. godine. Do teritorijalne reorganizacije u Hrvatskoj nalazila se u sastavu stare općine Vinkovci. Na popisu stanovništva 1991. godine naseljeno mjesto Ilača je imalo 1 239 stanovnika.

Mjesto je poznato kao jedno od poprišta žestokih borbi za vrijeme Domovinskog rata u Hrvatskoj. Od 1991. do 1995. bilo je pod vlašću RSK. Nakon povratka pod hrvatsku vlast 1998. Ilača je uglavnom obnovljena. U Ilači postoje dvije crkve – župna crkva sv. Jakova i marijansko svetište Gospe „na Vodici“.

Uz godišnju proslavu svetkovine Velike Gospe, koja svake godine okupi u Ilači desetak tisuća vjernika iz Hrvatske i inozemstva, u Ilači se od tradicionalnih manifestacija osobito gaje dvije: Molitveno-scenski prikaz križnoga puta i Smotra tradicijskih glazbala. Ilača se također ponosi i djelovanjem KUD-a „Matija Gubec“, u kojemu većinu članova čini ilačka mladež. KUD je svake godine sudionik Vinkovačkih jeseni i mnogih drugih kulturnih događaja. Tu je i crkveni pjevački zbor i zbor mladih, a kulturnu baštinu svojom pjesmom čuva i muška pjevačka skupina.

ŠTO SLAVIMO 6. SIJEČNJA?

MILE MAMIĆ

SAM DOGAĐAJ ISUSOVA ROĐENJA, DOLASKA NA SVIJET U LJUDSKOM LIKU PRATILI SU BROJNI NEOBIČNI SUSRETI I ZNAKOVI NA NEBU I NA ZEMLJI.

Evandelist Luka temeljito nas izvješćuje o tom: čim se Isus rodio, pastire obuže neobična svjetlost, obasja ih sjaj Gospodnji, anđeo im javlja radostnu vijest (rodio se Spasitelj- Krist, Gospodin), daje im znak kako će ga naći. Pastiri vide otvoreno nebo i slušaju anđeosku pjesmu: Slava Bogu na visini i mir ljudima... Čudesni su susreti pratili i Isusovo prikazanje u hramu (starac Šimun, kojega se neraspadnuto tijelo čuva u crkvi sv. Sime u Zadru). Evandelist Matej nas izvješćuje kako su mudraci, magi s istoka vidjeli betlehemska (Isusovu) zvijezdu. Ona ih je dovela do Djeteta. Koliko ih je bilo i kako su se zvali, Mateju nije bitno, ali spominje njihove darove: zlato, tamjan i smirnu (miru, plemenitu mast). Na to se je dograđivala kršćanska mašta i predaja i došla do tri kralja. Sv. Jelena Križarica našla je njihove posmrtno ostatke, koji su se kao relikvije čuvali u Carigradu, zatim u Milanu i napokon u Kölnu, odakle se njihovo štovanje (*Sveta tri kralja*) širilo po njemačkom jezičnom području i dalje. Sva tri sinoptička evandelisti (Matej, Marko i Luka) složno govore o Isusovu krštenju. Kada je Isus izašao iz vode, molio se, ugledao je otvorena nebesa i Duha Svetoga poput goluba gdje silazi na njega, a glas se zaorio s nebesa: *Ti si Sin moj, Ljubljeni! U tebi mi sva milina!* (Mt 3, 17; Mk 1,11; Lk 3,22). Sve se to dubinski potvrđuje u prvom poglavlju Ivanova Evanđelja: Isus je Svjetlo svijeta, Sin Božji, Jaganjac Božji koji oduzima grijeh svijeta, Spasitelj svijeta.

Sva zbiljanja od Isusova rođenja do krštenja na Jordanu jesu objava, očitovanje neizmjerne ljubavi Božje prema čovjeku, Božje blizine. Na kršćanskom Istoku sredinom 4. stoljeća nastao je blagdan kojim se htjelo obilježiti cijeli Isusov skroviti život. Taj se blagdan nazvao u grč. Θεοφάνεια (*Theopháneia*), teofanija, pojavak, objava Boga kao Spasitelja svih ljudi u osobi Isusa Krista. Ta je riječ na staroslavenski dobro prevedena – *Bogojavljenje* i ušla je u pojedine slavenske jezike. Budući da smo i mi dionici ćirilometodske baštine, zacijelo je i ta riječ u liku *Bogojavljenje* vrlo rano došla u hrvatski jezik. Usporedo s riječju Θεοφάνεια u grč. se taj blagdan zvao i Ἐπιφάνεια (*Epipháneia*), u lat. *Epiphania* pored prevedenice *Apparitio Domini*. Taj se blagdan brzo proširio i na kršćanski Zapad.

Istodobno se u Rimu počeo posebno slaviti blagdan Kristova rođenja, što se je vrlo brzo proširilo i na kršćanski Istok. Time se je blagdan *Bogojavljenje* suzio na poklon mudraca

i Isusovo krštenje. Tim se sadržajima u novije vrijeme pridružuje i prvo Isusovo čudo na svadbi u Kani Galilejskoj. Neke istočne kršćanske crkve nisu prihvatile *Božić* kao poseban blagdan nego im je i to uključeno u *Bogojavljenje*. Svakako, za većinu kršćanskih crkava Isusovo krštenje je vrhunac Isusova skrovitog života. To je pravo bogojavljenje, teofanija, pojavak, objava Boga ljudima. Tu se trojstveni Bog (Otac, Sin i Duh Sveti) pojavljuje, objavljuje, očituje svijetu.

Ivan je krstio vodom. Tu je voda važna pojavnost. Iz toga su nastali razni običaji blagoslova voda (jezera, rijeka). Iz sveze *krstiti vodom* nastala je i sveza *krstiti vodu* u značenju „blagoslivati vodu“, što se je činilo uoči blagdane ili na sam blagdan *Bogojavljenja*. Tom su se vodom blagoslivale kuće, obitelji, polja, stoka itd. Običaj blagoslova vode na taj blagdan tipičan je za istočne crkve, ali se proširio i na mnoge njima bliže narode. Sasvim je razumljivo da je na temelju toga nastao stari naš naziv toga blagdane *Vodokršće* (koji se pojavljuje u nekoliko inačica). Samo taj naziv uz polatinjeni grecizam *epifania* nalazimo u Kašićevu *Ritualu rimskom* (1640.) i obilno je potvrđen u hrvatskim izvorima nekoliko posljednjih stoljeća. Znatno je češći u hrvatskim izvorima nego riječ *Bogojavljenje*.

Budući da se moći (relikvije) Svetih triju kraljeva nalaze u katedrali u Kölnu, njihovo se je štovanje najprije raširilo po njemačkom jezičnom prostoru. U vezi s tim nastali su i razni trikraljski običaji. Köln je bio veliko hodočasničko odredište. Sve se je to proširilo po velikom dijelu Europe i svijeta tako da u novije vrijeme prevladava naziv *Sveta tri kralja* ili *Tri kralja* za blagdan 6. siječnja.

U hrvatskoj tradiciji postoje dakle tri naziva za blagdan koji slavimo 6. siječnja: *Vodokršće*, *Bogojavljenje* i *Sveta tri kralja* (*Tri kralja*). Tako sam ih poredao po njihovoj potvrđenosti u nekoliko posljednjih stoljeća. Naziv *Vodokršće* danas je vrlo malo u uporabi. Rijetko ga možemo naći u novijim kalendarima. U uporabi su druga dva naziva. Hrvatski sjever daje prednost nazivu *Sveta tri kralja/Tri kralja*, a hrvatski jug daje prednost nazivu *Bogojavljenje*. S terminološkoga gledišta valjalo bi dati prednost nazivu *Bogojavljenje* jer je kraći. S gledišta sklada između izraza i sadržaja također bi trebalo dati prednost *Bogojavljenju*. On obuhvaća sve sadržaje dok naziv *Sveta tri kralja* sužava sadržaj blagdane samo na pohod mudraca. Ali i preko njih Bog se *objavljuje* poganima, nežidovima.

Uživajmo, poštovani čitatelji, u ovom svetom božićnom vremenu i proživljavajmo bogato božićno otajstvo.

Postanite Član podupiratelj Radiopostaje "Mir" Međugorje

Radiopostaja "MIR" Međugorje uzdržava se i članarinom podupiratelja, te darovima svojih slušatelja, kako to običavaju i druge privatne radiopostaje u domovini i svijetu. Članstvo se stječe godišnjom uplatom (dostavom) novčanog priloga od 40 KM ili više (može i u nekoj drugoj valuti). Svaki član/podupiratelj, odmah poslije uplate, dobit će poštom i člansku iskaznicu. Računamo i s molitvama naših slušatelja za našu Radiopostaju, posebice, starijih i bolesnih osoba. Osim što će naša Radiopostaja "Mir" biti stalno s vama u vašim domovima, slaviti će se i sv. misa u crkvi sv. Jakova u Međugorju svake četvrtedjelje u mjesecu u 19 sati (u 18 sati, zimi). Želja nam je da evanđeoska poruka preko Kraljice Mira dopre do svakog čovjeka dobre volje.

Neka Vas prati zagovor Kraljice Mira! Bog blagoslovio Vas i vaše obitelji u domovini i svijetu!

Novčani prilog možete poslati poštanskom uplatnicom ili čekom na adresu:

Informativni Centar "Mir" Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje

Svoj prilog iz BiH možete poslati i na račun:

UniCredit bank d.d. Mostar
3381202200129568

Priloge iz inozemstva šaljite na račun:

Informativni Centar "Mir" Međugorje d.o.o. Čitluk

UniCredit bank d.d. Mostar

Ul. Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar

S.W.I.F.T.: UNCRBA 22

IBAN: BA 393380604802774622

Konto: 25016049101

Priloge iz Hrvatske u kunama šaljite na račun:

Informativni centar MIR Međugorje d.o.o.

Splitska banka / Societe Generale Group

Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina

2330003-1152749911

IBAN: HR3923300031152749911

SWIFT SB: SOGEHR22

Molimo, prilikom slanja priloga navesti za članstvo.

Ako ostavljate svoj prilog u župnom uredu u Međugorju, zatražite potvrdu o uplati.

Želim biti član/podupiratelj Radiopostaje "Mir" Međugorje!

Ime	Prezime
Datum i godina rođenja	Ulica i kućni broj
Poštanski broj	Mjesto
tel./faks	e-mail
Župa/crkva	Zanimanje

Označite način(e) Vašeg članstva u RMM

- Želim biti član/podupiratelj Radiopostaje "Mir" Međugorje s iskaznicom i uplaćivati godišnje 40 KM ili više
- Želim jednokratno dati novčani prilog za Radiopostaju "Mir" Međugorje
- Želim svake godine dati novčani prilog za Radiopostaju "Mir" Međugorje

Nadnevak

Potpis

PRISTUPNICA

IVICA MUSIĆ

MNOGE SU IDEJE POPUT NO-VOROĐENČADI ŠTO UMIRU PRI PORODU. ISTOM ŠTO STUPE U NOVI SVIJET, VEĆ GASNU KAO ISKRE OTRGNUTE OD BUKTINJE.

Za njima tuguju tek njihovi (po)roditelji i pokoji bliski srodnik. Ima i onih koje zbog svoje neobičnosti, prpošnosti ili napirli-tanosti požive koju godinu, a onda netragom nestanu i nitko se više ne sjeća otkuda su došle, čime su zapravo na sebe privukle pozornost i što ih je činilo posebnim. Njihov kraj niti koga žalosti niti veseli. Ima i onih koje iznenada šiknu iz dubina genijalnih duša te ostanu nedostižne na duži rok. Poput svetih planina one beziznimno izazivaju (strašno)pošto-vanje čak i onda kada netko dovoljno sposoban i hrabar uspije dosegnuti njihove najviše vrhunce.

Možda su ipak najzanimljivije one što poboljšavaju od najranijih dana, one što se jedva održavaju na životu, nalik zakrčljalu janjetu koje niti napreduje niti ugiba, nego se onako bolehljivo vuče za stadom. U rijetko kome takvo ovčje mlado pobuđuje empatiju, kao što u malo koga potiče osjećaj gorčine, gnjeva, prijzira ili sličnih emotivnih stanja. Ravnodušnost je najčešći odgovor na njegovu

nesretnu egzistenciju i najvjerniji mu je suputnik. Makar ne često, dogodi se pokatkad da takav jedan zlosretnik doživi pravu metamorfozu te se iz slabašna brava preobrazi u gorostasna ovna koji snagom i ljepotom zasjeni sve ostale. Zatečeno njegovim novim habitusom, stado se intuitivno okreće njemu kao budućemu predvodniku zaboravljajući da je jučer bio tek ubogo smetalo o koje se samo moglo spotaći.

Zamisao o evoluciji jedna je takva ideja koja je životarila barem dva tisućljeća, a onda je iznenada postala toliko privlačna i popularna da je pred njom ustuknulo svako drugo tumačenje postanka i razvića života na Zemlji. Štoviše, njezinoj bujici nije odoljela nijedna ustava ni nasip pa se razlila na sva (znanstvena) polja potpuno ih pokorivši svojim zapje-njenim vodama i valovljem. Onaj tko se nije brzo snašao i uspentrao na prvi jedrenjak koliko-toliko sposo-ban za plovidbu po nepoznatim i nedoglednim zamućenim bespućima prepunim plićaka, virova i slapova, ili je svjesno nastojao plivati uzvodno, jednostavno je prepušten svojoj sud-bini. Za takva misaonoga krčljavca (znanstveno) stado nije imalo ni trunke sućuti ili razumijevanja. Ko-

ZAMISAO O EVOLUCIJI JEDNA JE TAKVA IDEJA KOJA JE ŽIVOTARILA BAREM DVA TISUĆLJEĆA, A ONDA JE IZHENADA POSTALA TOLIKO PRIVLAČNA I POPULARNA DA JE PRED NJOM USTUKNULO SVAKO DRUGO TUMAČENJE POSTANKA I RAZVIĆA ŽIVOTA NA ZEMLJI.

UGLEDNIK S OLIMPA ILI PLAGIJATOR BEZ PARNJAKA

načno, na to ga ništa nije ni obvezi-valo jer se svatko neposredno mogao osvjedočiti kako se na djelu nepre-stance ostvaruje temeljnica evolu-cijske teorije: preživljavaju samo oni najjači, najsposobniji, najlukaviji, najprilagođeniji. Tako je bilo odu-vijek, samo što nitko toga nije bio svjestan. Trebalo je dočekati lucidnu gromadu koja će ljudski rod izvesti iz Platonove pećine i omogućiti mu da pod sunčevom svjetlošću, a ne u špiljskoj polutami, stvari promatra onakvima kakve one zapravo jesu.

Zasluge za uklanjanje koprene s naših vjeđa jednoglasno se pripisuju Charlesu Darwinu koji je ponudio veliki nacrt razvoja živih vrsta, među kojima je i čovjek. Učinio je to u svojim dvjema glasovitim knjigama, *Postanak vrsta* i *Podrijetlo čovjeka*.

Sve je pak počelo kada se osrednji učenik iz poznate imućne engleske obitelji, krajnje liberalnih svjetonazo-ra, kembridžski obješenjak i nesu-đeni liječnik, naposljetku diplomirani teolog pripremljen za seoskoga župnika u nekome omanjem mjestu gdje se uz minimalan društveni napor mogao posvetiti svojim neo-bičnim hobijima kao što je skupljanja kukaca, unatoč očevu protivljenju, ukrcao na kraljevski brod Beagle koji je krenuo na petogodišnje putovanje oko svijeta. Kako izvješćuju Darwi-novi hagiografi, koncept evolucije u njegovim glavnim crtama nastao je na otočju Galapagos. Koliko ga je držao vrijednim, govori činjenica da ga je Darwin u pismima prijateljima nazivao svojim dragim djetetom.

Možda je tomu doista tako, no neki smatraju da je to u najboljemu slučaju njegovo izvanbračno dijete, a u najgoremu posvojenik. Naime

18 GODINA S VAMA

Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje od 25. studenoga 1997., a od blagdana sv. Franje 4. listopada 1999. emitira program preko interneta. Zahvaljujući satelitskom programu glas naše Radiopostaje može se čuti u cijeloj Europi, na Bliskom istoku, u Sjevernoj Africi, U Sjevernoj i Južnoj Americi, Australiji i Novom Zelandu. Svaki dan emitira uživo kronicu i sv. mise iz crkve sv. Jakova u Međugorju. Iz studija se 24 sata emitiraju svakodnevni govorni i glazbeni programi. Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje u sklopu Informativnog Centra "Mir" Međugorje.

Poslanje radiopostaje "MIR" Međugorje: povezati hodočasnike Kraljice Mira, naviještati zdrave vjerničke stavove, podupirati normalne općeljudske odnose, širiti ekumensko ozračje među ljudima.

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Tel.: ++387 36 653 543 uredništvo, 653 581 glavni tehničar, 653 548 marketing,

Fax: ++387 36 653 552, **E-mail:** radio-mir@medjugorje.hr

Uživo na internetu: www.radio-medjugorje.com

Jajce 87,8 Mhz, **Mostar** 100 MHz, **Banja Luka** 87,8 MHz, **Hercegovina** 101,5 MHz,
Lašvanska dolina 100 MHz, **Split, Južna Hrvatska** 101,5 MHz, **Sarajevo i Srednja Bosna** 96,1 Mhz,
Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz, **Sjeverozapadna Bosna** 106,7 Mhz, **Žepče, Tuzla, Usora, Posavina** 100,1 Mhz,
Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz, **Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina** 104,7 Mhz,
Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz, **Kratki val (AM)** 1620 kHz
Satelit za Europu, Bliski istok i Afriku: EUTELSAT 16°E

